

# OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD

NSV LIIDU KALATÖÖSTUSE  
LAEVADEL

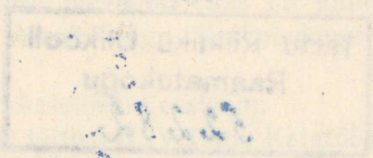
EESTI NSV RAHVAMAJANDUSE NÕUKOGU  
TEHNILISE INFORMATSIOONI BÜROO  
TALLINN 1961

2152282

23982  
Kinnitanud Toiduainete Tööstuse  
Töölise Ametiühingu Keskkomitee  
29. märtsil 1956. a., protokoll nr. 83.

Kinnitatud ja kehtestatud NSVL  
kalatööstuse ministri A. Iškovi  
käskkirjaga 12. aprillist 1956. a.

# OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD NSV LIIDU KALATÖÖSTUSE LAEVADEL



EESTI NSV RAHVAMAJANDUSE NOUKOGU  
TEHNILISE INFORMATSIOONI BÜROO  
TALLINN 1961

Originaali tiitel:

ПРАВИЛА ПО ТЕХНИКЕ БЕЗОПАСНОСТИ  
на судах рыбной промышленности СССР  
Пищепромиздат,  
Москва 1956

Eeskirjad koostasid instituudi «Giprorõbflot» spetsialistid.

2



ARHIIVKOGU

## NSV LIIDU KALATÖÖSTUSE MINISTRI

### KÄSKKIRI

NR. 131

12. aprillist 1956. a.

«Ohutustehnika eeskirjad NSV Liidu kalatööstuse laevadel»  
kehtestamise kohta.

K ä s i n:

1. Kinnitada ja kehtestada 1. juunist 1956. a. «Ohutustehnika eeskirjad kalatööstuse laevadel», mis on kinnitatud Toiduainete Tööstuse Töölise Ametiühingu Kesknõukogu poolt 29. märtsil 1956. a.

2. Määrata, et käesolevaid eeskirju:

a) on kohustatud täitma NSV Liidu Kalatööstuse Ministeeriumi ujuvkoosseisu kõik töötajad, kelle töö on seotud laevade eksplua-  
teerimise, remondi ja seisakutega;

b) on kohustatud tundma laevastiku ujuvkoosseisu remondi-  
ettevõtete ja kalatööstuse organisatsioonide kõik töötajad, kelle töö  
on seotud laevade ekspluatatsiooni, remondi ja seisakutega;

c) tuleb võtta NSV Liidu Kalatööstuse Ministeeriumi ujuvkoos-  
seisu, laevastiku ning laevaremondiettevõtete töötajaid ettevalmis-  
tavate õppeasutuste vastavate fakultetide ja kursuste õppeplaan-  
desse.

3. Hoiatada kõiki töötajaid, kes on seotud NSV Liidu Kala-  
tööstuse Ministeeriumi laevastiku ekspluatatsiooni, remondi ja  
seisakutega, et tähendatud eeskirjade mittetäitmine toob kaasa  
distsiplinaarkaristuse või kohtu alla andmise seadusega ettenäh-  
tud korras.

4. Kontroll ohutustehnika eeskirjade täpse ja kõrvalekaldumatu täitmise üle panna liiduvabariikide kalatööstuse ministriumide, basseinide peavalitsuste, trustide ja teiste otseselt NSV Liidu Kalatööstuse Ministriumile alluvate organisatsioonide juhtivatele töötajatele, samuti ohutu meresõidu ja sadamate järelevalve inspeksioonile.

A. IŠKOV  
NSV Liidu kalatööstuse minister

NSV LIIDU KALATÖÖSTUSE MINISTRIUM

KÄSKLUS

№ 111

12. aprillil 1958 a.

Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis

K 24/1

1. Kõikidele NSV Liidu kalatööstuse ministriumide, basseinide peavalitsustele, trustidele ja teistele otseselt NSV Liidu kalatööstuse ministriumile alluvatele organisatsioonidele ja teistele töötajatele, samuti ohutu meresõidu ja sadamate järelevalve inspeksioonile.

2. Ministriumide, basseinide peavalitsuste, trustide ja teiste otseselt NSV Liidu kalatööstuse ministriumile alluvate organisatsioonide juhtivatele töötajatele, samuti ohutu meresõidu ja sadamate järelevalve inspeksioonile.

3. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

4. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

5. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

6. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

7. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

8. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

9. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

10. Ohutustehnika osakond NSV Liidu kalatööstuse ministriumis.

## I OSA

### ÜLDOSA

#### Eeskirjade rakendamise kord

§ 1. Käesolevad eeskirjad on kohustuslikud kõigile, kes töötavad kalatööstuse laevastiku laevadel, ujuvbaasides ja -tehistes.

Laevade uute seadmete kohta koostatakse ohutustehnika eriinstruktsioonid.

§ 2. Kõik Kalatööstuse Ministeeriumi laevade meeskonnaliikmed peavad tundma (vastavalt oma ametikohale ja tööülesannetele) käesolevaid eeskirju ja peavad olema laeva administratsiooni poolt töökohal instrueeritud.

§ 3. Kui mõni kalatööstuse laevastiku töötaja või meeskonnaliige märkab antud eeskirjade rikkumist või hädaohtu, mis ähvardab inimeste elu või tervist, peab ta sellest viivitamatult teatama laeva kaptenile või tema abile, tekil vanemabile, masinate alal vanemmehaanikule, konservitöötlemise alal tehase mehaanikule või püügijuhatajale ja võimaluse korral ise võtma kasutusele abiõud ohu kõrvaldamiseks.

§ 4. Isikud, kes on süüdi antud eeskirjade rikkumises, võetakse vastutusele distsiplinaar- või kohtukorras olenevalt eeskirjade rikkumise iseloomust.

#### Nõuded laeva isikulisele koosseisule

§ 5. Laeva meeskond peab olema komplekteeritud töötajatest, kes on läbi teinud vastavad õppused ja omavad selle kohta diplomeid ja tunnistusi.

§ 6. Isikud, kes on määratud laeva ja selle mehhanisme teenindama, peavad:

- a) omama kvalifikatsiooni- ja arstliku komisjoni tunnistusi;
- b) omama praktilisi kogemusi ja teadmisi vähemalt tehnilise miinimumi programmi ulatuses;
- c) hästi tundma temale usaldatud mehhanismide teenindamise ohutustehnika eeskirju;

d) oskama töötamisel kasutada kaitsevahendeid;

e) oskama anda meditsiinilist abi õnnetusjuhtumite puhul.

§ 7. Ebakaines olekus ning haigeid inimesi ei lubata laeva ja laeva mehhanisme teenindada ja nad tuleb töökohtadelt kõrvaldada.

§ 8. Vähemalt üks kord aastas tuleb kontrollida kalatööstuse laevastiku isikulise koosseisu teadmisi ohutustehnika alal.

### **Ohutustehnika eeskirjade täitmise eest vastutavad isikud laevadel**

§ 9. Laeva administratiiv-tehnilisse koosseisu kuuluvad isikud peavad neile usaldatud tööloigus instrueerima iga uut töötajat tema kohustustes vastavalt laeva sisekorra ja ohutustehnika eeskirjadele töötajale määratud tööloikudes ning laeva-, püügi- ja teise tootmistööde ohutuse üldreeglites; kontrollima teadmisi tehnilise miinimumi ulatuses ja tegema vastava sissekande selleks määratud žurnaali (lisa 4).

§ 10. Kapten (kapten-direktor) vastutab laeva üldise tehnilise seisukorra ohutu juhtimise ja ohutustehnika eeskirjade täitmise eest. Kapten (kapten-direktor) on kohustatud isiklikult ja oma abide — kapteni vanemabi, vanem- (pea-) mehaaniku ja elektrimehaaniku kaudu suure tonnaažiga laevadel, ujuvbaasidel, krabipüüdjal, külmutuslaevadel ja ujuvkalatehastel, peale selle, olenevalt isikulisest koosseisust, kapteni abide kaudu püügi ja töötlemise alal, tootmisjuhtide või tsehhiülemate kaudu kasutusele võtma ennetavad ohutusabinõud vastavalt laeval tehtavatele töödele ja vähemalt kaks korda aastas organiseerima ohutustehnikalase instrueerimise.

§ 11. Kapten on kohustatud süstemaatilisel kontrollilma ohutustehnika eeskirjade ja eriinstruksioonide täitmist meeskonnaliikmete poolt, lubamata tööle ohutute töömeetodite kohta instrueerimata isikuid.

§ 12. Laeva kapten, tehase tingimustes aga peale tema veel laevaremonditehase administratsioon on kohustatud tagama kõigi laevaremonditööde puhul töö ohutuse.

§ 13. Kapten on kohustatud õigeaegselt tagama avalduste koostamise ja esitamise ohutustehnika- ja töötervishoiualaste abinõude elluviimiseks laeval. Ettevõtte, kellele laev allub, peainsener on kohustatud õigeaegselt kindlustama ohutustehnika abinõude kasutuselevõtmise laeval vastavalt kapteni avaldusele ja kontrollima käesolevate eeskirjade täitmist laevadel.

§ 14. Kapteni vanemabi, väikestel laevadel kapten, vanem ja kippar vastutavad ohutustehnika eeskirjade täitmise eest pardatagustel töödel ja laadimisel; samuti töötamisel ankrute ja kinnitusotstega avarii-pääste- ja teiste laeva tekiseadmete ja mehha-

nismidega; korpuse, teki, pealisehituste ja laevaruumide tehnilise korrashoiu ja puhtuse eest; kogu püügivarustuse ja mitmesuguste püügil kasutatavate tekiseadmete ohutuse ja korrashoiu eest, samuti ka ohutustehnika eeskirjade täitmise eest kõigi temale alluvate meeskonnaliikmete poolt.

§ 15. Kapteni teine abi, väikestel laevadel aga kapten, vanem ja kippar vastutavad ohutustehnika eeskirjade täitmise eest laeva meeskonna poolt veoste laadimisel, paigutamisel, separeerimisel ja lossimisel.

§ 16. Kapteni abid valvekorra ajal sadamas ja merel vastutavad neile usaldatud meeskonnaliikmete töö ohutuse eest ja ka laeva sanitaarse seisukorra eest.

§ 17. Laeva vanemmehaanik vastutab mehaanika alal kõigi ohutustehnika ja töötervishoiualaste nõuete täitmise eest, kõigi tema valduses olevate laeva-, püügi- ja tootmismehhanismide, -seadmete, -süsteemide, elektriseadmete ning masina-katlaruumi seadmete nõuetekohase teenindamise, korrashoiu ning ekspluatatsiooni eest, samuti ka masinate remondi ohutuse eest, mis tehakse masina-katlaruumis ning tekil.

**Märkus.** Olaltähendatud seadmete korrashoiu ja õige ekspluatatsiooni eest vastutavad ka isikud, kes neid otseselt teenindavad; need isikud on kohustatud tundma ja täpselt täitma mehhanismide teenindamise eeskirju.

§ 18. Vanemmehaanik viib vähemalt kaks korda aastas temale alluvatele isikutele läbi ohutustehnilise instruktaaži, jälgib ohutusnõuete täitmist, puhtuse ja sanitaar-hügieeniliste töötingimuste tagamist masina-katlaruumis, töötajate varustamist tööriiete ja kaitsevahenditega ning viimaste õiget kasutamist.

§ 19. Elektrimehaanik vastutab ohutustehnika eeskirjade täitmise eest laeva elektriseadmete ekspluateerimisel. Ta on kohustatud jälgima ohutustehnika nõuete täitmist elektriseadmete teenindamisel ja remontimisel, võtma tarvitusele abinõud elektrimasinate, -juhtmete ja -aparatuuri võrestamiseks ja isoleerimiseks, hoidma talle usaldatud mehhanismid korras ning vastutama nende ohutuse eest, instrueerima teenindavat personali elektrimehhanismide ja kaitseabinõude ohutu kasutamise eeskirjade kohta. Laevadel, kus elektrimehaanikut pole, täidab tema kohustusi vanemmehaanik.

§ 20. Teine mehaanik vastutab otseselt temale usaldatud mehhanismide, instrumentide, abinõude ja seadmete ohutuse, korrashoiu ja normaalse töö eest masinaruumis, instrueerib masina-meeskonda ja jälgib antud eeskirjade täitmist.

§ 21. Teine, kolmas ja neljas mehaanik jälgivad valvekorra ajal ohutustehnika eeskirjade täitmist masinameeskonna poolt, instrueerivad neile alluvaid isikuid mehhanismide hooldamises ja ettevaatusabinõude rakendamises, vastutavad neile usaldatud mehhanismide ohutu töö eest.

§ 22. Vaalapüügi-, kalatöötlemis- ja teistel laevadel, krabipüüdjal, ujuvkalatehastes ja teistel kala-, krabi- ja mereloomade töötlemise ujuvvahenditel vastutavad ohutustehnika eeskirjade täitmise eest tootmisseadmete ekspluateerimisel (olenevalt koosseisudest) kapteni abi tootmise alal, tootmise juhataja, tsehi ülem ja mehaanik temale usaldatud agregaatidel.

§ 23. Kõigis ohtlikes kohtades tuleb välja panna hoiatavad plakatid ja sildid.

§ 24. Laeva raadiojaama ohutu teenindamise ja juhtimise eest vastutab laeva raadiojaama ülem (vanem-raadiooperaator).

§ 25. Laevameeskond tuleb varustada eriietusega ja kaitsevahenditega vastavalt kehtivatele normidele, kusjuures kapteni abid ja mehaanikud on kohustatud jälgima, et meeskond tegelikult töö juures neid kasutaks.

### **Õnnetusjuhtumite puhul rakendatavad abinõud**

§ 26. Laeva juhtkond peab oskama anda esmaabi õnnetusjuhtumite puhul.

§ 27. Kõigil KTM laevadel peavad olema vastavalt kehtivatele normidele apteegid medikamentide ja sidumisvahendite tagavaraga.

§ 28. Õnnetusjuhtumite korral peavad õnnetuspaigal viibinud isikud viivitamatult teatama juhtumist laeva administratsioonile ja andma kannatanule esmaabi enne tema paigutamist ambulantsi või enne arsti tulekut laevale.

§ 29. Õnnetusjuhtumid kuuluvad registreerimisele korras, mida näeb ette «Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite juurdlemise ja arvelevõtmise põhimäärus», mis on kinnitatud ÜAÜKN Presiidiumi poolt 4. septembril 1959. a. (lisa 4).

§ 30. Igast õnnetusjuhtumist, mille puhul kannatanu lahkub töökohalt või valvepostilt, peab kapten teatama ettevõtte, kellele laev allub, juhtkonnale ja ohutustehnika insenerile; rasketest, surmaga lõppenud ja grupilistest õnnetusjuhtumitest peab viivitamatult teatama kõigi võimalike sidevahenditega, teistest aga hiljemalt kuu aja jooksul õnnetusjuhtumi päevast arvates aruande ja aktiga (vorm H-1). Sadamas tuleb õnnetusjuhtumist teatada kaptenil isiklikult või oma abi kaudu, merel — sadamasse suunduva laevaga.

§ 31. Pärast õnnetusjuhtumi põhjuste väljaselgitamist, kuid mitte hiljem kui üks päev pärast õnnetusjuhtumit, annab kapten laeva ametiühingukomiteele üle ühe eksemplari kindlaksmääratud vormi järgi koostatud aktist.

§ 32. Laeva kapten vastutab õnnetusjuhtumite registreerimise eest vastavalt «Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite juurdlemise ja arvelevõtmise põhimäärusele», mis on kinnitatud

ÜAÜKN Presiidiumi poolt 4. septembril 1959. a. Kapten võib kohustada õnnetusjuhtumite registreerijaks kedagi oma abidest.

Märkus. Aruanded õnnetusjuhtumite ja ohutustehnikale kulutatud summade kohta esitatakse antud vormi järgi, mis on kinnitatud SKV poolt.

§ 33. Töö ajal juhtunud õnnetuste eest vastutavad isikud, kes oma korralduste või tegevusega rikkusid käesolevaid eeskirju ja ei võtnud kasutusele nõutavaid ettevaatusabinõusid.

## II OSA TÖÖD TEKIL

### Üldeeskirjad

§ 34. Töödejuhataja peab isiklikult kontrollima kõigi töö juures kasutatavate abinõude ja tööriistade korrasolekut.

§ 35. Ohutustehnika eeskirjade täitmise eest valvekorras vastutab tekil kapteni abi, masinate juures — vahimehaanik.

§ 36. Laeva metalltekk, treppide astmed ja platvormid tuleb valmistada rihvelplekist või elektrikeevitusega punkteeritud plekist. Tekk peab perimeetri ulatuses olema kaitstud reelinguga või käsipuudega, mis on 0,8—1,0 meetrit kõrged. Käsipuud peavad olema tugevad.

Püügilaevadel on lubatud püügivahenditega töötamisel valvekorras oleva kapteni abi vastutusel käsipuud ära võtta, kuid sel juhul peavad tekil töötajad olema eriti ettevaatlikud.

§ 37. Tekil on keelatud töötada isikutel, kes kannavad puutaldadega või puukingi.

§ 38. On keelatud võtta laevale kooseisulistele kohtadele isikuid vanusega alla 18 aasta. 16—18-aastaseid isikuid lubatakse võtta laeva ainult õpilaste ehk jungadena.

§ 39. Tekitöid ei tohi teha vähekogenud isikud.

### Haalamistööd

§ 40. Haalamisseadmed peavad tagama laevameeskonna kerge, kiire ja ohutu töö.

§ 41. Haalamistrosside hulk, kvaliteet ja minimaalsed mõõdud peavad vastama NSV Liidu Registri normidele. Haalamisel, samuti ka laeva seismisel tuulise ilmaga tuleb kasutada pehmeid trosse.

§ 42. Haalamiseks valmistudes tuleb trossid korralikult ja vajalikul hulgal tekile paigutada.

Trosside väljalaskmine otse buhtidest on keelatud.

§ 43. Laeva manööverdamisel kai juures või reidil tuleb sulgeda kai servast madalamal või sellega ühel kõrgusel asuvad illuminaatorid.

§ 44. Kui avastatakse, et haalamis- ja terastrossidel (vaieritel) on katkenud trossi kaheksa läbimõõdu pikkusel 10% traatidest, tuleb see tross asendada uuega.

§ 45. Kõik haalamisvahendid (stopparid, keebid, vaieritrumlid, pollarid jne.), mis on vigastatud, tuleb viivitamatult kõrvaldada ja asendada uutega.

§ 46. Käsihaalamise mehhanismidel (pelid, vintsid) peavad olema töökorras pidurid, mis ei takista haalamisotste järeleandmist.

§ 47. Haalamistrosside stopparid peavad kindlustama tugevat kinnisurumist ja trosside kinnitamist. Trosside trumlid peavad vabalt pöörlema.

§ 48. Tavaline kettstoppar asetatakse haalamistrossile vastavalt merepraktika reeglitele. Isikul, kes hoiab järeleantavat otsa, on keelatud seista eespool pingutusstopparit stopparile lähemal kui üks meeter. Kettstoppari järeleantava otsa külge tuleb kinnitada vähemalt 1,5 m pikkune tugev taimekiududest tross.

§ 49. Trosside sissetõmbamisel võivad haalamismehhanismide juures olla ainult trossidega töötavad isikud.

§ 50. Haalamistrosse võib sisse tõmmata ja pingutada ainult siis, kui kaldalt on saadud teade trossi kinnitamise kohta.

§ 51. Isikud, kes hoiavad sissetõmmatava või väljalastava trossi jooksvat otsa, ei tohi olla haalamismehhanismide trumlitele või pollaritele lähemal kui üks meeter.

§ 52. Enne viskeliini heitmist tuleb lähedalolijaid hoiatada. Seejuures peab viskeliin olema kinnitatud haalamistrossi külge.

§ 53. Pärast haalamisoperatsioonide lõpetamist tuleb kõik trossid paigutada trumlitele või puhtidesse, haalamismehhanismid välja lülitada ja stopparid asetada oma kohtadele.

§ 54. Terastrosside (vaierite) lengidest, mis on kinnitatud pollaritele, tuleb haarata peenikesest köiest pensliga.

§ 55. Pimedal ajal peavad haalamistööde kohad olema küllaldaselt valgustatud.

§ 56. Juhul, kui haalamisots viiakse välja paadiga või mootorkaatriga, peab laeva tekil olema küllaldaselt vaba trossi, et seda võiks takistamatult ja pidevalt kinnituskohale välja viia.

§ 57. Trossi ots peab paadis olema kinnitatud selliselt, et seda saaks vajaduse korral kiiresti ära anda.

§ 58. Haalamistrossi väljaviimisel paatidega on keelatud viibida paadi ahtris, kui sinna on pandud väljalastav tross.

§ 59. On keelatud:

a) kasutada haalamistöödeks trosse, kettstoppareid ja talasid, seekleid ning teisi laevaseadmeid, millel pole NSVL Registri sertifikaate;

- b) käivitada haalamismehhanismi ilma tööd juhtiva isiku käskluseta;
- c) käivitada tali enne ketitrumli väljalülitamise kontrollimist;
- d) stoppari vabastajal asuda trossi pingutamise poolel pärast selle vabastamist stopparist;
- e) sisse tõmmata või välja lasta trosse, töötades nendega keepide või roulsside juures;
- f) panna täiendavaid trossikeerde haalamismehhanismi trumlile selle pöörlemisel;
- g) asuda sissetõmmatava või väljalastava trossi pingutamise liinil või selle lähedal;
- h) trossi välja lasta haalamismehhanismi pöörlevalt trumlilt;
- i) olla kaldale antava trossi puhti või lengide sees;
- j) viibida haalamiskohtadel võõrastel isikutel ja meeskonnaliikmetel, kes sellega ei tegele;
- k) anda kaldale naaglitega otsi, tross tuleb naaglitest aegsasti vabastada;
- l) töötada terastrossidega ilma kinnasteta;
- m) sisse tõmmata paadiga väljaviidud kinnitustrossi enne, kui paat pole trossist vabanenud ja eemaldunud;
- n) pingutada või lõdvendada trossi, kui kinnituspoil asub inimene;
- o) enne haalamistööde lõpetamist minna laevalt teisele laevale või kaile.

### Töö ankruseadmega

§ 60. Ohutustehnika eeskirjade täitmise eest ankruseadmega töötamisel vastutab kapteni abi, kes on määratud töötama käilas.

§ 61. Ankrutõsteseadmetel (peli, vints) peavad olema korralikud pidurid ketitrumlite ja ankrukettide kinnitamiseks.

§ 62. Ankrupelide ja -vintside hammasratastel, silindritel ja aurutorudel peavad olema kaitsekatted.

§ 63. Kui laev seisab dokis, on slipil keelatud teha ükskõik milliseid töid doki või slipi administratsiooni nõusolekuta. Enne ankrutõsteseadmetega töötamist tuleb vaadata, kas dokil või slipil ankru all ei ole inimesi.

§ 64. Kui ankur lastakse välja poiga, tuleb poi tross asetada tekile laiali või lasta välja üle parda; poi tuleb hoida ettevalmistatuna keebis või reelingulatil.

§ 65. Kui ankru väljalaskmisel tuleb ankruketti klaarida ketikastis, tuleb klaarimise ajaks ankrukett stoppariga kinnitada, peliga töötamine aga katkestada.

§ 66. Kõik tööd ankruketiga, nii ketikastis kui ka tekil, tuleb teha ainult ketihaakide abil.

§ 67. Ankrud ja varpankrud väljaviimisel paadiga või kaatriga peab paadis olema kapteni abi, kes juhib tööd ja vastutab selle ohutuse eest.

§ 68. Ankrud lahtitõmbamisel laeva liikumisel peavad inimesed ketikastist väljuma, keti sissetõmbamise lõpetama ja kinnitama selle täiendavalt stoppariga.

§ 69. On keelatud ketitrumleid ühendada võlliga, kontrollimata eelnevalt peli vabajooksu.

§ 70. On keelatud ketitrumlite väljakopeldamine, veendumata selles, kas nad on lintstoppariga kinnitatud.

§ 71. Isikul, kes töötab peliga, on töö ajal keelatud lahkuda juhtimiskangide juurest.

§ 72. On keelatud ankrud välja lasta või tõmmata klüüsi seni, kuni inimesed pole ketikastist lahkunud.

§ 73. On keelatud asuda ankrud allalaskmise või tõstmise ajal ankruketi joonel ees- või tagapool peli.

§ 74. Kai ääres seismisel on keelatud ankruid kinnitada ainult lintpiduritega. Ankruketid tuleb täiendavalt kinnitada stoppar-seadmetega.

§ 75. Enne ankrud allalaskmist tuleb vaadata, kas laeva võõri all ei ole paate, kaatreid, praame või teisi ujuvvahendeid.

§ 76. On keelatud töötada peliga ajal, kui parda taga klaaritakse ankrud. Peliga on lubatud töötada ainult pärast parda taga töötanud inimeste tekile tulekut.

§ 77. Ankrud või varpankrud väljalaskmisel on keelatud:

a) asuda paadi ahtris stoki ja peeglilaua vahel siis, kui ankrud on juba paadis;

b) olla prusside vahel, millele on asetatud ankrustokk, siis kui ankrud ripub ahtris;

c) asuda paati asetatud trossipuhtide sees;

d) kummardada hanspaku kohale soringute vabastamisel;

§ 78. On keelatud laeva merele lubada, kui ankruseadmetes esinevad järgmised puudused:

a) ankruketi lülides või seeklites on mõrad; kui ketilülides puudub enam kui 10% tugesid;

b) lüli diameeter on kulumise tõttu vähenenud rohkem kui 10% võrra algdiameetrist;

c) ankrupeli pole korras, mis takistab ankrud tõstmist või allalaskmist;

d) ankruketi lülide ülehüppamine trumli tähtrattal ankrud allalaskmisel või tõstmisel;

e) lintpidurid pole korras ja puuduvad kindlad pidurid või ketitrumlid;

f) ühendusmuhvid pole korras, mis takistab ketitrumli sisse- ja väljalülitamist;

g) puuduvad või pole korras kaitsmed ankrupeli hammasratas- tel, silindritel ja aurutorudel.

## Töö päästevahendite ja -seadmetega

§ 79. Päästevahendid laevadel, parvedel ja paatidel peavad olema:

a) NSV Liidu Registri nõuetele ja NSV Liidu kalatööstuse laevastiku tehnilise eksploatatsiooni määrustele vastavad;

b) paigutatud selliselt, et neid oleks igal ajal võimalik viivitamatult kasutada.

§ 80. Ohutustehnika eeskirjade täitmise eest paadi allalaskmisel, juhtimisel ja ülestõstmisel vastutab paadivanem.

§ 81. Pääste paadi meeskonnaliikmetel peavad olema päästevööd.

§ 82. Enne paadi vettelaskmist peab paadivanem kontrollima, kas paat on korras, augud põhjas korkidega suletud, kas paadis on nõutav varustus ja paadi looprid pole keerdus; juhul, kui paadi tali looprid ei asu trumlil või erirullidel, tuleb need kanda tekile laiali ja vabastada naaglitest.

§ 83. Kui paat on varustatud spetsiaalse vintsiga, siis tuleb paadivanemal enne paadi allalaskmist või ülestõstmist vaadata, kas vints ja pidurid on korras.

§ 84. Isik, kes juhib paadi vettelaskmist, peab jälgima, et paadi talid lastaks järgi ühtlaselt, paadi vette jõudmisel oleksid talid kiiresti lahti haagitud ja kõrvaldatud. Paatide tõstmisel peavad talid kuni külgehaakimiseni olema küllalt lödvad sõltuvalt laine kõrgusest.

§ 85. Paati vette lastes tuleb edasiliikumisel esmalt lahti haakida ahtri-, siis vööri tali; tagasikäigul ümberpöördukt.

Paadi tõstmisel haagitakse laeva edasiliikumise korral esmalt lahti vööri-, siis ahtrit tali, tagasikäigul ümberpöördukt. Vangliin antakse sel juhul ette ahtrist.

§ 86. Isikud, kes haagivad kinni või lahti paadi talisid, peavad talide suhtes seisma paadi keskkoha pool. Plokket tuleb haarata mõlema käega ainult põskedest.

§ 87. Paadi talide alumised plokid tuleb viivitamatult pärast lahtihaakimist üles tõmmata. Plokket tuleb üles tõmmata spetsiaalsete otstega.

§ 88. Lainetuse ajal tuleb pardataguseid paraadtreppe alla lasta sedavõrd, et hoidutakse paati vigastamast ja ümber ajamast selle lähenemisel trepile. Inimestel tuleb lahkuda paadist või laevalt momendil, mil paat asub laine harjal.

§ 89. Juhul, kui inimene kukub üle parda, tuleb talle visata päästerõngas või päästevöö ja tegutseda vastavalt häire «Inimene üle parda» eeskirjadele.

§ 90. Laeva iga meeskonnaliige peab teadma oma asukohta ja kohustusi paadihäire korral, oskama kasutada vetelpääste meetodeid, sõuda, juhtida paati ja ujuda.

§ 91. Vaalapüügi-, heeringalaevadel, krabilaevadel, külmutuslaevadel ja teistel püügi-, transpordi- ja abilaevadel on kategooriliselt keelatud tõsta kalapüügi, krabipüügi ja teisi mootorpaate, kaatreid, kungasse jt. koos laadungi ja inimestega, välja arvatud kaks madrust, kes on määratud töötama tõstetalidega.

§ 92. Kaatrite tõstmisel on võorastel kategooriliselt keelatud olla tekil talilooprite tegevuspiirkonnas.

§ 93. Paadiga sõita liikuva laeva juurde inimeste pealevõtmiseks on lubatud ainult siis, kui selleks on laeva kapteni nõusolek ja laev on peatatud.

§ 94. Kui laeva taga pukseeritakse püügi vaheajal paati, peavad inimesed paadist välja tulema ja veosed peavad olema laaditud laeva pardale, mille külge paat on kinnitatud.

§ 95. Kõik püügilaevastiku laevad tuleb varustada avariivahenditega vastavalt NSV Liidu Registri nõuetele. Päästevahendid peavad asuma nähtavates ja ligipääsetavates kohtades.

Avariivahendite kasutamine muuks otstarbeks on keelatud.

§ 96. On keelatud kasutada NSV Liidu Registri inspektsiooni poolt vastavas korras kontrollimata paate ja paadiseadmeid.

§ 97. Enne laeva väljumist merele peab kapteni vanemabi kontrollima paatide tõste- ning allalaskeseadmete seisukorda. Defektide korral on laeva väljumine merele kuni nende kõrvaldamiseni keelatud.

§ 98. On keelatud lubada paadi tõste- ja allalasketöödele isikuid, kes ei oma selleks küllaldaselt tehnilisi teadmisi ega praktilisi oskusi.

§ 99. Sõudjatel on keelatud viibida paadi tõstmisel ja allalaskmisel talide ja täävide vahel.

§ 100. On keelatud laskuda paatidesse talide ja tali looprite või teiste otste kaudu, välja arvatud päästeotsad.

§ 101. Paatidest väljumine on lubatud ainult trappe mööda. Inimeste alla- või ülestulek on lubatud ainult tormitrappi mööda ja ainult ühekaupa.

§ 102. Paadi allalaskmisel või tõstmisel laeva liikumise ajal või tuulise ilmaga tuleb rakendada järgmisi ettevaatusabinõusid:

a) vööri (ahtri) vangliin peab olema küllalt kaugele viidud, pingutatud ja hästi kinnitatud;

b) paadi talisid tuleb järele anda (sisse võtta) üheaegselt;

c) paat peab olema varustatud rooliseadmetega.

§ 103. Paadis on keelatud:

a) püsti seista;

b) istuda paadiäärtel või ahtripeegilil;

c) käia pinkidel;

d) hoida käsi reelingul, kui paat seisab laeva parda ääres, läheneb sellele, eemaldub sellest; paadi tullid tuleb sel ajal välja võtta;

e) vahetada kohti paadivanema loata.

§ 104. On keelatud võtta paati reisijaid ja veoseid üle normi. Paadi kandejõud peab olema märgitud paadi ninasse.

§ 105. On keelatud asetada veoseid paadi pinkidele ja nendest kõrgemale.

§ 106. Sõudjate ja reisijate pealetulek ja mahaminek peab toimuma aeglaselt.

§ 107. Kui paat liigub purjede abil, on sõudjatel ja reisijatel keelatud olla paadi pinkidel. Sel juhul peab kogu paadi meeskond, välja arvatud paadivanem ja roolimees, olema pinkide vahel paadi põhjas näoga paadi vööri poole.

## Laadimitööd

§ 108. Laadimistöode õige organiseerimise eest sadamas vastutab kalasadama administratsioon, merel — kapteni vanemabi.

§ 109. Töökohtadel juhivad laadimistöid selleks määratud kogunud töödejuhataja. Töödejuhataja valvab, et veoste laadimine, lossimine ja ümberpaigutamine vastaksid ohutustehnika nõuetele.

§ 110. Laeva laadimisseadmed peavad kindlustama ohutu laadimise ja lossimise ja samuti laadimismehhanismide täieliku kasutamise.

§ 111. Laeva mehaanilise või elektrilise käivitajaga tõstekraanad ja vintsid peavad kindlustama veoste sujuva tõstmise ja allalaskmise ning neil peavad olema:

a) suletud tüüpi pidurid, mis võimaldavad peatada veoseid iga-suguses kõrguses;

b) seade, mis võimaldab reguleerida veoste tõstmise ja allalaskmise kiirust;

Peale selle peavad laeva kraanadel olema pöördemehhanismide pidurid.

§ 112. Laadimistöodel kasutatavad haagid, plokid, rõngad, pööririkud, ketid jne. peavad olema korras ning omama tõstetavale laadungile vastavat tugevust ja mõõtmeid. Seeklite poldid peavad olema oma pesades, eriti laadungi haakide seeklid.

§ 113. Igale kraanale, vintsile ning losspoomile peab olema märgitud kandejõud. Kõikidel plokkidel, haakidel ja teistel tõsteseadmete kandvatel osadel peab olema märgitud nende lubatav ohutu töökoormus.

§ 114. Tõsteseadmete kõik mehhanismid ja detailid ning kogu seade tervikuna peab olema kontrollitud NSV Liidu Registri inspeksiooni poolt ja omama vastavat tunnistust. Laevale, mis on varustatud tõstemehhanismidega, antakse NSV Liidu Registri poolt välja «Tõstemehhanismide registriiraamat», kuhu märgitakse mehhanismide ja nende detailide proovimise ja kontrollimise tulemused.

§ 115. Tõsteseadme konstruktsiooni ja detailide lubatava töökoormuse arvestustes ning kontrollimisel peab tugevusvaru vastama NSV Liidu Registri eeskirjadele laeva tõsteseadmete ehituse ning eksploatatsiooni kohta.

§ 116. Vaatamata NSV Liidu Registri inspeksiooni poolt läbi viidavale igaaastasele tõsteseadmete ülevaatusele, tuleb laeva administratsioonil mitte vähem kui üks kord kolme kuu jooksul põhjalikult kontrollida kõiki laadimisseadme kette, rõngaid, haake, seekleid ja pöörikuid. Nende ülevaatuste tulemused kantakse ohutustehnika žurnaali (lisa 4).

§ 117. Enne laadimistööde algust on kapteni vanemabi ja vanem- (pea-) mehaanik kohustatud kontrollima kõigi tõsteseadmete korrasolekut (igauks oma alal).

§ 118. Laadungi- või vahitüürimehed peavad laadimistööl pidevalt kontrollima:

- a) veoste õiget paigutust ja arvestust;
- b) et laadungi tõstmisel ei ületataks NSV Liidu Registri poolt kindlaksinääratud kandejõudu;
- c) et laadimistööd kulgeks ohutult.

§ 119. Elektri-, auru- ja käsikraanadel ning teistel tõsteseadmetel on lubatud töötada isikuid, kes on läbi teinud tehnilise miinimumi, tundma õppinud ohutustehnika eeskirju, praktiliselt omandanud mehhanismide teenindamise ja olnud meditsiinilisel järelevaatusel.

§ 120. Kõik hammasrattad, kett- ja rihmülekanDED, mootorid ja muud liikuvad ülekanDEDetailid tõstemehhanismidel peavad olema varustatud lahtivõetavate katetega, milleta mehhanisme ei tohi tööle rakendada.

§ 121. Laadimis- ja lossimistööl kohtadel asuvad aurutorud peavad olema kaetud, et tagada teenindava personali ohutu töö.

§ 122. Käsitõstemehhanismid, mis iseenesest ei pidurdu, peavad olema varustatud kas automaatselt töötavate piduritega või käsipiduritega, mis koosnevad pidurist ja pidurhammasratta stopparist.

§ 123. Tõstevintside ja -kraanade töövaheaegadel peavad aurutorude ventiilid olema tihedalt suletud, juhtimiskangid piduritega kinnitatud ja elektriseadmed välja lülitatud.

Ülaltähendatud nõuete täitmise eest vastutab isik, kes töötab kraanal või vintsil.

§ 124. Vintsiga või pelidega võib alustada tööd ainult pärast vahi- või laadungitüürimehelt saadud korraldust.

§ 125. Laadungi allalaskmine auru- või elektriseadmetega peab toimuma mootori või aurumasina jõul.

§ 126. Tõsteseadmetele (kraanad, poomid) ei tohi koormust rippuma jätta.

§ 127. On keelatud auru välja lasta vintsidest või kraanadest kohta, kus asuvad töötajad.

§ 128. Vintsi ronneri pealekerimine trumlile peab toimuma kahe inimese poolt. Ronneri peab läbi viima ülemisest ja alumisest plokist, mille kaudu see keritakse vintsi trumlile. Kui ronnerit keritakse vintsilt maha, siis see kogutakse tekile, tõmmates seda läbi ülemise ploki. Ronnerit vahetatakse tekile allalastud losspoomi juures.

§ 129. On keelatud mehhanismide käigukange edasikäigult tagasikäigule viia ilma peatamiseta nullpunktil, välja arvatud juhul, kui inimesi ähvardab hädasoht.

§ 130. Vintsi või kraana töötamisel on keelatud:

- a) määrada;
- b) muuta ronneri asetust;
- c) eemaldada kätt käiguventiililt.

§ 131. On keelatud vintsil töötaja tähelepanu töö ajal kõrvale juhtida.

§ 132. Pärast laadimis-lossimistöode lõpetamist tuleb viivitamatult aur ja elektrienergia vintsidelt ja kraanadelt välja lülitada.

On keelatud jätta järelevalveta auru või voolu all olevaid vintse ja kraanasid.

§ 133. On keelatud kasutada tõstemehhanisme pärast kapitalremonti ilma NSV Liidu Registri inspeksiooni järelevalveta ja proovimiseta.

§ 134. Laeva elektrivintside, kraanade ja pelide ohutu töö eest vastutab vanemelektrik (elektrimehaanik) võrdselt laeva vanemehaanikuga.

§ 135. Enne töö algust on laeva vanem- või peamehaanik kohustatud lülitama peakilbil voolu elektrivintside, pelidele või muudele mehhanismidele ja kontrollima elektromagnetiliste pidurite tööd.

§ 136. Elektrivintsidel peab olema pidur, mis hakkab voolu katkemisel automaatselt tööle ning väldib seega veose kukkumise.

§ 137. Elektrikraanadel peavad olema automaatsed väljalülitajad juhiks, kui haak või mõni muu haaraja jõuab oma ülemisele piirasendile lähemale kui 200 mm.

§ 138. Kõik luugid peavad mõõtudelt vastama oma asukohale.

§ 139. Piimid tuleb asetada tekile nii, et nad ei segaks laadimis-lossimistöid. Juhul, kui ei võeta välja kõiki piime, tuleb kohalejäänud piimid kinnitada pesadesse poltide ja mutritega.

§ 140. Luukide avamine ja sulgemine peab toimuma teise ehk laadungitüürimehe juhtimisel. Juhul, kui tal ei ole võimalik olla luukide juures, juhib seda tööd vahitüürimees.

§ 141. Laadimisluukide avamisel ja sulgemisel tuleb kinni pidada järgmisest korrast:

a) luukidelt mahavõetud presendid tuleb korralikult kokku panna ja asetada eemale laadimisluukidest kohta, kus nad ei sega laadimistöid; luukidel ja presentidel käimine on keelatud;

b) laadimisluukidel peab olema selgelt markeeritud luugilaudade asetuse järjekord;

c) luugilaudade mahavõtmist tuleb alustada luugi keskelt ja nad tuleb asetada tekile vastu luugikraed või reelingut, veidi luugikraest madalamale; pealepanekut tuleb alustada luugikraest ja lõpetada luugi keskkohal.

§ 142. Luukide avamisel ja sulgemisel on keelatud:

a) ära võtta või peale panna piime troppidega, mis ei ole selleks ette nähtud;

b) vintsiga piime välja rebida, kui nad on pesadesse kinni jäänud või kui nad satuvad laadungi alla;

c) ära võtta või asetada kohale piime laeva kallaku ajal ilma pidekõiteta;

d) võtta kätega piimi otsast kinni ajal, kui neid asetatakse pesadesse;

e) panna luugilaudu enne nende kohaleasetamist piimi harjale;

f) astuda luugile, mis on kaetud presendiga, veendumata selles, et kõik luugilauad presendi all on oma kohal.

§ 143. Laadimistööde kohad — tekk, luugid, vintsid, kiilruumid ja trepid — peavad olema hästi valgustatud.

§ 144. Töötades laadimistöodel kettidega, troppidega ja tros-sidega, peab teadma nende töökoormust. Enne töö algust tuleb veenduda nende korrasolekus.

§ 145. Tross-troppide kasutamisel tuleb:

a) kasutada ainult füüsiliselt korras troppe, mis oma konstruktsioonilt vastavad laadimistööde tingimustele;

b) troppida veoseid sõlmedeta ja keerdudeta troppidega, metall-laadungi teravatele servadele panna puust kaitsed või matid;

c) kasutada paaristroppe;

d) arvestada laadungi raskuskeset, kasutada vajaduse korral lisatroppe.

§ 146. Haakidele asetatud tropirõngad ja silmused peavad nende vabalt mahtuma.

§ 147. Sõepunkrite luugid peavad olema tihedalt kaantega suletud. Ohutamise ajal tuleb luugid katta spetsiaalsete raudrestide või võrestikega.

§ 148. Ketilülisid tuleb laadungi teravate servade eest kaitsta puuklotsidega.

§ 149. Laadungi ronnerid ja gordenid kanepi-, manilla- või sisaaltrossidest on arvestatud ainult tõmbekoormusele. Neil peab olema 7-kordne tugevusvaru võrreldes trossi katkemiskoormusega (GOST 483-41 ja 1088-41).

§ 150. Taimekiududest trosside kasutamine vintsi ronneriteks ja topenantideks masinajamiga tõsteseadmete puhul on keelatud.

§ 151. Taimekiududest trosside kasutamine on kohustuslik kuni 8 tonnise tõstejõuga losspoomidel ja talidel juhul, kui neid

pööratakse käsitsi. Pidekoite arvestuslikuks pingeks võetakse 20% nende tõstejõust.

§ 152. Kanepist tropid arvestatakse kaks korda suurema tugevusvaruga kui see on märgitud § 149. Nende arvestuste juures tuleb arvesse võtta harude arvu, millel laadung ripub ja nende nurka vertikaalsuuna suhtes.

§ 153. Pleisskousi juures taimekiududest trossi lõpus peab olema kaks täit ja kaks poolikut läbipistet. Pleiss peab olema kleeditud.

§ 154. Vaierite kinnitamiseks polleritele või naaglittele tuleb ülemised ligid siduda kinni kaabelgarni või siimansgarniga.

§ 155. Tõstetavad raskused peavad olema kinnitatud selliselt, et nad ei laguneks ega kukuks.

§ 156. Kraana või losspoomi haak peab olema troppimisel tõstetava raskuse keskel, et vältida raskuste kiikumist ja troppide ning ronnerite kaldepinget.

§ 157. Üle 0,5 tonni kaaluvate veoste tõstmiseks on lubatud kasutada ainult terasvaierist troppe või kette.

§ 158. Kui laadung paigutatakse ümber kraanaga või losspoomiga horisontaalpinnas, tuleb seda tõsta teelasuvatest esemetest 0,8 m võrra kõrgemale.

§ 159. Kergestisüttivate ainete veol ja laadimisel tuleb rangelt kinni pidada tuleohutuse nõuetest.

§ 160. Kergestisüttivate vedelike ja lõhkeainete laadimine laevale on lubatud ainult siis, kui selleks saadakse igal üksikul juhul luba sadama tuletõrjevalvelt.

§ 161. Enne laadimis- ja lossimistöode algust tuleb tõsteseadmed laadimisoperatsioonideks ette valmistada, libedad kohad ja ebatasasused töökohal kõrvaldada ja raskuse ümberpaigutamist segavad kõrvalised esemed eemaldada. Laeva laadimistöode ettevalmistamise ja ohutu läbiviimise eest vastutab kapteni vanemabi.

§ 162. Maabumislaud, mida mööda liiguvad laadijad laevalt maale ja tagasi, peab olema valmistatud vähemalt 50 mm paksustest laudadest ja olema varustatud põikiliistudega jalgade toetamiseks. Maabumislaua laius peab olema ühepoolse liikumise puhul vähemalt 1,0 m ja kahepoolse liikumise puhul 1,5 m. Maabumislaua üks ots peab olema kinnitatud laevale, teine kaile (estakaadile, kaldale). Maabumislaua kaldenurk ei tohi olla väiksem kui 1:3. Pikipainde vältimiseks pannakse maabumislaua alla pukid. Maabumislaud peab olema piiratud tugeva, meetrikõrguse käsi- puuga.

§ 163. Laadimistöode ajal on keelatud:

a) viibida tõstetava raskuse all veose liikumise tsoonis, samuti losspoomi või kraana noka all;

b) viibida lastiruumi avause kohal, väljuda lastiruumist või siseneda sinna laadungi tõstmise või allalaskmise ajal;

c) raskuse allalaskmine, kui ei ole eemaldatud eelmine raskus;  
d) lasta raskust lastiruumi või tõsta sealt üles ilma teisi hoia-

tamata;  
e) kasutada kandelampe ilma klaasist kaitsekuplita või kaitse-

võrguta;  
f) kasutada lastiruumis lahtist tuld. Suitsetamine on lubatud

ainult selleks ettenähtud kohas;  
g) inimeste tõstmine või allalaskmine lahtiste platvormidega

või kastidega, mis on kinnitatud vintsi ronnerile (välja arvatud õnnetusjuhtumid, kui on tarvis inimesi kiiresti ümber paigutada).  
§ 164. On keelatud läbi viia laadimis- ja lossimistöid laevas,

kus luugikrae on madalam kui 0,75 m, ilma spetsiaalse kaitsepiir-

deta, mille kõrgus on vähemalt 1 m.  
Märkus. Väikeste laevade kohta, nende hulgas ka SRT, § 164 ei kehti.

§ 165. Keelatud on kasutada laadimisseadmeid, kui:  
a) pidurid pole korras;  
b) vintsid või kraanad pole töökõlblikud;  
c) laadimishaakides, plokkides, pöörikutest, seeklites, ketilülides,

püüglites ja teistes detailides on mõrad;  
d) ketilülide, rõngaste, seeklite, poltide, sõrmede ja pöörikute

diameeter on kulumise tõttu vähenenud enam kui 10% võrra ja

tõstetrossidel on trossi 8 diameetri pikkuses lõigus katkenud üle

10% traate;  
e) puupoomides ilmnevad ohtlikud praod ja mädanikud ning

metallpoomides praod ja deformeerumistsoonid;  
f) vahetatavatel detailidel puudub NSV Liidu Registri märk;

g) tõsteseadmetel puuduvad sertifikaadid ja «Tõstemehhanis-

mide registriraamat»;  
h) mastide staagid ja vandid ei ole küllaldaselt pingutatud;

i) losspoomid pole pidetrossidega nõutavalt kinnitatud;  
j) topenant-talidele ei ole täiendavalt kinnitatud kett- või teras-

vaierist stoppar (laadimisstoppar);  
k) veose kaal ületab tõstepoomi, kraana või vintsi kandejõu.

§ 166. Laeva meeskond peab trossidega töötamisel kasutama

kindaid.  
§ 167. On keelatud:  
a) lubada kõrvalisi isikuid luukide ja teiste laadimiskohtade

juurde;  
b) tõsta raskusi jätkatud või sõlmes troppide ja kettidega;

c) ronida veosele, et hoida seda keha raskusega tasakaalus, või

liikuda koos sellega;  
d) kasutada veose tõstmiseks vahestaaki;  
e) töötada ronneriga, kui selle üks ots ei ole kinnitatud vintsi

või kraana trumlile;  
f) töötada ronneriga, kui kousi või silmuse pleisil on vähem

kui kolm täit pistet. Pisted peavad olema tehtud vastu keerdusid;

- g) kasutada külma ilmaga troppidena kette;
- h) asetada tuleohtlikke laadungeid kambüüside, katlaruumi ja eluruumide lähedale ning ketikasti;
- i) lossida laevalt kaile või laadida kailt laevale, kasutades eba-kindlaid maabumistreppe või laudu.

§ 168. Tõsteseadmete liikuva taglase trossid peavad olema painduvad, vähemalt 6-keermelised, traadist, katkemiskoormusega 130—160 kg/mm<sup>2</sup>.

§ 169. Tõsteseadmete liikuva taglase vaierid iseliikuvatel ja mitteiseliikuvatel laevadel peavad venivuse arvestamisel omama mitte vähem kui:

- a) 4—5-kordset tugevustagavara käsivintside puhul;
- b) 5-kordset tugevustagavara alalistel topenantidel (mis läbivad ploki ja on kinnitatud pollari või rõngaste külge) ja pideköitel masinajami puhul;
- c) 5,5-kordset tugevustagavara tõsteronneritel (tõstetrossidel) harilikel masinajamiga seadmetel, s. t. kui ronner läbib kuni vintsi-trumlini 2—3 ploki paindega ühes suunas;
- d) 6-kordset tugevustagavara tõsteronneritel, kui nad läbivad rohkem kui 3 ploki (tõste-, suunava ja jalgploki), paindudes sel juhul erisuunas. Tugevustagavara määratakse kindlaks arvestades trossi ajutist vastupanu katkemisele;

Märkus. Käsivintsil kandejõuga kuni 1 tonn võib olla 4-kordne tugevustagavara.

§ 170. Vaieri pleisil kousi juures peab olema vähemalt 3 täit ja 3 poolpistet.

Pleiss peab olema kleeditud vähemalt trossi 12—15 diameetri pikkuses.

§ 171. Vaierite otstes on lubatud trossiotsi asetada kousside asemel koonuspuksidesse üksikute traatide kõveraks painutamise-ga, kusjuures puks valatakse täis tsiingi või mõne teise kerge sulamiga.

Soovitav puksi koonilisus on 1:3.

§ 172. Kooskõlastatult NSV Liidu Registriga on pleisside asemel lubatud kasutada kousside kinnitamiseks trossi otstes sellelise konstruktsiooniga klambreid, mis ei riku vaierit ja takistavad selle väljalibisemist.

Märkus. Trossile on keelatud klambrite asemel panna kuumalt asetata-vaid rõngaid.

§ 173. Klambriid peavad olema paigutatud üksteisest umbes trossi 6-kordse diameetri kaugusele, sadulaga tööotsal ja loogaga pimeotsal.

§ 174. Trossi iga ots, mis ei ole asetatud köiepuksi või mis ei ole varustatud kousiga, peab omama pehmest traadist või penslist mähise kahes kohas trossi 6-kordse diameetri ulatuses. Vahed mähiste vahel peavad võrduma trossi 2—3-kordse diameetriga.

§ 175. Terasvaieri tropid arvestatakse vähemalt 10-kordse tugevustagavaraga katkemiskoormusest. Seejuures tuleb tähelepanu pöörata harude arvule, millel raskus ripub, ja nende nurgale vertikaalsuuna suhtes.

§ 176. Laadimishaagid peavad olema sellise konstruktsiooniga, et nad tõstmise juures ei haakuks ninaga luugikrae või reelingu taha. Haak peab olema kaitsega, mis katab ava haagi nina ja selja vahel.

Haagid peavad olema sepistatud või stantsitud, kuid mitte mingil juhul valatud.

§ 177. Laadimishaakide seeklid tuleb varustada keermestatud poltidega. Poldi pea ja ots peavad olema peidetud, seeklid sepistatud või stantsitud, mitte valatud.

§ 178. Üle 10 tonni kaaluvate veoste tõstmisel soovitatakse tõstehaakide asemel kasutada ühest tükist sepistatud või šarniiridega kokkupandavaid seekleid või rõngaid.

§ 179. Tõsteronnerid peavad olema haakide juures varustatud vastukaaluga lisaraskuse või keevitatud keti näol nii, et nad tühi käigul langeksid trumlile korrapäraste keerdudena.

§ 180. Vabalt, juhttrossideta ripuvad tõsteronnerid ja trossid peavad olema varustatud pöörikutega tõstehaakide juures. On lubatud kasutada ka töökindla konstruktsiooniga pöörikutega haake.

§ 181. Pöörikuid ja pöörikhaake tõsteronneritel ja tõstetrossidel tuleb vähemalt kord kuus pesta petrooleumiga ja määrada tehnilise rasvaga.

§ 182. Kui terasvaieris avastatakse katkenud traate, siis tuleb väljaulatuvad otsad korralikult ära lõigata, tross aga kleetida peene ja pehme terastraadiga.

§ 183. Märgid, mis pannakse vastavalt eeskirjade nõuetele tõstemehhanismidele ja -seadmetele (plokkidele, haakidele, seeklitele, rõngastele, pöörikutele, kettidele jt.) tuleb hoida alati puhtad.

§ 184. Kõik tööd suurte raskuste laadimisel ja lossimisel toimuvad kapteni või kapteni vanemabi juhtimisel. Tõstemehhanismide juhtimisele määratakse kõige kvalifitseeritumad ja kogenumad meeskonnaliikmed.

§ 185. Enne suurte raskuste tõstmist peab kapteni vanemabi isiklikult veenduma:

a) et vandid ja staagid on ühtlaselt ja kindlalt pingutatud ning topmastile on asetatud täiendav staak;

b) et topananttalid, tõstetalid ja pidetrossid on kinnitatud;

c) et kõik vahetatavad detailid on korras;

d) et kasutatavad tropid on töökindlad ja vastavad tõstetava veose kaalule;

e) et vints on korras, üle viidud aeglasele käigule ja varustatud küllaldaselt auruga.

§ 186. Enne suurte raskuste tõstmist kontrollib tõstevintse ja -mehhanisme vanemmehaanik, kes vastutab nende korrasoleku eest. Suurte raskuste teravatele nurkadele asetatakse troppide alla kõvast puust klotsid.

§ 187. Jalgploki kinnitamisel tuleb veenduda selles, et see ja ka avatav põsk on tugevasti kinnitatud.

§ 188. On keelatud raskust tõsta või alla lasta üheaegselt topenantitali tõstmise või allalaskmisega. Tõstepoom peab olema masti suhtes nurga all, mis võimaldab viia veost küllalt kaugele üle parda. Kui poomiga tõstetakse suuri raskusi, mille kaal on lähedane poomi kandejõule, tuleb poomi tõsta võimalikult kõrgemasse tööasendisse.

§ 189. On keelatud tõsta raskusi, kui:

a) aurusurve kateldes on alla vintside tööks nõutavat normaalset survet;

b) vintsid pole üle viidud aeglasele käigule;

c) laeval on suur kalle.

§ 190. On keelatud laadida ja lossida suuri raskusi, kui laev õõtsub (reidil seistes).

§ 191. Suurte raskuste tõstmisel on keelatud kasutada haake ja kette. Haagid tuleb asendada kobadega, ketid — trossidega.

§ 192. Suurte raskuste tõstmisel on keelatud kasutada troppe, mis:

a) omavad katkenud traate rohkem, kui on lubatud käesolivate eeskirjade § 165 alapunktis «d»;

b) omavad pleisis vähem kui kolm täit läbipistet mõlemale poole;

c) on kokku pandud klambritega;

d) millel on märgata pleisi nõrgenemist või kiudude väljatulemist;

e) on tugevasti roostes.

§ 193. Raskuste nihutamisel jalgploki abil on keelatud seista nurgas, mille moodustab jalgplokki läbiv ronner.

§ 194. On keelatud suurte raskuste nihutamine ronneriga, mis on tõmmatud läbi poomi ülemise ploki.

### Tekilaadungite vedu

§ 195. Tekilaadungi kinnitamine peab toimuma kapteni vanemabi juhtimisel.

§ 196. Tekilaadungid tuleb kinnitada terastrossidega, mis on tõmmatud läbi spetsiaalselt selleks ettenähtud rõngaste ning on pingutatud talreppidega või eriliste haardekangidega.

§ 197. Tekilaadungi kinnitamisel peab ette nägema seda, et vajaduse korral saaks laadungit kiiresti vabastada soringuist ja heita üle parda. Soringud tuleb asetada nii, et neid oleks võimalik

kiiresti lahti lasta või läbi raiuda, talreppidel peab aga olema spetsiaalne soringuhaak.

§ 198. Neil juhtudel, kui laadung paigutatakse üle kogu teki, tuleb tagada meeskonnale ohutud läbikäigud.

§ 199. Juhtudel, kui tekilaadung on ebatasase pinnaga või ebahütlase kõrgusega, peavad meeskonna läbikäigud olema kas tasandatud laudadega või kaetud trappidega ja ülekäigusildadega. Tasandavad lauad ja trapid tuleb asetada üle soringute, mis kinnitavad laadungit ja nad peavad olema piiratud mõlemalt poolt reelingute või käsipuudega.

§ 200. Metsa ja muu kergestisüttiva laadungi transportimisel tuleb üle teki laiali asetada voolikud, mis on kinnitatud tuletõrjemagistraali otste külge.

§ 201. Kui saematerjali laadungisse tehakse läbikäigud, siis tuleb saematerjal asetada otstega läbikäigu poole.

§ 202. On keelatud katta tekilaadungiga tuletõrjemagistraali otsi, peilimistorude korke ja spigaate, mille juurdepääs peab olema vaba.

§ 203. On keelatud ummistada ligipääse vintside, paatide ja rooliseadmete juurde. Tekilaadung ei tohi takistada vintside, rooliseadmete ja päästevahendite normaalset tööd.

§ 204. On keelatud kinnitada tekilaadungit paindumatu trosiga, mida on raske ühtlaselt pingutada.

§ 205. On keelatud tekilaadungi ja raskete esemete kinnitamine tekil ja lastiruumides taimekiududest trossidega.

### Tööd väljaspool parrast ja kõrguses

§ 206. Töid väljaspool parrast ja kõrguses võib teha ainult kapteni vanemabi loal.

§ 207. Avariijuhtumitel enne inimese saatmist väljaspoole parrast või masti on tingimata vaja veenduda selleks kasutatavate vahendite tugevuses ja töökindluses, hästi troppida töötajat kahekordse palstekiga või kaitsevööga, mis kindlustavad ohutu töö, samuti võtta tarvitusele kõik ohutusabinõud olenevalt iga juhtumi konkreetsetest tingimustest.

§ 208. Pardataguste tööde juures peab tekil viibima isik, kes jälgib parda taga töötajaid, samuti tuleb hoida valmis tööpaati.

§ 209. Kohal, kus töötatakse väljaspool parrast, peab olema valmis päästerõngas ja viskeliin.

§ 210. Inimeste tõstmine masti, samsonpostidele või suitsukorstnale peab toimuma spetsiaalselt selleks kinnitatud töökindlate taladega.

§ 211. Inimese tõstmine peab toimuma sujuvalt ja töödejuhataja järelevalve all.

§ 212. Kõik tööriistad, mis on kaasas kõrguses töötaval isikul, peavad olema varustatud otstega, mis kinnitatakse töötaja vöö külge.

§ 213. Enne tööde alustamist sõukruvide lähedal tuleb hoiatada vanem- ja vahimehaanikut, et nad sel ajal ei pööraks masinat.

§ 214. On keelatud:

a) laeva liikumisel teha ükskõik milliseid töid parda taga ja kõrguses (mastidel, korstnal), mis nõuavad talasid, välja arvatud avariijuhtumitel;

b) töötada parda taga taladel laeva dokis seismisel. Eriti tungivatel juhtumitel peab töötaja olema kinnitatud kahekordse palstek-tropiga või kaitsevööga, mis on varustatud vastava pikkusega köiega;

c) laskuda parda taha üksinda ilma tekilolija abita;

d) alla lasta, tõsta või ümber paigutada pardaväliseid talasid, kui nendel asub inimene;

e) tõsta inimesi, kui tõsteots jääb plokki kinni või ei seisa plokkis;

f) kasutada inimese tõstmiseks sõlmitud otsi.

### Trappide ja maabumissildade kasutamine

§ 215. Trappide ja maabumissildade ülesseadmise eest vastavalt ohutustehnika nõuetele vastutavad kapteni vanemabi ja vahitüürimees.

§ 216. Trappide, maabumissildade ja nende detailide (trapitalid, lingud, ketid, seeklid jne.) korrasolekut peab kapteni vanemabi või vahitüürimees kontrollima igakordselt enne trapi kasutamist inimeste peale- või mahaminekuks.

§ 217. Pardatrappidel, nende platvormidel, samuti ka kõikidel maabumissildadel (ka ajutistel) peavad olema mõlemal küljel 1 m kõrgused toed, mille vahele on tõmmatud nöör või asetatud käsipuud.

§ 218. Pardatrapp peab olema tihedalt tõmmatud vastu laeva parrast.

§ 219. Pimedal ajal peab pardatrapp olema valgustatud.

§ 220. Juhul, kui laev ei seisa täiesti kai ääres, tuleb trapi alumisest otsast kaile asetada põikliistudega sillakesed, mis on kinnitatud trapi alumisele platvormile. Kui trapi alumise platvormi kaugus kaist on suurem kui 1 m, peavad sillad olema piiratud võrede või mingi muu kaitsmega.

§ 221. Juhul, kui kai ääres seisev laev liigub ja kaldale on asetatud maabumislauad (või sillake paraadtrapi alumiselt platvormilt) ilma spetsiaalse rullita, tuleb maabumislaua või sillakese otsa alla asetada plekk või laud. Trapi juures olev vahitüürimees

madrus on kohustatud jälgima trapi, käsipuude ja öösel valgustuse seisukorda.

§ 222. Maabumislauadel peavad olema spetsiaalsed silmused nende kinnitamiseks laeva pardale.

§ 223. Maabumislauad peavad olema laeva pardale liikumata kinnitatud.

§ 224. Juhul, kui maabumislauad asetatakse reelingule, tuleb teki reelingule panna käsipuudega trepp.

§ 225. Pööratavate osadega maabumislauadel peavad olema pöördekohtadel vähemalt sama laiad platvormid kui maabumislauad ise.

§ 226. Maabumislauadele ja mitmesugustele ülekäigusildadele tuleb kinnitada 4—6 cm laiused põikliistud vahedega 35—40 cm.

§ 227. Laeva pardal trepi või maabumislaua juures peab olema päästerõngas ja viskeliin.

§ 228. Maabumislauad, mis on määratud raskuste kandmiseks (näiteks laeva remontimisel), peavad olema vähemalt 1,5 m laiad. Pool laua laiusest peab olema sile, teine pool — põikliistudega.

§ 229. Kui trapid ja maabumissild on ajutiselt eemaldatud, tuleb avatud kohad reelingus kõiega sulgeda.

§ 230. Pardatrappide allosas peavad kogu pikkuses olema liistud.

§ 231. Talvel peavad trapid ja maabumislauad olema lumest ning jääst puhastatud.

§ 232. On keelatud:

- a) inimeste kogunemine trappidele ja platvormidele;
- b) inimeste vastusuunaline liikumine trappidel;
- c) raskuste tõstmine ja langetamine mööda trappi;
- d) terasvaierist valmistatud tormitrappide kasutamine inimeste peale- ja mahaminekuks;
- e) tormitrapi kinnitamine astmetega reelingu külge;
- f) tõusmine või laskumine mööda trappi astmetest, mitte aga trossidest kinni hoides;
- g) alla lasta mööda maabumislaua raskeid esemeid, mille allalaskmine peab toimuma trosside abil;
- h) kasutada maabumislaua asemel redeleid;
- i) üleminek laevalt laevale või laevalt maale trappe ja maabumislaua kasutamata.

§ 233. Tormitrappi on keelatud kasutada, kui:

- a) puuduvad mõned astmepulgad;
- b) mõned astmepulgad on mõranenud või mädanenud;
- e) trossidel on katkenud kardeelid;
- d) trapp ei ulatu veeni või kaini.

## Mitmesugused tööd laevas

§ 234. Kapteni vanemabi ja vanemmehaanik peavad süsteemiliselt kontrollima seebikivi, antidepooni, soolhappe, äädikhappe ja muude kangete ainete, samuti ka kergestisüttivate materjalide hädaohutut hoidmist ja nende kasutamist ning viima läbi vastava instrueerimise.

§ 235. Laevadel, mis veavad tuleohtlikke laadungeid (tanklaevad), peavad kapteni vanemabi ja laadungitüürimees enne laadimistööde algust kontrollima ja kindlaks tegema, kas ei esine:

- a) vigastusi naftatorustikus;
- b) gaaside kogunemist pumbaruumi.

§ 236. Laadimise ajal tanklaeval vastutab laadungitüürimees laadimise õige organiseerimise eest ja on kohustatud jälgima:

- a) et gaasitorustik, ventilatsioon ja luugikaaned oleksid korras;
- b) et tankide paisutajad ja avad oleksid suletud kinnituskruvidega ja vahed täidetud korralike tihenditega;
- c) et kõik vaateavad oleksid alati kaetud vaskraamis võrguga;
- d) et ametiruumide, kuivlaadungiruumide luugid, tankide avad oleksid tihedalt suletud;
- e) et pumbaruumis, koferdamides ja tekil ei oleks sädemeid tekitavaid esemeid.

§ 237. Ühendusteks tanklaevade pealisehituste vahel võib kasutada ainult ühendussildu, kõik pardatrapilt kuni ühendussilani peab olema kaetud matiga ja piiratud reelinguga.

§ 238. Tanklaevadel, mis veavad 1. ja 2. liigi veoseid, on keelatud:

- a) käia tekil jalanõudega, mis on tallutatud naeltega ja kaitseraudadega;
- b) kanda kaasas tikke, tulemasinaid ja metallesemeid;
- c) naftaproduktide sisse- või väljapumpamise ajal suitsetada, kasutada lahtist tuld ja elektrikuumendusriistu ning hoida kambüüsis tuld;
- d) naftaproduktide sisse- ja väljapumpamise ajal viibida tekil laadimisega mitteseotud isikutel.

§ 239. On keelatud lasta kõrvalisi isikuid tanklaevade tankidesse, pumba- ja masinaruumi ning kergestisüttivate materjalide hoiuruumidesse.

Laeva töötajad, kellel on luba minna tankidesse, peavad olema spetsiaalselt instrueeritud tankides töötamise ohutustehnika eeskirjadest.

§ 240. Tanklaevade tankid peavad enne nende puhastamist olema põhjalikult degaseeritud.

§ 241. On keelatud töötada degaseerimata tankides ja laskuda sellisesse tanki ilma hapnikuaparaadita.

§ 242. Tanklaevadel on keelatud sulgeda tühjade tankide avad enne tankide sisemist järelevaatust administratsiooni poolt.

§ 243. Tanklaeva, mis veab 1. ja 2. liigi veoseid, on keelatud kinnitada kai külge terasvaieriga.

§ 244. Laevadelt on keelatud üle parda heita põlevaid suitsuotsi, hõõguvaid süsi, puhastusnarmaid ja teisi esemeid.

§ 245. Tanklaeval on keelatud äikese ajal laadida või hoida lahti tanke ja gaasitorusid.

§ 246. On keelatud kustutada põlevaid naftasaadusi veega.

§ 247. On keelatud bensiini ja petrooleumi hoidmine masinaruumis ja eluruumide lähedal.

§ 248. Rumpeltalide kasutamisel on keelatud neid juhtida läbi eluruumide.

§ 249. Juhul, kui rumpeltalid läbivad koridore või teisi tihti kasutatavaid kõrvalruume, tuleb nad katta.

§ 250. Pukseerimistrossi andmisel ja puksiiri töötamisel on keelatud:

a) anda pukseerimistrossi vigastatud keebist või klüüsisit;

b) olla pukseerimise algul pukseerimistrossi lähedal või ees;

c) alustada pukseerimist enne, kui on saadud teade pukseerimistrossi kinnitamise kohta.

§ 251. On keelatud puksiiri töötamisel pollarilt pukseerimistrossi järele anda.

§ 252. Sügavuste mõõtmisel loodi või tipploodiga on keelatud:

a) astuda reelingulatile;

b) olla väljaspool pulkreelingut;

c) heita loodi käsipuudega kaitsmata platvormilt;

d) kerida loodliini käele.

§ 253. On keelatud istuda reelingulatil ja käsipuudel.

§ 254. On keelatud jätta lahtiselt ja kaitseta tekil mitmesuguseid luuke ja avausi.

### **Ohutustehnika eeskirjad tormisel merel**

§ 255. Ohutustehnika eeskirjade täitmise eest tormisel merel vastutavad kapteni vanemabi ja vahitüürimees.

§ 256. Tekile tuleb käidavamatesse kohtadesse tõmmata tugevad kaitsekäsipuud.

§ 257. Rooliketti ja selle ülekandeid tuleb kontrollida iga vahi algul ja ka vahi ajal.

§ 258. Kui merel kinnitatakse tekilaadungit või laeva- ja püügi-varustust kohtadel, mis ei ole tormi eest kaitstud, peab iga töötaja olema varustatud kaitsevõõga.

§ 259. Teki ventilaatorid tuleb asetada nii, et neisse ei satuks merevett.

§ 260. Illuminaatorid kõrvalruumides tuleb kinni keerata ja kaitsta tormi eest.

§ 261. Veekindlad ukсед eluruumide koridorides peavad olema tihedalt suletud ja neid tohib avada ainult äärmise vajaduse puhul.

§ 262. Piigandid peavad olema puhtad, tormiluugid liikuma vabalt. Peilimis- ja õhutorude korgid ja kaaned peavad olema hoolikalt kinni keeratud. Vee seisu pilssides ja tankides peab kontrollima iga tund.

§ 263. Mastid jm. seisev taglas peab olema hästi pingutatud. Topenanttalid tuleb mastist eemale tõmmata.

§ 264. Püügivarustus (traalid, võrgud, noodad ja pöördplatvormid) tuleb enne tormi algust kinnitada, erilistel juhtudel aga tuleb toimida nii, nagu on märgitud § 258.

§ 265. Ankrute, paatide ja nende katete, tekilaadungi, loss-poomide jne. soringuid tuleb süstemaatiliselt kontrollida.

§ 266. Laadimisluukide ja tekilaadungi kinnitamine on kapteni vanemabi erilise järelevalve all.

§ 267. Kui tormise ilmaga töötamine ohustab inimelu, peab laeva administratsioon võtma kasutusele kõik abinõud õnnetusjuhtumite vältimiseks.

§ 268. Toidukatlaid ja kuumavee paake tuleb täita nii, et vedelik ei loksuks üle ääre.

Kambüüsi pliividvõred ning laudade ja kappide restid sööginõude jaoks peavad olema korras ja omal kohal.

## TÖÖD MASINA-KATLARUUMIS

## Üldeeskirjad

§ 269. Masina-katlaruumide valgustus peab tagama agregaatide ja süsteemide ohutu ja õige teenindamise, samuti nende järelevalve ja remontimise.

§ 270. Treppide valgustus tuleb asetada nii, et lambid ei pimestaks treppi mööda laskujaid või tõusjaid. Seal, kus selle eeskirja täitmine on võimatu, tuleb lambid katta mattklaasist kuplitega, kusjuures tule heledus ei tohi ületada 0,4 küünalt 1 m<sup>2</sup> kohta.

§ 271. Masina-katlaruumis peab olema avariivalgustus, mis võimaldab kontrollida aparaatide näitusid juhul, kui kogu normaalne valgustusvõrk või osa sellest ei tööta.

§ 272. Masina-katlaruumis tuleb vahetuselt vahetusele üle anda täiesti korras tagavara-akumulaatorlambid pingega mitte üle 12 voldi.

§ 273. Remondi ajal on lubatud ruumide, töökohtade ja mehhanismide detailide ajutine valgustamine ka kandelampidega, kui peetakse kinni §-de 271 ja 272 nõudeist. Elektrilampide ja kuplite klaasid ei tohi olla määratud.

§ 274. Masina-katlaruumi vaheseinad ja seinad ning masina tunnel tuleb värvida hästi valgust peegeldava heleda värviga.

§ 275. Mehhanismide ekspluateerimisel tuleb rangelt juhinduda vastavatest määrustest ja tehase instruksioonist.

§ 276. Iga meeskonnaliige peab hoidma temale kinnistatud mehhanismid puhtad ja töökorras.

§ 277. Enne mehhanismi käikulaskmist tuleb hoiatada inimesi, kes asuvad selle lähedal.

§ 278. Iga masina-katlaruumi töötaja, kes märkab mehhanismi, laeva süsteemide või agregaatide defekti, mis ohustab tööd, peab sellest viivitamatult teatama vahi- või vanem-(pea-)mehaanikule ning samal ajal võtma kasutusele abinõud rikke kõrvaldamiseks.

§ 279. Masina-katlaruumis vahisolijad jäävad häire puhul ja avarii korral oma kohtadele kuni nende väljavahetamiseni isikutega, kes peavad vastavalt laeva nimekirjale täitma seda ülesannet.

§ 280. Vahimehaanik peab jälgima, et vahimeeskond oleks vahis eririetuses ning kehtivatele normidele vastavates jala-nõudes.

§ 281. Masina-katlaruum peab olema nii eksploatatsiooni kui ka remondi ajal puhas ja korras. Eeskujulikku korda ja puhtust masinaruumis on kohustatud pidama vahis olevad isikud.

§ 282. Masina-katlaruumi valgustuskapid (skylight), kui need on avatud, tuleb kaitsta võredega, et hoida inimesi neile kukkumast.

§ 283. Restid, trepid ja plaadid peavad olema alati puhtad ning kuivad. Neile sattunud õli või kütteaine tuleb viivitamata kuivatada, et hoiduda libastumistest.

§ 284. Masina-katlaruumi põrandaplaadid peavad olema oma kohal ning väljalõiked neis hoolikalt kaetud.

§ 285. Kõik restide vardad, treppide titsid ja käsipuud tuleb tugevasti kinnitada. Kinnitamata tarastuse kasutamine, mis jätab ainult kaitse või toe mulje on keelatud.

§ 286. Kohtadele, kust on ajutiselt eemaldatud käsipuud, trapid ja restid, mis piiravad sõepunkriluuke ja avasid, tuleb tõmmata kaitsetross või sulgeda käik.

§ 287. Remondi ajal eemaldatud mehhanismide kaitsmed tuleb remondi lõpetamisel viivitamata kohale asetada.

§ 288. Mehhanismide liikuvad osad, mis ei vaja alalist järelevalvet (hoorattad, muhvid, tugi- ja väntvõllide äärikühendid jne.) tuleb varustada katete või kilpidega, mida mehhanismide töötamise ajal on keelatud eemaldada.

§ 289. Kõik mehhanismide liikuvad osad (kui nad pole varustatud kinniste karteritega), mida kontrollitakse perioodiliselt töötamise ajal (vändalaagrid, ristpead jne.), tuleb varustada kaitsevõrestiku, käsipuude, titside või kilpidega.

§ 290. Tunnelisse, mida läbib sõuvõll, tuleb panna käsipuud, et kindlustada võllilaagrite ohutut määrimist ja järelevaatust.

§ 291. Mehhanismide käivitamine ilma kaitsmeteta on kategooriliselt keelatud.

§ 292. Enne laeva mereleminekut tuleb kontrollida kõiki taga-varaosi ja inventari ning need tugevasti kinnitada oma pesadesse.

§ 293. Väljalasketorustik ja mootori summutid tuleb isoleerida ja isikulise koosseisu läbikäigukohtades katta põletuste vältimiseks isolatsioonikilpidega.

§ 294. Iga laevamehhanism tuleb varustada eriinstruktsiooniga, kus on märgitud teenindava personali ülesanded õnnetusjuhtumite puhul (mehhanismi kiire seiskamine, voolu katkestamine, auru sulgemine jne.).

§ 295. On keelatud ummistada masina-katlaruumi käike detailidega, tööriistadega, inventariga, materjalidega jne., eriti töötavate mehhanismide lähedal, nende teenindamis- ja teistes töökohtades.

§ 296. Kõik veekindlad ukсед vaheseintes peavad olema alati varustatud sulguritega. Juhul, kui töö tõttu need ukсед on lahti, peavad nad olema alati valmis kiireks sulgemiseks.

Vaheseinte uste kaudu on keelatud vedada juhtmeid, voolikuid ja muud.

§ 297. Hermeetiliselt suletud ruume tuleb perioodiliselt õhutada, võimaluse korral kandeventilaatoritega.

§ 298. Manluukide sulgurid ei tohi olla puudulikud ja nende keermeid tuleb õlitada. Kõver või katkine sulgur tuleb viivitamatult asendada uuega.

§ 299. Pääseluukidel ja illuminaatoritel olevate kummitihendite kvaliteeti tuleb perioodiliselt kontrollida. Kummi värvimine on keelatud; selle välispind tuleb katta vees lahustatud kriidiga.

§ 300. Lahtist tuld võib töötamisel siseruumides kasutada ainult vanem- (pea-) mehaaniku loal.

Märkus. Lahtise tule all mõeldakse läidetud küünlaid, tikke, püronafta- ja küünlalaternaid ning väliääse.

§ 301. Lahtise tulega on keelatud siseneda:

a) vedelkütuse hoidlatesse;

b) söepunkritesse;

c) puhastusmaterjali (takkude, puhastusnarmaste jne.) hoidlatesse;

d) värvikambritesse ja ladudesse;

e) ruumidesse, mille õhutamine on raskendatud.

Märkus. Katlaruumis võib lahtist tuld kasutada ainult katla alla tuletegemiseks.

§ 302. Kui laev töötab vedelkütteil, siis on suitsetamine masina-katlaruumis keelatud.

§ 303. Vedelkütuse hoidlates tuleb alaliselt kontrollida temperatuuri, mis ei tohi ületada  $+70^{\circ}\text{C}$  raskete ja  $+30^{\circ}\text{C}$  kergete kütuste puhul. Kui temperatuur tõuseb maksimumini, tuleb hoidlaid õhutada.

§ 304. Bensiini või petrooleumi tuleb hoida laeva käskkirja või instruksiooniga ettenähtud kohas, tulekolletest eemal ja terves metalltaaras.

§ 305. Bensiini ja petrooleumi hoiukohtades on rangelt keelatud kasutada kantavaid elektrilampe, elektripuurmasinaid ja teisi elektritööriistu.

§ 306. Bensiini ja petrooleumi hoiukohti tuleb valgustada hermeetiliste kuplitega plahvatuskindlate lampidega, mille lülitajad on isoleeritud kohtades.

§ 307. Mahavalatud bensiin või petrooleum tuleb viivitamata kuivatada takkude või puhastusnarmastega, mis seejärel põietatakse katlakoldes või kambüüsi pliidis.

§ 308. Kõik vedelkütuse tsisternide täitmise ja vaatluse avad (sealjuures ka manluugid) ning torud peavad olema alati suletud ja ei tohi lekkida.

§ 309. Vedelkütus, mis satub katlaruumi ja sisepõlemismootorite asukohta, abimehhanismide ja õhukarpide alustele, tuleb viivitamata kõrvaldada.

§ 310. Kõikide naftajuhtmete lahtivõetavate osade (pihustid, äärikühendid jne.) alla tuleb asetada ämbrid või pannid.

§ 311. Mehhanismide alla, kust võib tilkuda vedelkütust (küttepumbad, filtrid jne.) tuleb panna kogujad, mida iga vahikorra lõpul tuleb tühjendada.

§ 312. Sõepunkrites tuleb tulekahju vältimiseks:

a) regulaarselt mõõta söe temperatuuri, temperatuuri tõusmisel aga sütt segada;

b) punkreid sageli õhutada, eriti siis, kui on peale võetud värsket sütt;

c) mitte hoida lahtist tuld punkrist väljuva õhu lähedal.

§ 313. Määrdeõli tuleb hoida ainult metallnõudes ja võimalikult jahedas kohas.

§ 314. Laevale tuleb võtta ainult kuiva takku ja hoida seda kuivas, tuleohutus ruumis, kus ta ei puutu kokku vedelikega (vesi, määrdeõlid).

§ 315. Laeval on keelatud hoida õliseid ja rasvaseid puhastusnarmaid.

§ 316. Puitu võib hoida ainult neis kohtades, kus ta ei saa iseendast süttida. Puude hoidmine katelde peal või nende vahetus läheduses on keelatud.

§ 317. Värskest värvitud purjeriit on süttimise vältimiseks keelatud hoida kokkupandult ja halvasti õhutatud ruumis.

§ 318. Söekotid tuleb hoida puhtad ja kuivad.

§ 319. Masina-katlaruumis on kategooriliselt keelatud hoida plahvatus- ja tuleohtlikke aineid, nagu bensiini ja petrooleumi. Nende ainete hoidmine on lubatud ainult spetsiaalselt selleks määratud ruumides või hermeetiliselt suletud nõudes.

§ 320. Laeval, kus on süsihappegaasi või mõni muu keemiline kustutusüsteem, tuleb välja panna instruksioon selle kasutamise kohta tuleohu korral, samuti ka hooldamise kohta. Instruksioon peab olema klaasi alla raamitud ja asuma kustutusjaama lähedal, koopia sellest aga vanemmehaaniku juures.

§ 321. Kohad, kus töötavad sadama- või tehase töölisel, tuleb pärast nende lahkumist tingimata üle vaadata; selle nõude täitmise eest vastutab vahitüürimees või vahimehaanik, olenevalt tehtud töö iseloomust.

§ 322. Kõik tuletõrje kustutusvahendite ventiilid tuleb varustada otstarvet ja teenindatavat ruumi näitavate pealkirjadega.

§ 323. Süstemaatilisel tuleb kontrollida korstnate sädemepüüdjate ja naftatsisterni torustiku ventilatsioonirestide korrasolekut.

§ 324. Vee- või auruküttekehad ja torustik tuleb põletuste vältimiseks varustada katetega.

§ 325. Masina-katlaruumide ventilaatorid tuleb hoida korras, mitteküllaldase ventilatsiooni korral tuleb kasutada vindseile või elektriventilaatoreid, vältides tõmbetuult.

§ 326. Masina-katlaruumi temperatuuri normaliseerimiseks tuleb aurutorustikud ja aurukatlad isoleerida vastava materjaliga, ruume aga hästi õhutada.

§ 327. Kinnistesse, halvasti õhutatud ruumidesse (ballast-tankid, söepunkrid jne.) võib laskuda alles siis, kui õhk neis on kontrollitud spetsiaalse (kaevuri-) lambiga. Kui tuli lambis muutub tumedaks, või vastupidi, heledaks, siis neisse ruumidesse ei tohi minna enne õhutamist.

§ 328. Kahekordse põhjaga küttetsisternide manluuke võib avada ainult vanem- (pea-) mehaaniku loal ning veetankide manluuke kapteni vanemabi korraldusel.

§ 329. Avatud tankide manluugid peavad olema tõkestatud ja hästi valgustatud.

§ 330. Tanke peab valgustama madalpingevooluga:

a) ballasttanke — 12-voldiste lampidega;

b) naftatanke — madalpinge lõhkemisohutute akumulaatorlampidega.

§ 331. Kahekordse põhjaga tsisternide manluuke ei tohi sulgeda eelneva põhjaliku järelevaatusega. Tsisternide järelevaatuse kohta tehakse vastav sissekanne masina- ja laevapäevikusse, kuhu märgitakse, kes oli järelevaataja ja manluugi sulgeja.

§ 332. Masina liikuvate osade kuumenemise kontrollimisel (käega), samuti nende määrimisel tuleb olla ettevaatlik, kätt võib sirutada ainult piki liikumise suunda, mitte vastupidi.

§ 333. Detailid, mida masina töötamise ajal kontrollitakse käsitsi, ei tohi olla teravate nurkade ja väljaulatuvate splintidega. Väнда- ja ristpealaagrite vaheplekid peavad vigastuste vältimiseks olema väljaulatuvate servadeta.

§ 334. Enne pihustite, rõhu all olevate ventiilide, äärikute, torustiku manluukide ja muude süsteemide lahtivõtmist tuleb rõhku vähendada kuni 1 atm.

§ 335. Rõhu all olevate reservuaaride ja armatuuride temmine, raiumine ja teised tööd, mis on seotud hoopidega, on lubatud ainult erandjuhtudel ja alandatud rõhu puhul.

§ 336. Laeva liikumise ajal on masinaruumis ja tunnelis keelatud pesta, värvida jne. taladel ja sildadel.

§ 337. On keelatud kasutada korrastamata tööriistu või primitiivseid abinõusid, mis ei ole antud tööks kohandatud.

§ 338. Tanklaevad, mis veavad 1. ja 2. liigi naftasaadusi, tuleb varustada vasetatud tööriistadega.

§ 339. Töötamisel soolhappega tuleb kasutada kummikindaid, -saapaid ja -põllesid.

§ 340. Tormi ajal tuleb masinaruumi plaatidele ja restidele kukkumise vältimiseks laotada põrandavaibad, presendid või vanad võrgud.

§ 341. Niiskes ruumis kandelampide valgusel töötajad tuleb varustada kummikinnaste ja kalosside või kummisaabastega. Lampide armatuur peab tingimata olema maandatud.

§ 342. Mehhanismide töötamise ajal on keelatud olla neile lähemal, kui seda lubavad käsipuud või tõkestus.

§ 343. On keelatud katla, tsisternide ja ballastankide luuke kinni keerata, kui ei ole kindlaks tehtud, et neis pole inimesi.

§ 344. Sisepõlemismootorite, hammasratasülekannete, külmutusseadmete, õliseparaatorite, kompressorite ja teiste aparatuuride karterite avamisel on keelatud kasutada lahtist tuld, kuna neisse võib koguneda õlide või kütuse gaase; keelatud on ka töötada küttetsisternides küünlaga, hõõgkehadega või normaalpinge elektrilampidega.

§ 345. Peamasinal ja abimehhanismidel on keelatud tõsta pöörete arvu üle NSV Liidu Registri poolt lubatud normi.

§ 346. Kui peamasinas või abimehhanismides ilmnevad töötamisel kõrvalised või ebanormaalsed helid, tuleb sellest teatada komandosillale ja tarvitusele võtta abinõud rikke kõrvaldamiseks.

§ 347. Mehhanismide raskete detailide tõstmise juures peab viibima mehaanik, kes selle mehhanismi eest vastutab.

§ 348. Detailid või mehhanismid, mida tuleb ümber paigutada tõsteabinõudega, peavad olema hästi tropitud. Seejuures peab kinni pidama järgmistest nõuetest:

a) tropp peab haarama tõstetavat raskust ühtlase pingega, ilma keerdudeta;

b) detaili troppimiseks tuleb valida niisuguse pikkusega troppid, et nende harude nurk haagi juures ei oleks üle 90°;

c) veose teisaldamine tõstmisel peab toimuma võimalikult aeglaselt, ilma järskude tõmmeteta.

§ 349. Kui töö lühiajaliselt katkestatakse, tuleb raskus ajutiselt kinnitada täiendavate troppidega, kasutades pukke ja teisi vahendeid.

§ 350. Kui mehhanismi detaile tropitakse kahe tropiga, mis asetatakse nurga all horisontaalpinnale, siis tuleb troppid kinnitada selliselt, et nad tõstmisel ei liiguks paigalt, kuna vastasel juhul võib tõstetav ese välja libiseda.

§ 351. Pikki detaile (pea- ja abimasinate võllid jne.) tuleb tõsta horisontaalselt või vertikaalselt õigesti tropitult. Mingil tin-

gimusel ei tohi võlli viia horisontaalseisu jõuga või tööliste keha-kaalu abil.

§ 352. Raskus (masin, mehhanismide osad jne.) peab olema tropitud nii, et oleks välditud selle purunemine või paindumine. Tõstmise algusest kuni lõpuni peavad tropid olema raskuspunkti suhtes vertikaalsed.

§ 353. Tõstetaval raskusel asuvad tööriistad tuleb enne tõstmist eemaldada.

§ 354. Suurte raskuste tõstmisel (peamasina vundamendi raamid, plokid, silindrid, võllid jne.) tuleb asetada nende alla puuplokid selliselt, et kaugus raskusest kuni plokini ei ületaks 150—200 mm.

§ 355. Kuni raskus ripub, ei tohi käest lasta mehaanilise tali ketti; juhul, kui see on vajalik, tuleb kett kõvasti kinnitada.

§ 356. On keelatud:

a) kinnitada raskuse tõstmisel tõmbeotste lahtipääsemise ja raskuse kukkumise vältimiseks kai otsi juhuslike laevaseadmete külge;

b) asetada tropp hoorattale või vändale raske armatuuri tõstmisel; troppi tuleb asetada ainult armatuuri korpusele;

c) tali või ploki riputamine torustikule ja muudele laeva seadmetele, välja arvatud spetsiaalselt selleks määratud kohad.

### Laeva aurukolbmasinate teenindamine

§ 357. Pea- ja abimasinatena rakendatud tavalise konstruktsiooni ja normaalmõõdetega aurumasinate ekspluateerimine peab toimuma vastavalt laeva aurumasinate teenindamise eeskirjade ja tehase-ehitaja instruksioonidele.

§ 358. Juhul, kui inimene on sattunud masina vahele, või kui sellesse satub kõrvaline ese, mis võib tekitada purustuse või vigastuse, on vahimehaanik kohustatud viivitamatult seiskama masina ja teatama juhtunust komandosillale ja vanemmehaanikule, võttes tarvitusele abinõud kannatanu päästmiseks või rikke kõrvaldamiseks.

§ 359. Õnnetusjuhtumite vältimiseks on kategooriliselt keelatud masinate töötamisel peale tõmmata pukside tihendusi, ning kontrollida kolbistokkide ja teiste seadmete lõtke. Seda võib teha ainult pärast masinate seiskamist.

§ 360. Enne auru all oleva masina remondi alustamist tuleb veenduda, kas silindrites ei ole auru- ja eraldusventiilid suletud, et vältida vigastumist masina ootamatu pööramise puhul.

§ 361. Masina remontimisel ei tohi mingil juhul asetada selle liikuvatele osadele tööriistu, polte, mutreid jne. Kui masina monteerimine on lõpetatud ja kontrollitud, et liikuvatele osadele või nende lähedale ei ole jäänud kõrvalisi esemeid, tuleb ettevaatli-

kult pöörata masinat ja pärast seda välja lülitada võlli pööramise seade.

Masina monteerimisel tuleb jälgida, et silindresse ja siibri karp ei jääks kõrvalisi esemeid.

§ 362. Masinate lahtivõtmine ja masina detailide remont võib toimuda ainult siis, kui katla eraldusventiil on suletud, kondensaatoris puudub vaakuum ja võlli pööramise seade on sisse lülitatud.

§ 363. On keelatud järsku avada aurumagistraali ventiili, et hoiduda hüdraulilistest löökidest aurutorustikus.

### **Laeva auruturbiinide teenindamine**

§ 364. Auruturbiinide ekspluateerimine laeval peab toimuma vastavalt tootjatehase ning laevastiku tehnilise ekspluatatsiooniosakonna instruksioonidele ja erieeskirjadele.

§ 365. Kategooriliselt on keelatud auru andmisel turbiini ületada instruksioonis lubatud aururõhku.

§ 366. Turbiini pööramisel võlli pööramise seadmega tuleb turbiinid ja nende reduktorid proovipööretel hoolikalt läbi kuulata. Kõrvalise müra, löökide ja takistuste avastamisel tuleb soojendamise viivitamatult katkestada kuni puuduste kõrvaldamiseni.

§ 367. Enne turbiini käivitamist, samuti ka enne auruga soojendamist tuleb kindlaks teha, kas võlli pööramise seade on välja lülitatud.

§ 368. Turbiini käivitamisel on keelatud järsk manööverdusventiili avamine, et hoiduda vee sattumisest katlast turbiini, mis võib tekitada hüdraulilise löögi ja seadme tõsise avariid.

§ 369. Manööverdumisel võib auru pealelaskmine turbiini tagasikäigule toimuda ainult siis, kui turbiini edasikäigu manööverdusventiil on suletud või vastupidi. Kui turbiini manööverdusventiil on kinni kiilunud, suletakse aurumagistraalil viivitamata drossel või eraldusventiil.

§ 370. Regulaatorid ning kaitse- ja signaalventiilid peavad olema isikulise koosseisu alalise kontrolli all, kuna korratused neis võivad esile kutsuda tõsiseid avariisid.

### **Laeva aurukatelde teenindamine**

§ 371. Laeva aurukatelde teenindamisele lubatakse isikuid, kes on vähemalt 18 aastat vanad, arstlikult läbi vaadatud ja omaavad tunnistuse tehniinimumi katsete sooritamise kohta aurukatelde ekspluatatsiooni ja ohutustehnika alal.

§ 372. Laeva aurukatelde ekspluateerimine peab toimuma vastavalt NSV Liidu Registri tehnilistele nõuetele, «Laeva aurukatelde

teenindamise ja nende hooldamise reeglitele» ning eriinstruktsioonidele.

§ 373. Kütteruumi põrand peab olema kaetud riffelplekiga või elektrikeevitusega punkteeritud plekiga.

§ 374. Katlad, suitsukambrid ja aurutorustik peavad olema hästi isoleeritud, et kaitsta inimesi põletuste eest ja vältida soojuskadusid.

§ 375. Tuhavintsidel peab olema pidurdav seadeldis, mis reguleeriks veetava koorma liikumise kiirust.

§ 376. Pea- ja abilahutusventiilid, samuti ka kiiresti sulguvad kütteventiilid (vedelkütte kateldel) peavad omama seadme, mis võimaldab nende sulgemist peatekilt.

§ 377. Kateldes tuleb kontrollida kaitseventiilide korrasoiekut aurururve tõusmisel. Juhul, kui üks kaitseventiilide klappidest ei ole korras, tuleb tuli küttekoldes kustutada ja süüdata uuesti alles siis, kui klapi vead on kõrvaldatud.

§ 378. Enne tule süütamist vedelkütteil töötava katla küttekoldesse tuleb vaadata, kas koldesse ei ole kogunenud kütust ja kollet hästi ventileerida, et eemaldada plahvatusohtlike gaaside segu. Ventileerida tuleb siibri avamisega (loomuliku tõmbega katlas) või ventilaatori käivitamisega (kunstliku tõmbe puhul).

§ 379. Pihusti süütamine toimub tõrvikuga, mis on kinnitatud 1 m pikkuse metallvarda otsa. Kütja, kes viib tõrviku pihusti juurde ja teenindab katelt, ei tohi seista küttekolde vastas, vaid selle kõrval, et hoiduda põletustest leegi väljaviskumisel.

§ 380. Kui pihusti süütamine ei õnnestunud ja tõrvik kustus, tuleb viivitamatult sulgeda kütteventiil, seejärel auru või õhu juurdepääs. Pihusti uus süütamine peab toimuma pärast küttekolde ventileerimist.

§ 381. Katla lülitamisel magistraali tuleb eraldusventiil pikka-mööda avada kuni nõutava piirini.

§ 382. Veenivoo näitajate juures asuvatel valgustusseadmetel peab olema kaks lampi: üks normaalvalgustuseks ja teine avariivalgustuseks. Vee tase klaasis peab olema hästi nähtav 2 m kaugusele.

§ 383. Aururõhku katlas ei tohi tõsta forsseeritult. Erandiks on kapteni korraldus, mille kohta tehakse erisissekanne päevikusse. Sel juhul tuleb hoolsalt jälgida toiteseadmete töötamist ja vee seisu katlas.

§ 384. Aururõhu tõstmine katlas üle NSV Liidu Registri poolt kindlaksmääratud ja manomeetril punase joonega märgitud normi on keelatud.

§ 385. Kontrollmõõteriistade (manomeetrite) punane kontrolljoon peab olema selgelt joonistatud ja hästi valgustatud.

Vanemmehaanik on kohustatud igal aastal viima mõõteriistad kontrollimisele ja plommimisele, mille juures märgitakse järele-vaatuse kuupäev.

§ 386. Töötava katla teenindamisel tuleb kanda eririietust ja kindaid.

§ 387. Kütjate tööriistade pikkus peab vastama küttekolde pikkusele.

§ 388. Katla avarii puhul peab isikuline koosseis võtma kasutusele kõik abinõud vigastuse viivitamatuks kõrvaldamiseks ja ei tohi mingil juhul lahkuda katlaruumist ilma korralduseta.

§ 389. Töötavale katlale on keelatud teha remonti, mis on seotud löökidega, aukude puurimisega ja keevitusega.

§ 390. Auru all olevate katelde pääse- ja vaatelaukude mutrite pingutamine ilma vanemmehaaniku loata on keelatud.

§ 391. Kui üks katel tuleb tegevusest välja lülitada ja on olemas veel teisi auru all olevaid katlaid, tuleb väljalülitatud katel lahutada auru- ja veetorustikust äärikute lahtivõtmise ja pimeäärikute kohaleasetamise teel.

Märkus: mittetöötava katla lahutamine töötavast katlast on lubatud ventiilide täieliku sulgemise ja neile lukkude või seibide pealeasetamise teel; seejuures tuleb kõikidele lahutatud katla ventiilidele riputada sildid «Mitte avada, inimesed on katlas».

§ 392. Enne avade ja manluukide avamist tuleb vastava ventiili või kraani avamisega veenduda, et katlas ei ole aururõhku ega tulist vett.

§ 393. Enne inimeste sisenemist katlasse peab vanemmehaanik kindlaks tegema, et:

a) mittetöötava katla vee- ja aurutorustik on lahutatud töötavatest kateldest;

b) katlas ei ole kahjulikke gaase ega auru ning et temperatuur ei ületa 50° C.

§ 394. Enne töö algust küttekoldes tuleb siiber korstnas sulgeda või korsten pealt katta, et vältida tõmbetuule tekkimist.

§ 395. Katla valgustamiseks tuleb kasutada madalpingelampe (mitte üle 12 V).

§ 396. Katlas on lubatud töötada ka küünlavalgusel.

§ 397. Pärast katla puhastamist ja pesemist tuleb kindlaks teha, kas kõik tööriistad ja esemed, mis katla puhastamiseks sinna viidi, on sealt kõrvaldatud.

### Laeva sisepõlemismootorite teenindamine

§ 398. Pea- või abimootoritena kasutatavaid sisepõlemismootoreid tuleb ekspluateerida vastavalt «Laevade sisepõlemismootorite teenindamise ja nende hooldamise eeskirjadele» ja tootjatehase ning laevastiku tehnilise ekspluatatsiooni osakonna instruksioonidele.

§ 399. Mootori käikulaskmise perioodil on teenindav personal õnnetusjuhtumite ja avariide vältimiseks kohustatud:

a) kindlaks tegema, kas kõik mootori osad ja kaitseseadmed on korras;

b) kütuse kontrollpumpamisel jälgima, kas kütus ei satu mootori silindrisse;

c) kontrollima, kas käivitusklapid ei lase õhku läbi ja stokid ei jää kinni; nende vigade olemasolu võib põhjustada plahvatusi silindris ja õhutorustikus;

d) mitte lubama käivitada mootorit, kui selles on ilmnenud rikkeid.

§ 400. Plahvatuse vältimiseks on keelatud mootori käivitamine hapnikuga või püssirohuga.

§ 401. On keelatud õhuballoonide ja õhutorustiku ventiilide järsk avamine; ventiilid tuleb avada sujuvalt, et hoiduda võimalikest õhulöökidest ja torustiku lõhkemisest.

§ 402. Pärast igakordset õhu pumpamist balloonis tules viimased läbi puhuda, et vältida õli ja vee kogunemist neisse.

§ 403. Kompressorita eelpõlemiskambriga mootori käivitamisel tuleb süütepadrunid paigaldada, et vältida nende väljaviskumist gaaside toimet.

§ 404. Väikese võimsusega mootoreid on lubatud käivitada käsitsi ainult ohutute, automaatselt väljalülituvate käepidemete puhul.

Käivitamisel starteriga peavad olema tagavaraks ankrupatareid ja käivitusseadme peamised tagavaraosad.

§ 405. Ohutuse tagamiseks mootori käivitamisel peab teenindav personal mootori silindri kaante tasapinnal asuvatelt ülemiselt restidelt lahkuma.

§ 406. Mootori töötamisel on plahvatuste vältimiseks keelatud kütuse pumpamine silindrisse käsitsi.

§ 407. On keelatud mootori või üksiku silindri koormamine üle vastavate instruksioonidega kindlaksmääratud normide.

§ 408. Kui kolbide, kolvirõngaste või mootori klappide rikke tõttu gaasid tungivad masinaruumi, tuleb õhutamiseks kasutusele võtta eriabinoõud ja vead viivitamatult kõrvaldada.

§ 409. Mootori töötamisel on keelatud puhastada või hõõruda ükskõik milliseid mehhanismi liikuvaid osi. Mootori üksikute osade käsitsi määrimine on lubatud ainult seda tööd ohutuks tegevate vahenditega.

§ 410. On keelatud remontida ükskõik missugust mootorit selle töötamise ajal, sealjuures ka pingutada polte liikuvatel osadel.

§ 411. Asendada põhilisi mootori detaile detailidega, mille puuduvad materjali kvaliteeti tõestavad sertifikaadid, on keelatud.

§ 412. Et vältida õliaurude kogunemist õhutorustikku, tuleb torustik puhastada õlikihist auru ja suruõhu läbipuhumisega.

On keelatud torustikku puhastada põletamisega.

§ 413. Õhuhoidlaid tuleb hoida löökide ja vigastuste eest. Õhuballoonide kohaleasetamine, ekspluatatsiooni andmine, hoid-

mine, järelevaatust ja hüdrauliline kontrollimine tuleb läbi viia vastavalt surve all töötavate anumate ehituse, eksploatatsiooni ja järelevaatuse eeskirjadele.

§ 414. Õhukompressorite liigne õlitamine määrib õhutorustikku ja õhuballoone ning võib tekitada plahvatusi. Seepärast tuleb kompressori töötamisel separaatoreid regulaarselt läbi puhuda ning kasutada määrimiseks vajalikul hulgal vastava kvaliteediga määrdeõli.

§ 415. Tulekahju vältimiseks tuleb mootorite väljalasketorusid ja summuteid regulaarselt tahmast puhastada.

§ 416. Küttesisternidel peavad olema abinõud küttepinna kõrguse näitamiseks, samuti ka ülevoolutorud, et takistada tsisterni liigset täitmist kütusega. Vastasel korral võib tsisterni ületäitumisel kütte sattuda kuumadele väljalasketorudele või voolu all olevatele elektriseadmetele ja selle tagajärjel tekitada tulekahju. Tsisternide kaaned tuleb sulgeda hermeetiliselt.

§ 417. Vedelkütuse hoidlad tuleb varustada torudega gaaside väljajuhtimiseks ohutusse kohta. Gaasitorudel peab olema otstes võrk.

§ 418. Tuleohu vältimiseks tuleb viivitamatult kõrvaldada lekkinud naftaarmatuuris, -torustikes ja -hoidlates.

§ 419. Mootori seiskamisel selle järelevaatuseks tuleb kasutusele võtta abinõud, mis väldivad mootori käivitumise võimaluse kuni järelevaatuse lõpetamiseni.

§ 420. Kompressorita eelpõlemiskambriga diiselmootori seiskamisel on kategooriliselt keelatud süütelukkude avamine enne mootori täielikku seismajäämist.

§ 421. Mootori karteris võib alustada töid:

- a) kui mootori käivitamise õhuventiil on suletud;
- b) kui rõhk käivitamistorustikus on alandatud atmosfääri rõhuni;
- c) kui on välditud kütuse juurdepääs mootoris;
- d) kui indikaatorikraanid töösilindrite kaantel on avatud;
- e) kui võlli pööramise seade on sisse lülitatud.

§ 422. Kahevõllilise seadmega laeva liikumisel on ühe mootori seiskamine järelevaatuseks või vigastuse kõrvaldamiseks mootori karteris lubatud ainult siis, kui seismapandud mootori võll on pidurdatud ja kui on täidetud §-is 421 esitatud nõuded.

§ 423. Karteris või silindrite kaante juures olevaid töötajaid tuleb hoiatada enne mootori pööramist võlli pööramise seadmega.

§ 424. Tuleb vältida õnnetusjuhtumeid mootori indikaatoridogrammiga koostamisel indikaatoritega ja pimeetrite abil.

§ 425. Mootorite tehnilise eksploatatsiooni eeskirjad kepsu poltide ja väntvõllide hüdrauliliste proovimiste osas on ühtlasi ka ohutustehnika nõudeks.

## Laeva abimehhanismide teenindamine

§ 426. Laeva abimehhanisme teenindatakse vastavalt «Laevade abimehhanismide teenindamise ja nende hooldamise eeskirjadele».

§ 427. Abimehhanismide ettevalmistamine käivitamiseks ja nende käikulaskmine toimub vahimehaaniku vastutusel ja järelevalvel, elektriseadmete osas — elektriiku (elektromehaaniku) või teda asendava isiku juuresolekul.

§ 428. Aurumasinaid võib käivitada alles pärast masina soojendamist, et vältida avariid esilekutsuvaid hüdraulilisi lööke silindrites.

§ 429. Tuleb vältida vee sattumist aurutorustikku (vee eemaldamiseks peab torustikku regulaarselt läbi puhuma) ja mehhanismidesse, kuna vesi võib aurutorustikust sattuda mehhanismi silindritesse ja põhjustada hüdraulilisi lööke.

§ 430. Auruventiilid ja -kraanid tuleb hästi lihvida ja sulgeda, et ära hoida isepöörlemist, mis võib ohustada inimesi, kes töötavad vintside, pelide ja teiste tekimehhanismide ning traallookade juures.

§ 431. Kaitseventiilide tööd tuleb süstemaatiliselt kontrollida.

§ 432. On keelatud aurumasina võlli pööramine kangi abil, kui eraldusventiil on lahti.

§ 433. Laeva merel olles võib roolimasinat hakata remontima siis, kui masin on rooliketist eraldatud või rooli sektor on võetud stopparile nii, et roolimasin ei saaks liikuda, kui laine lööb roolile vastu.

§ 434. Tuha ja šlaki eemaldamiseks katlaruumist tuleb tarvitusele võtta järgmised abinõud:

a) kui tuhka võetakse välja katlaruumi ventilatsioonitorude kaudu, siis tuleb tuhanõu asetada otse ventilaatori toru alla;

b) nõu tuleb tugevasti kinnitada;

c) nõu tõstmine peab toimuma aeglaselt;

d) inimesed, kes on katlaruumis, peavad olema ohutus kauguses juhuks, kui nõu peaks kukkuma;

e) enne nõu allalaskmist tuleb all olevaid inimesi hoiatada;

f) on keelatud nõu kiire allalaskmine või viskamine katlaruumi põrandale;

g) tuleb kontrollida muhvi kinnitust;

h) muhvi detaile tuleb kontrollida mitte vähem kui üks kord kuus, et teha kindlaks võimalikke pragusid ja muid defekte.

## Laeva külmutusseadmete teenindamine

§ 435. Uute külmutusmasinate ülesseadmine laevadele peab olema kooskõlastatud NSV Liidu Registriga ja ametiühingu tööinspektsiooniga.

§ 436. Laeva külmutusseadmete ekspluaterimisel tuleb juhendada «Laeva külmutusseadmete teenindamise ja nende hooldamise eeskirjadest», samuti tootjatehase instruksioonidest, mis antakse kaasa igale külmutusseadmele.

§ 437. Külmutuskambrid tuleb isoleerida, et plahvatuste või kahjulike gaaside sissetungimise puhul masinaruumi ei saaks kannatada külmutuskambrites töötavad inimesed.

§ 438. Külmutusseadmetega varustatud laeval peab olema külmutusseadmetega töötavate inimeste arvule vastavalt gaasitorbikuid. Gaasitorbikud peavad asuma külmutusmasinate ruumi sissekäigu juures.

§ 439. Külmutusseadet teenindav personal on kohustatud enne ruumi sisenemist kontrollima, kas seal ei ole kahjulikke gaase.

§ 440. Juhul, kui külmutusseadme ventiilid lasevad gaasi läbi, tuleb kasutada gaasitorbikuid.

§ 441. Külmutussüsteemi täitmisel tuleb võtta kasutusele järgmised ettevaatusabinõud:

a) peab kontrollima, milline aine on balloonis, millest hakatakse täitma külmutusseadet;

b) eri aineid sisaldavad balloonid tuleb hoida eri ruumides;

c) ammoniaagi proovi võtmine balloonist peab toimuma väga ettevaatlikult, et vedel ammoniaak ei satuks sõrmedele;

d) külmutusgaasi väljavoolu kergendamiseks on kategooriliselt keelatud balloonide soojendamine jootmislambiga või muu lahtise tulega; soojendada on lubatud ainult sooja veega.

§ 442. Ammoniaak, süsihappegaas ja teised külmutusained on inimorganismile kahjulikud, seepärast peab vältima gaasi tungimist tööruumidesse. On keelatud määrata gaaside väljatungimist haistmise teel ning ligineda gaaside väljatungimise kohtade kindlaksmääramiseks nende näoga, kuna väljatungiva gaasi juga võib vigastada silmi.

§ 443. Süsihappegaasiga ja ammoniaagiga töötavate külmutusseadmete armatuur peab olema terasest. Külmutusseadmete sulgemisventiilide konstruktsioon peab tagama tihendi ohutu vahetamise ilma gaasi väljalaskmiseta torustikust, ventiilidel peavad olema ventiilide avatud või suletud seis näitajad.

§ 444. Kahjuliku või süttiva ainega töötava külmutusseadme puhul tuleb väljapoole külmutusruumi panna avariilülitid.

§ 445. Tagavara gaasiballoonid tuleb hoida teistest ruumidest isoleeritult tulekindlates laoruumides, millel on väljapoole avanevad ukсед. Balloonide korpuste vahele tuleb asetada puidust kiilud.

Tagavaraballoonid tuleb kindlalt kinnitada, et vältida balloonide nihkumist tormise ilmaga.

Balloonide laoruumi temperatuur ei tohi ületada  $+25^{\circ}\text{C}$ . Ruum peab olema valgustatud ja ventileeritav.

Mitmesuguste erinevate külmutusainete või teiste vedelgaaside balloonide ja põletusainete hoidmine ühes ruumis on keelatud.

§ 446. On keelatud külmutussüsteemi ületäitmine külmutusgaasiga ja töötamine niiske käiguga. Niiske käigu tunnuseks on kompressori survetoru külmus, lurtsuv heli imiklappide töötamisel, kompressori kattumine härmatisega ja vahel ka tumedad hüdraulilised löögid; see on avariiohtlik ja nõuab imisulgurventiilide ja reguleeriva ventiili viivitamatut sulgemist; kui aga löögid ei lakka, tuleb kompressor seisata.

§ 447. Külmutusmasinate lahtivõtmisel tuleb rakendada erilisi ettevaatusabinõusid, kuna ammoniaagi 0,1-protsendiline ja süsihappegaasi 7-protsendiline sisaldus õhus mõjub inimorganismile kahjustavalt.

Ammoniaagi esinemist võib täheldada iseloomuliku lõhna järgi. Süsihappegaas on aga värvitu ega oma lõhna, seepärast ei saa selle olemasolu õhus kohe kindlaks teha.

§ 448. Enne süsihappegaasiga või ammoniaagiga töötavate külmutusseadmete üksikute osade (kompressori silindrid, ventiilid, torustik jne.) lahtivõtmist tuleb külmutusgaasid eraldada kompressori abil. Kuna aga pärast gaaside eemaldamist võib siiski osa neist jääda avatavatesse osadesse, tuleb enne kompressori või muude seadmete avamist väljalaskeventiili külge ühendada kummi-voolik, mille üks ots tuleb asetada ämbrisse ja ammoniaagijäägid lasta vette. Osad tuleb lahti võtta ettevaatlikult, et olla kindel külmutusgaasi täielikus puudumises. Kui aga ikka veel esineb gaaside jääke, tuleb neil lasta vabalt haihtuda.

§ 449. Enne kompressori ventiilide lahtivõtmist tuleb kompressori silindritest eemaldada külmutusgaas ja puhuda kompressor õhuga läbi (välja arvatud freonmasinad). Pärast seda võib avada ventiilikarpide kaaned ja ventiilid välja võtta.

§ 450. Ammooniumkompressorite silindrite järelevaatusel on keelatud viia silindrisse lahtist tuld.

§ 451. Töötades soolalahusega tuleb kasutada nahk- või õlitatud presentkindaid ning samast materjalist põlle.

§ 452. Isikud, kes töötavad külmutusruumides, peavad olema soojalt rietatud, et vältida külmetumist.

§ 453. Kui külmutusseadme gaasid (ammoniaak, süsihape) tungivad külmutusseadmete ruumi, peavad töötajad sealt viivitamatult lahkuma. Kasutades kaitsevahendeid, tuleb kindlaks teha gaasi väljumise koht ja põhjus ning võtta kasutusele abinõud vigastuse kõrvaldamiseks või sulgeda ventiilid ning vältida gaaside tungimist vaheruumi.

§ 454. Laeva külmutusmehaanik vastutab külmutusseadmete ohutustehnika, hooldamise, teenindamise, kontrolli ja remondi eest. Laevadel, kus külmutusmehaanikuid ei ole, vastutab selle eest vanemmehaanik.

#### IV OSA

### LAEVA ELEKTRISEADMED

#### Üldised nõuded laeva elektriseadmete kohta

§ 455. Tekk peab jaotuskilbi juures olema kaetud kummimattidega. Jaotuskilbi taga peavad kogu kilbi pikkuses vähemalt 600 mm kaugusel kilbist olema isoleeritud käsipuud. Kilbi eraldamiseks teistest ruumiosadest peavad kilbi esiküljest vähemalt 850 mm kaugusel olema samasugused käsipuud.

§ 456. Peajaotuskilbid peavad olema kinnised, s. t. kogu kommutatsiooni aparaat peab olema kilbi tagaküljel, esiküljele väljuvad ainult juhtmed.

§ 457. Peajaotuskilbil peavad olema seadme normaalseks teenindamiseks, kontrolliks ja ohutuks tööks vajalikud reguleerivad mõõteriistad ja kommutatsiooniseadmed. Erilist tähelepanu tuleb pöörata nende käsitlemise täpsusele ja lihtsusele, mis kindlustab teenindava personali kiire orienteerumise seadmete juhtimisel ja kontrollimisel ning väldib selle juures vigu.

§ 458. Kõikidel vinnaklülititel ja muul kommutatsiooniparaatuuril peavad olema selged pealkirjad, mis näitavad sisselülitatava ahela otstarvet. Mõõteriistade lülitid peavad olema varustatud pealkirjadega, mis määravad kindlaks sisselülitatava vooluvastuvõtja.

§ 459. Vinnaklülitid peavad olema siinidele kinnitatud nii, et väljalülitatud asendis nende noad ja liikuvad osad, samuti ka sulavkaitsmed ei oleks pinge all.

§ 460. Laeva elektriseadmed, millel on lahtisi voolujuhtivaid osi, tuleb kaitsta eriliste katetega või lukustatavate kastidega.

§ 461. On keelatud asetada kaitsmeid, lüliteid ja pistikupesid sõepunkreisse, laadungi ning pagasitruummidesse, akumulaatori- ja laoruumidesse, kus hoitakse tule- ja plahvatusohtlikke materjale.

§ 462. On keelatud asetada lüliteid ja kaitsmeid juhtmetele, mis on ette nähtud masinate ja seadmete korpuste maandamiseks.

§ 463. Reostaatide ja ballasttakistuste katted, mis soojenevad üle 60° C, tuleb varustada kaitsevõredega. Takistused peavad olema soojust isoleerivast materjalist (asbest, vulkaniseeritud asbest jne.).

§ 464. Jaotuskilbil ja mujal asetsevad elektrimõõteriistad peavad olema kontrollitud, plommitud ja omama registreerimisraamatut. Elektrimõõteriistu (voltmeetrid, ampermeetrid, vattmeetrid) tuleb kontrollida iga kahe aasta järel NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Mõõtude ja Mõõteriistade Komitee organisatsioonides.

Remonti vajavad elektrimõõteriistad tuleb viivitamatult maha võtta ning eriettevõtteisse remonti anda.

§ 465. Signalisatsiooni- ja telefonijuhtmed tuleb asetada eemale jõu- ja valgustusvoolu võrgust.

§ 466. Elektriikaablite ja -juhtmete otsad peavad olema varustatud kaablikingadega, mis kindlustavad hea kontakti. Ühendusklemmid ja vaheühendused tuleb katta kindlate katetega.

§ 467. Laevas olevad elektrisoojendajad peavad olema kaitsitud tugevate ja hästi maandatud katetega.

§ 468. Piksekaitseadmed laeval peavad vastama NSV Liidu Registri määrustele.

§ 469. Külmutusseadmete ruume läbiva kaabli tinakate peab olema maandatud.

§ 470. Elektrigeneraatorid, elektrimootorid ja teised agregaadid, mis on masinaruumis ja kohtades, kus nad võivad saada mehaanilisi vigastusi, tuleb eraldada võredega, mis ei takista mehhanismide teenindamist. Tekil asuvad elektrigeneraatorid ja lahtist tüüpi elektrimootorid peavad olema ümbritsetud peale võrede veel kaitsekilpidega, et inimesed lainetuse ajal ei vigastaks end nendega.

§ 471. Elektrigeneraatorid ja elektrimootorid, nagu kogu laeva elektriaparatuuri, peavad olema hästi maandatud.

§ 472. Mehhanismide rihm-, kett- ja hammasratas-ülekanDED tuleb varustada katetega. Elektrimootori käivitamine eemaldatud rihmakaitsetega on keelatud.

§ 473. Vedelküttepumpade ja naftaseparaatorite elektromootorid peavad olema kaitstud vedelkütuse piiskade eest.

§ 474. Akumulaatoriruumidesse on keelatud asetada lahtisi elektrilampe, pistikupesi, lüliteid ja teisi elektriseadmeid, mis võivad tekitada sädemeid. Akumulaatoriruumi valgustatakse kas läbi seinas asuva illuminaatori või plahvatuskindla lambiga.

§ 475. Akumulaatorpatareid tuleb asetada selleks määratud, hästi ventileeritavasse ruumidesse ning tugevasti kinnitada. Ühte ruumi on keelatud asetada happe ja leelise akumulaatoreid.

§ 476. Akumulaatorpatarei laadimiseks laeva vooluvõrgust tuleb kasutada spetsiaalset laadimiskilpi.

## Elektrivalgustus laeval

§ 477. Kõigi laevaruumide elektrivalgustus peab valgustus-tehniliselt seisukohalt vastama NSV Liidu Registri nõuetele mere-laevade elektriseadmete kohta. Ruumide ja töökohtade valgustus-normid on toodud lisas 5.

§ 478. Pimestavalt mõjuvatel valgustuspunktidel, eriti masina-ruumis, peavad olema mattklaasist kujud.

§ 479. Mehhanismide kontrollaparaatide valgustuspunktid tuleb varustada spetsiaalsete katetega, et valgus langeks ainult valgustatavale objektile.

§ 480. Valgustamiseks on keelatud kasutada tinutatud sokli-tega lampe.

§ 481. Armatuuridelt ja lampidelt on keelatud eemaldada kaitsekupleid ja -võrke.

§ 482. Lahtiste armatuuride kasutamine on lubatud NSV Liidu Registri inspeksiooni loal ainult eluruumides. Lampide soklid ja padrunid peavad olema kaitstud selliselt, et voolu all olevad klemmid ei saaks kahjustada inimesi. Lülitiga padruneid on lubatud kasutada ainult kajutite laualampidel.

§ 483. On keelatud võtta voolu ükskõik millisest valgustus-armatuurist teenistusruumis, käikudes ja kajuteis.

§ 484. Tavalisest valgustusvõrgust toituvate kandelampide kasutamine on lubatud ainult tuleohututes ruumides.

§ 485. Kandelamp peab olema veekindel, korralikult maanda-tud ja varustatud töökorras juhtmetega (mark ПИИМ või ПИШУМ) lülituskahvliga, kaitsevõrguga ja klaaskupliga.

§ 486. Kaldavalgustuse juhtmed tuleb tuua laevale läbi kalda-valgustuse lüliti, mis on monteeritud väljapoole masinaruumi. Lüliti peab olema kaitstud hermeetilise kattega.

§ 487. Juhtmeid võib kalda valgustusvõrku lülitada ainult sadama ehk laevaremonditehase montöör.

§ 488. Lambijuhe ei tohi kokku puutuda teki niiske pinnaga, kuumade torude ja laevaseadmetega ning peab olema kaitstud rasvaste ainete eest. Kui võimalik, siis tuleb juhe üles riputada. Kandelambi juhe ei tohi olla uste vahele kokku pigistatud ja tuleb vältida selle vigastamist transpordiseadmetega.

§ 489. Töö ajal peab kandelamp olema korralikult kinnita-tud, üles riputatud või asetatud kuivale puust lauale.

§ 490. Töötamisel eriti niisketes kohtades (katlad, ballasttan-kiid, koferdamid, tunnelid, veetsisternid, summutajad), samuti juh-tudel, kui keskkonna ebasoodsaid tingimusi suurendavad töökoha seinte hea voolujuhtivus ja töötaja ebamugav asendi kitsus, on lubatud kasutada ainult madalpingega (mitte üle 12 voldi) kande-lampe.

12-voldiste kandelampide toiteallikaks peab olema kas akumu-laator või generaator, s. t. seade, mis alandab pinget. Kandelambi

lülitamine laeva normaalvooluvõrku ülalmainitud tingimustes on keelatud.

Märkus: Vahelduvvooluseadmetega varustatud laeval toimub kandelampide toitmine kas kantavatest, pinget 12 V peale alandavatest transformatoritest või madalpingevõrgust (12 V), mida toidetakse stantsionaarsetest transformatoritest. Pinget alandavate transformatorite korpused peavad olema hästi maandatud.

§ 491. Tankeritel ja teistel laeval, mille ruumides hoitakse lõhke- ja kergestisüttivaid aineid (bensiin, petrooleum, mootorikütus jne.) on harilikku tüüpi kandelampide kasutamine keelatud.

Tähendatud ruumides on lubatud kasutada ainult spetsiaalseid lõhkekindlaid akumulaator-käsilaternaid, mille kasutamine on lubatud NSVL Registri poolt.

§ 492. Kohtadesse, kuhu võib koguneda kergestisüttivaid gaase või sõetolmu, on keelatud paigutada pistikupesid ja lüliteid või kasutada ükskõik milliseid ajutisi elektrijuhtmeid. Nende kohtade valgustamiseks on lubatud kasutada ainult akumulaatorlaternaid.

§ 493. Kinnistes laevaruumides, kus värvitakse tuleohtlike ainetega (kuzbasslakk, atsetoon, white-spirit jt.), tuleb valgustusarmatuurid laeva elektrivõrgust välja lülitada. Ka neis ruumides olevad elektrimehhanismid peavad olema välja lülitatud ja neid ei tohi käivitada enne ruumi gaasidest puhastamist.

Neis tingimustes on kandelampide kasutamine keelatud; valgustamiseks võib kasutada ainult plahvatuskindlaid akumulaatorlaternaid.

### Laeva elektriseadmete teenindamine

§ 494. Elektrimehhanismide teenindamine peab toimuma «Laeva elektriseadmete teenindamise ja hooldamise juhendite» kohaselt.

§ 495. Laevameeskonna liige, kes oma töö iseloomu tõttu puutub kokku elektrimehhanismidega, peab teadma nende kasutamise ohutustehnika eeskirju. Vajalikke instruksioone annab elektromehaanik või vanemmehaanik.

§ 496. Elektrimehhanismide teenindamise ja remontimise eest vastutab elektromehaanik, laeval, kus teda ei ole — vanemmehaanik.

§ 497. Iga laevameeskonna liige peab täitma ohutustehnika eeskirju ja elektrimehhanismide teenindamise instruksioone. Juhul, kui avastatakse elektrimehhanismides, -juhtmetes või -aparatuuris korratusi, peab sellest teatama vahi- või vanemmehaanikule, samal ajal võttes tarvitusele abinõud õnnetusjuhtumite vältimiseks.

§ 498. Elektrimehhanismide, -aparatuuri ja -juhtmete korra-  
tused tuleb kõrvaldada elektrimehaaniku või selle puudumisel  
vanemmehaaniku juhtimisel.

§ 499. Enne kui puutuda voolujuhtmeid või -aparatuuri, tuleb  
kontrollida mõõteriistaga või kontroll-lambiga, kas antud apara-  
tuur pole voolu all.

§ 500. Laeva elektriseadmete (generaatorite, elektrimootorite)  
lähedal ei tohi olla kõrvalisi esemeid ega prahti.

Töötavate elektrimasinate lähedal on keelatud teha töid, mis  
võivad tekitada tolmu, pritsida vedelikku või kutsuda esile metalli-  
osakeste lendlemist.

Seisvad masinad tuleb hoida katte all.

§ 501. Elektrimasinate töötamise ajal on keelatud vahetada  
nende harju. Kollektori puhastamisel tuleb kasutada selleks kohan-  
datud puust klotse.

§ 502. Enne elektrimasina käivitamist tuleb hoolikalt kont-  
rollida masinat ja selle isolatsioonitakistust.

§ 503. Elektrimasinate käivitamisel ja seiskamisel tuleb käivi-  
tusreostaadid viia reostaatide katetel ja kontrollritel selgelt mär-  
gitud äärmistesse seisudesse, et hoiduda ohtlikest kuumenemis-  
test.

§ 504. Elektriseadme käivitamisel ei ole soovitatav lahkuda  
käivitusseadme juurest enne, kui elektriseade ja sellega seotud  
mehhanismid korralikult töötavad, seda eriti esimesel käivitamisel  
pärast masinaremonti ja puhastust.

§ 505. Kui elektrimasina töötamisel kuulub ebanormaalselt  
müra, tuleb masin viivitamatult peatada ja kõrvaldada müra põh-  
jus. Vigastuse põhjuse võib kindlaks teha ainult pärast elektri-  
mehhanismi väljalülitamist vooluvõrgust.

§ 506. Töötavat elektrimasinat võib puhastada ainult väljast-  
poolt, rakendades ettevaatusabinõud, nii et pöörlevad osad ei haa-  
raks riideid ja puhastusmaterjale. Laagri otste ja korpuse puhas-  
tamine mehhanismi töötamisel on keelatud.

§ 507. On keelatud remontida pinge all olevat elektrimasinat.

§ 508. Elektrimehhanismid, mille kasutamine ei nõua nende  
kiiret käivitamist, nagu näiteks elektrivintsid, vedelkütuse pumbad  
jne., peavad olema laeva liikumisel, peamasina õli- ja jahutusvee  
pumbad aga laeva seismisel vooluvõrgust välja lülitatud.

§ 509. Akumulaatori elektrolüüdi valmistamisel peab olema  
ettevaatlik, selleks tuleb väävelhapet aeglaselt peene joana valada  
vette, mitte vett väävelhappesse.

Elektrolüüdi valmistamisel tuleb kasutada kummikindaid ja  
spetsiaalset ülikonda. Juhul, kui happepiisku satub näole ja kätele,  
tuleb neid kohti viivitamatult pesta 3%-lise soodalahusega, mis  
peab elektrolüüdi valmistamisel olema alati käepärast.

§ 510. Akumulaatori laadimisel on keelatud teha samas ruu-  
mis töid, mis võivad tekitada sädemeid, kuna akude laadimisel

eraldub suurel hulgal vesinikku, mis kindlas kontsentratsioonis õhus (2,5%) annab plahvatava segu — paukgaasi. Ruumi tuleb pidevalt ventileerida.

§ 511. Akumulaatorpatarei kontaktide klambreid peab sageli kontrollima, et need vibratsiooni tagajärjel ei nõrgeneks, kuna nõrga kontakti puhul võivad tekkida sädemed ja selle tulemusena paukgaasi plahvatus.

Enne akumulaatorpatarei laadimist tuleb kontrollida ruumi ventilatsiooni ja akumulaatorpatarei kontaktide seisukorda.

**TRU Raamatukogu**

## REMONDITÖÖD LAEVAL

### Üldised ohutustehnika eeskirjad remonditööde tegemisel laeval

§ 512. Laevade remonditöödel vastutab ohutustehnika eeskirjade täitmise eest:

a) remonditööde läbiviimisel laeva tööjõuga ja abinõudega — kapteni vanemabi ja vanemmehaanik olenevalt remonditööde iseloomust;

b) remonditööde läbiviimisel tehase tingimustes, tehase tööjõuga ja abinõudega — tehase administratsioon;

c) remonditööde läbiviimisel tehase tingimustes laeva ja tehase tööjõuga ja abinõudega — administratsioon kes juhib remonditöid.

§ 513. Kapteni vanemabi ja vanemmehaanik peavad vastavalt töö iseloomule:

a) tutvustama ohutustehnika eeskirjadega isikuid, kes ei kuulu laeva meeskonna hulka, kuid töötavad laeval laeva administratsiooni juhtimisel;

b) kontrollima tööde läbiviimise eest vastutavate isikute kvalifikatsiooni;

c) töö algul instrueerima isikulist koosseisu ja pidevalt kontrollima ohutustehnika eeskirjade täitmist.

§ 514. Remonditööde läbiviimisel tehase tingimustes on kapteni vanemabi või vanemmehaanik vastavalt tööde iseloomule kohustatud:

a) viima laeva mehhanismid tööde ohutut läbiviimist tagavasse olukorda;

b) kindlustama laeva remonditööliste poolt laeva sisekorra määruste ja ohutustehnika eeskirjade täitmist.

§ 515. Laeval töötavad remonditehase töölised peavad alluma laevase kindlaksmääratud sisekorra eeskirjadele.

§ 516. Kui laeal on tehases remondis, peab iga meeskonnaliige täitma tehases kehtestatud ohutustehnika nõudeid.

§ 517. Remonditööde läbiviimisel laeval kinnitab laeva-remonditehas vastutava töödejuhataja, kes enne tööde algust peab instrueerima töölisi ja pidevalt kontrollima ohutustehnika eeskirjade täitmist nende poolt.

§ 518. Ohutustehniliste abinõude rakendamine laeva remonditöödel tehases on laevaremonditehase ja laeva kapteni kohuseks.

§ 519. Laeva remontimisel peavad kapteni vanemabi ja vanemmehaanik kindlustama oma tööloigud kaitsevahenditega.

§ 520. Enne laeva pikaajalist remonti peavad kapteni vanemabi ja vanemmehaanik töötajaid tutvustama vajalike ettevaatusabinõudega.

§ 521. Remonditööde läbiviimise kohad laeval peavad olema valgustatud vastavalt NSV Liidu Registri eeskirjadele laeva elektriseadmete kohta (lisa 5).

Teisele tööle üleviimisel tuleb töötajaid instrueerida uue töökohta ohutustehnikast.

§ 522. Igale laevaremonditöölisele tuleb teha kohustuseks viivitamatult teatada oma otsesele ülemusele rikest, mis võivad tekitada vigastusi.

§ 523. Laevaremonditöödel peavad olema käepärast vajalikud tulekustutusvahendid.

§ 524. Kapteni vanemabi ja vanemmehaaniku kohuseks on instrueerida uusi töötajaid laevas nende töös vajalike mehaaniliste abinõude ja tööriistade käsitlemises.

§ 525. Remontimisel kasutatav tööriist peab olema korras ja vastama töö iseloomule.

§ 526. Isikud, kes hooldavad laeva tööriistu, peavad valvama nende korrasoleku üle ja mitte mingil tingimusel välja andma defektidega tööriistu. Defektiga tööriist tuleb viivitamatult korrastada või vahetada uue vastu.

§ 527. Töödel, kus tekib metalli- ja klaasikilde, peavad töötajad silmade kaitsmiseks prügi ja vigastuste eest kandma kaitseprille.

§ 528. Enne remonti peab vantide veeblingute korrasolekut ja tugevust kontrollima pootsman kapteni vanemabi juuresolekul.

§ 529. Enne remonditööde algust dokki asetatud laeval kontrollivad kapteni vanemabi ja dokimeister õnnetusjuhtumite vältimiseks laevatrepi ohutust ja kui tööd toimuvad väljaspool laeva parrast — talade tugevust.

§ 530. Enne laeva dokist vette laskmist tuleb kontrollida kõigi ballasttankide väljalaskekorkide paigaldamist.

Deadwood-tihendus peab olema kinni surutud.

§ 531. Laeva dokki tõstmisel ja allalaskmisel peavad laeval olema kapteni vanemabi ja vanemmehaanik, kes võivad endale abiks jätta üksikuid meeskonnaliikmeid. Laevale jäetud meeskonnaliikmed peavad olema eelnevalt instrueeritud.

§ 532. Taladel või sillakestel tehtavatel töödel peavad vajalikud tööriistad olema kantavas tööriistade kastis.

§ 533. Treppidel, tekil ja taladel ei tohi olla väljaulatuvaid naelu ega polte. Talvel tuleb kõik juurdepääsud lumest ja jääst puhastada ning liivatada.

§ 534. Kui dokile lastakse ankruid ja ankrukette, peab valvur hoiatama mööduvaid inimesi.

§ 535. Laevakorpuse remonditööd või järelevaatus kaiga või teise laevaga kokkupuutuval laeval on lubatud tugede kasutamisel, mis tagavad selle töö ohutuse. Suure koormuse puhul (tuul, hoo-vus) on antud laeval või kõrval asuvatel laevadel tööd väljaspool parrast või kahe laeva vahel keelatud.

§ 536. Suitsetamine laeval remonditööde ajal on lubatud ainult eriti selleks määratud ruumis.

§ 537. Raudahjude süütamine petrooleumiga, masuudiga, ben-siiniga või naftaga masina-katlaruumi soojendamiseks remondi ajal on keelatud. Öliste kaltsude, takkude ja puhastusnarmaste kasutamine selleks otstarbeks on lubatud ainult vajalike ettevaat-usabinõude rakendamisel.

§ 538. Töötamine kinnistes, halvasti õhutatud ruumides (kahe põhja vahe, söepunkrid jne.) on lubatud ainult pärast ruumi kont-rollimist kaevurilambiga. Naftatankid ja õlitsisternid tuleb enne töö algust puhastada, ventileerida ja degaseerida.

Remonditööd kütetankides peavad toimuma vastavalt «Kütte-tsisterni remondi määrustele».

§ 539. On keelatud kasutada lahtist tuld töödel, mis toimuvad:

- a) vedelkütuse ja mineraalõlide hoiuruumides;
- b) söepunkrites;
- c) puhastusmaterjali hoiukohtades;
- d) värvivarude ja laoruumides;
- e) ruumides, mis on halvasti ventileeritavad (kuni tehakse kind-laks, et õhk neis on puhas);
- f) töödel vedelkütuse ja õlide hoiukohtade lähedal, samuti ka kütte- ja õlitorustiku lahtivõtmisel.

§ 540. On keelatud klaasikildude viskamine tööstusjäätmete hulka. Klaasikillud tuleb välja viia eraldi.

§ 541. On keelatud keevitada treppide astmeid, pulki ja seek-leid otsastikku. Astmete servad, pulkade ja seeklite otsad tuleb kas painutada või trepi külgedest järgnevaks keevituseks läbi lasta.

§ 542. On keelatud:

- a) lubada remonditöödele töölisi, kes ei oma vastavaid tead-misi;
- b) töötada mittekülldase valgustusega;
- c) korrastada karedaid tööriistu (kirkad, kraabid, meislid jt.) ilma kinnasteta;

d) asetada tööriistu ja üksikuid detaile pinkidele, taladele, restidele, reelingulatile ja teistele kohtadele, kust need võivad kukkuda allasuvatele inimestele;

e) kasutada mehhanisme, tööriistu ja muud inventari ilma laeval ohutustehnika eest vastutava isiku loata;

f) niiskes ruumis kandelampidega töötajatel puudutada elektrijuhet või -lampi ilma kummikinnasteta;

g) elu- ja teenistusruumides, kus on puitvooderdus maha võetud, kasutada kantavat elektrilampi, mille pinge on üle 12 V.

§ 543. Dokis remonditava laeva meeskonnale on keelatud:

a) teha iseseisvalt elektrijuhtmestiku, auru- või veetorustiku ümberlülitamisi ilma tehase administratsiooni loata;

b) lüüa välja kiilplokkke ja tugesid ilma doki administratsiooni loata;

c) suitsetada selleks mitteettenähtud kohtades;

d) anda järgi tugelele kinnitatud otsi;

e) süüdata ilma doki administratsiooni loata jootelampe või muid tulekoldeid;

f) töötada taladel ilma kaitsevööta;

g) laeva korpusele ning tsisternidelt roostet ja vana värvi eemaldada ning tsementi kõrvaldada ilma kaitseprillideta;

h) võtta laeva ja kasutada mingit laadungit doki administratsiooni teadmata;

i) kasutada ebäühtlaselt kütet või täita veega laeva osi ilma doki administratsiooni teadmata;

j) töötada laadimisel või lossimisel koormuste all, samuti ka talade all, kui kasutatakse ajutisi talasid, tugesid ja vahetugesid;

k) visata dokile laudu, prusse ja tööriistu; raskusi tuleb lasta alla kõite abil;

l) käia laeva kaitseprussil ja reelingulatil ilma kaitsevööta.

### **Töökoha organiseerimine remonditööde läbiviimiseks laeval**

§ 544. Remonditööde koht laeval tuleb vabastada tööd segavatest esemetest.

§ 545. Remonditööde ajal tuleb kõik luugid ja avad tekil sulgeda.

§ 546. Kui luugid on avatud, peavad need olema piiratud ja pimedal ajal hästi valgustatud. Neisse kohtadesse riputatakse hoiatavad plakadid.

§ 547. On keelatud eemaldada kaitsepiirdeid ilma laeval ohutustehnika eest vastutava isiku loata.

§ 548. Masina-katlaruumi luugid, kus remondi tõttu on eemaldatud trepid, peavad olema piiratud, juurdepääs nende juurde suletud ja hästi valgustatud. Töö lõpetamisel tuleb trepid tagasi asetada.

§ 549. Remondi ajaks eemaldatud trepi käsipuud tuleb asendada kaitsetaraga või sulgeda läbikäigud ja need hästi valgustada. Pärast tööde lõppu tuleb käsipuud viivitamatult tagasi asetada ja kinnitada.

§ 550. Remondi tõttu eemaldatud restplatvormid tuleb asendada järgalt kinnitatud kilpidega ja läbikäigud peavad olema suletud ja hästi valgustatud. Tööde lõppedes tuleb restplatvormid viivitamatult tagasi asetada ja kinnitada.

§ 551. Katlaruumi põranda raskete plaatide eemaldamiseks ja paigaldamiseks tuleb need varustada rõngastega või silmuspoltidega, millede jaoks on plaadis vastavad pesad. Et vältida plaatide kukkumist, ei tohi neid asetada serviti ilma küllaldase kinnitusega.

§ 552. Remondi tõttu äravõetud masina-katlaruumi põranda-plaadid tuleb ajutiselt asendada tugevate puust kilpidega. Koht peab olema hästi valgustatud, töö lõpetamisel tuleb kilbid asetada viivitamatult oma kohale.

§ 553. Söepunkri luugi teklite, samuti ka masina-katlaruumi põranda katte eemaldamisel ja paigaldamisel peab olema ettevaatlik, et hoiduda käte ja jalgade vigastamisest.

§ 554. Kõrgel asetsevad remondikohad tuleb varustada lavadega, mis on kaitstud 1 m kõrguste käsipuudega ja tagavad seal ohutu töö ja liikumise. Lavad ei tohi kõikuda ja peavad olema kindlad ning otstarbekad inimeste ja materjalide ümberpaigutamiseks.

§ 555. Treppidel ja katteelementidel peavad olema nende kaalule ja maksimaalsele kandejõule vastavad mõõtmed.

§ 556. Laevade sisseseade lahtivõtmisel peavad tekile jäänud liikumist takistavad väljaulatuvad osad olema kaetud.

§ 557. Laeva inventari ja ehituste puitkonstruktsioonide lahtivõtmisel tuleb väljaulatuvad naelad kõveraks lüüa või välja tõmmata.

§ 558. Õlised puhastusmaterjalid (kaltsud, puhastusnarmad) tuleb hoida kindlalt suletavates raudkastides ja pärast tööde lõppu koristada ning põletada.

§ 559. Kohtadesse, mis on remonditööde ajal hädaohtlikud, tuleb panna hoiatussildid ja esmaabi andmise juhendid.

§ 560. Iga laevameeskonna liige peab täitma tuleohutuse eeskirju ja oskama kasutada kustutusabinõusid.

§ 561. On keelatud töötada samaaegselt ühel vertikaaljoonel asuval kahel nivool, kui nende vahel puudub kindel katteehitus või ei võeta kasutusele teisi spetsiaalseid ettevaatusabinõusid.

§ 562. Töökohal on keelatud hoida kergestisüttivaid esemeid ja materjale, samuti remonditavate detailide pesemiseks ja määrimiseks vajaliku petrooleumi ja õli tagavarasid. Neid tuleb hoida kinnistes raudnõudes eriti selleks määratud ruumides.

§ 563. On keelatud:

a) asendada plaate ja reste kitsaste laudadega;

b) kasutada remonditöödel omavalmistatud primitiivseid lavasid ja talasid ilma eelneva järelevaatusega ohutustehnika eest vastutava isiku poolt;

c) käia lahtistel flooridel, piimidel, stringlitel ja üksikutel laudadel;

d) jätta isegi lühikeseks ajaks valveta laeva teenistus- ja eluruumidesse põlevaid küünlaid, lampe, laternaid ja paberosse.

### Töö käsi-tööriistadega

§ 564. Kruustangid peavad olema tugevasti kinnitatud töölaua külge heade mokkaladega ja paigutatud töölise kasvu kohaselt.

§ 565. Haamrite, sepahaamrite ja teiste tööriistade varred peavad olema kõvast puust, siledad ja ovaalse põkilõikega. Käepide peab vaba otsa poole veidi paksenema. Käepide peab olema kinnitatud tööriista külge kiskudega kiilu abil.

§ 566. Meislite ja ristmeislite terad tuleb teritada 65—70° nurga all, kuna meisli lõikeserv peab olema sirge või veidi kaarjas.

§ 567. Viilid peavad olema kindlalt kinnitatud käepidemesse. Mutrivõtmetel ei tohi olla mõrasid ega kulunud servi.

§ 568. On keelatud kasutada kulunud servadega haamreid ja sepahaamreid.

§ 569. On keelatud kasutada viltuste ja ärataotud peadega meisleid ja ristmeisleid. Meislid ja ristmeislid peavad olema vähemalt 150 mm pikad, kusjuures nende venitatud osa peab olema 60—70 mm pikk.

§ 570. On keelatud kasutada logisevate käepidemetega saage ja teisi tööriistu.

§ 571. On keelatud kasutada kulunud servadega ja mittevastava suurusega võtmeid ja samuti mutrivõtmeid, kontravõtmeid, et pikendada pöörde õlga. Selleks kasutatav toru tuleb valida sellistes mõõtudes, et võti mahuks torusse võimalikult tihedalt, s. t. et torru asetatud võti ei liiguks.

§ 572. On keelatud kasutada nõrgalt kinnitatud käepidemetega kluppe ja viile.

### Töö elektropneumaatiliste tööriistadega

§ 573. Lõpetanud töö elektriga või suruõhuga töötavatel tööriistadel või lahkudes mõneks ajaks töökohalt, peab tööline voolu või õhu välja lülitama.

§ 574. On keelatud töötava seadme parandamine või reguleerimine.

§ 575. On keelatud jätta töö vaheajaks tööriista töödeldavale detailile.

§ 576. On keelatud võtta pinge (õhu) all oleva elektropneumaatilise tööriista töötavast osast (meisel, puur) kätega kinni või suruda seda vastu keha.

§ 577. Elektropneumaatilise tööriistaga on keelatud töötada toetatud, kinnitamata trepil.

### Töö elektritööriistadega

§ 578. Elektritööriista kasutamisel tuleb selle korpus tingimata maandada. Elektritööriistade käepidemed peavad olema hästi isoleeritud.

§ 579. Elektritööriistadega võib töötada ainult kummikinnastes ja kalossides või isoleeritud pinnal (kummimatil, kuivast puust alusel või puust restil) seistes.

§ 580. Käsi-elektritööriistu tuleb süstemaatiliselt kontrollida. Enne tööle asumist tuleb kindlaks teha, kas mootorit toitev juhe ja korpus on maandatud.

§ 581. Elektritööriistaga töötades tuleb jälgida, et juhe poleks keerdus ega sõlmes.

§ 582. Voolu katkemisel töö ajal ja töölise lahkumisel töökohalt tuleb elektritööriist välja lülitada.

§ 583. Elektrilöögi suhtes hädahohtlikes töökohtades ei tohi maksimaalne pinge ületada 35 volti.

§ 584. Kõikidel elektritööriistadel peavad olema kinnised ja isoleeritud toitejuhtmete sisseviigud. Elektritööriista lülitamine juhtmestiku või lüliti kontaktide külge paljastatud juhtmeotstega on keelatud.

On keelatud juhtmete viimine läbi vaheseinte uste, samuti ka üle materjaliladude. Juhtmete vigastuste vältimiseks tuleb need üles riputada või katta laudadega.

§ 585. Elektritööriistaga on keelatud töötada juhul, kui:

a) masina korpus on voolu all;

b) puudub maandatud juhe.

### Töö pneumaatiliste tööriistadega

§ 586. Pneumaatiliste tööriistade voolikute ühendamist ja lahutamist võib teha ainult pärast õhu väljalülitamist. Enne ühendamist tuleb tööriistade voolikud hoolikalt läbi puhuda.

§ 587. Õhku võib sisse lülitada alles siis, kui tööriist on pandud tööasendisse.

§ 588. Pneumaatilise masina paigutamisel teise kohta tuleb masinast eemaldada liikuvad osad, kuna vastasel korral võivad need välja langeda ja vigastada töötaja jalga.

§ 589. Pneumaatilist tööriista tuleb sellega töötamise ajal kaitsta vee ja mustuse eest. Tööriistade hooletu käsitlemise tulemusena võivad nende pöörlevad osad kinni jääda, puruneda ja tekitada traumasid.

### Ohutustehnika eeskirjad elektri- ja gaasikeevitusel laevas

§ 590. Elektri ja gaasiga võib laevas keevitada kapteni vanemabi või vanemmehaaniku loal, kandes laeva päevikusse andmed keevitustööde alguse ja töö asukoha kohta.

§ 591. Elektri- ja gaasi-keevitustöödele lubatakse füüsiliselt terveid isikuid, kes on teinud läbi eriõppuse ja katsed keevitustööde liikide tundmises ja ohutustehnikas.

§ 592. Keevituse ajal tuleb lavad või teki puust kate katta raudplaatidega või asbestiga nii, et tekile langev sulametall ei tekitaks tulekahju või põletushaavu mööduvatele isikutele.

§ 593. Keevitustöödel, mida tehakse laeval üle 2 m kõrguses, kui keevitaja asub otseselt keevitataval esemel või laval, redelil, platvormil jne., tuleb keevitajale kindlustada ohutud töötingimused.

§ 594. Keevitustöödel tuleb töödeldavat kohta hästi valgustada, kusjuures valgusvoog ei tohi langeda keevitaja kilbile.

§ 595. Keevitajale tuleb anda normidega ettenähtud eririietus ja kaitsevahendid.

§ 596. Iga keevitaja peab teadma, kuidas enne arsti saabumist anda esmaabi elektrilöögist vigastatule või põletushaavu saanud isikule.

§ 597. On keelatud keevitada surve all olevaid esemeid, anumaid või torusid.

§ 598. On keelatud paigaldada elektrikeevitusjuhtmeid koos gaasikeevitusvoolikute või torustikuga.

§ 599. On keelatud teha keevitustöid kergestisüttivate või tuleohtlike materjalide läheduses.

§ 600. Keevitajatele tuleb välja anda ohutustehnika eeskirjad keevitustöödel.

### Elektrikeevitustööd

§ 601. Kõrvutiasuvate keevitusaparaatide voolujuhtivad osad ei tohi olla teineteisele lähemal kui 1 m.

§ 602. Raamid, aparaatide katted ja kõik keevitatavad osad peavad olema maandatud. Maaühendus tuleb teha painduvast juhtmest ja varustada klambritega, mis tagaksid hea kontakti ühenduskohas. Maandusjuhe peab olema võimalikult keevitusaparaadi asukoha lähedal.

§ 603. Elektri keevitusaparatuuride juhtmed peavad olema hästi isoleeritud, kaitstud võimalike mehaaniliste vigastuste ja kõrge temperatuuri eest.

§ 604. Elektroodihoidja juhtmed peavad olema painduvad.

§ 605. Kõik elektroodihoidja pinge all olevad osad peavad olema kaitstud. Elektroodihoidja käepide peab olema isoleerivast ja tulekindlast ainest. Töötamisel metallreservuaaride sisemuses peab elektroodihoidja konstruktsioon võimaldama elektroodi vahetamist juhul, kui vool ei lülitu välja. Elektroodihoidjal peab olema mehaaniline või elektriline blokeering.

§ 606. Töötamisel kateldes, tsisternides, reservuaarides ja teistes laeva metallkonstruktsioonides peab keevitaja hoiduma puutumast keevitusahela voolujuhtmestiku isoleerimata osi; ta peab seisma vilt- või mõne teise soojusisoleerimisvõõrdusega kummimatil, panema jalga kalossid ja pähe kummikiivri.

§ 607. Juhul, kui keevitustööd tehakse tsisternides, milles ei saa tagada küllaldast loomulikku ventilatsiooni kahjulike gaaside kõrvaldamiseks, tuleb kasutada kunstlikku ventilatsiooni. Selliste tööde juures peab olema valvur väljaspool tsisterne. Viimane peab asuma selliselt, et on näha ja kuulda keevitajat ning tal peab olema käe ulatuses lüliti ja signaalnõör juhuks, kui on vaja voolu välja lülitada vastavalt keevitaja signaalile.

§ 608. Töö vaheaegadel peab elektri keevitusaparaat olema välja lülitatud.

§ 609. Et kaitsta keevitajat ja lähedalasuvaid isikuid kaarleegi mõju eest, tuleb:

a) mitte vaadata elektri kaarleegi kaitsmata silmadega;

b) kasutada kaitseklaasidega «ТКС» või kombineeritud punaste või roheliste klaasidega kaitsekilpe või maske. Väljaspool on kaitseklaasidel harilik klaas. Kilp peab kaitsma keevitaja nägu igast küljest ja olema pragudeta;

c) ümbritseda keevituskoht kantavate katetega, mis on seestpoolt värvitud musta mattvärviga ja varustatud hoiatussiltidega «Ära vaata leegile!», «Kaitse silmi kaarleegi eest!».

§ 610. Isikud, kes hoiavad keevitatavat detaili, peavad kandma valgest läbipaistvast klaasist «НКС» prille (neutraalne klaas, mis on läbipaistev ja kaitseb silmi kaarleegi mõjude eest).

§ 611. On keelatud kasutada rikutud isolatsiooniga käepidemetega elektroodihoidjaid.

### Gaasikeevitustööd

§ 612. On keelatud asetada töötavasse masina-katlaruumi kantavaid gaasigeneraatoreid.

§ 613. On keelatud kantava gaasigeneraatori puhastamine, lahtivõtmine ja kokkupanek laeval.

§ 614. On keelatud puudutada õliste kätega hapnikuballooni pead, reduktoorit, põletit ja lõikajat või asetada nende juurde õliseid puhastusmaterjale.

§ 615. Keevitajal (lõikajal) ja tema abistajal on keelatud töötada ilma kaitseprillideta.

§ 616. Generaator peab olema tulest, sädemete tekitajast ja keevituskohast mitte vähem kui 10 m kaugusel.

§ 617. Kui gaasigeneraator laseb gaasi läbi, on lubatud lekkimiskohta kindlaks teha ainult seebivahuga. Mitte mingil juhul ei tohi lekkimiskohta otsida tulega.

§ 618. Gaasigeneraatorit on lubatud soojendada ainult kuuma vee või auruga. Vee temperatuur generaatoris ei tohi ületada 50° C.

§ 619. Gaasigeneraatorit on keelatud laadida ilma kummikinnasteta. Karbiidi ei tohi võtta paljasse kätte.

§ 620. On keelatud täita gaasigeneraatorit peene karbiidiga või selle tolmuaga, kui gaasigeneraator oma konstruktsioonilt ei ole kohandatud peene materjali kasutamiseks.

§ 621. On keelatud karbiidi lehtrist läbilükkamine raudvardaga, kuna see võib tekitada sädet ja plahvatust. Karbiid tuleb peenendada varem.

§ 622. On keelatud ballooni pead eemaldada haamrilöökidega, kasutades meislit või ka muul viisil, mis võib tekitada sädeme. Samal põhjusel tuleb hoiduda löökidest karbiidinõu avamisel.

§ 623. Gaasigeneraatori juures ei tohi suitsetada ega sinna lubada kõrvalisi isikuid.

§ 624. Töötamisel tuleb iga kahe tunni järel kaitsekraani abil kontrollida vee olemasolu veeruumis, seejuures tuleb gaasijuhtme kraan kinni keerata.

§ 625. Gaasigeneraatori töötamine ilma veesulgurita on keelatud.

§ 626. Atsetüleengeneraator peab olema varustatud keemilise puhastajaga vees lahustumatute gaasiliste lisandite eraldamiseks (fosforvesinik, väävelvesinik).

§ 627. Puhastamiseks kasutatav ühend ei tohi eraldada aineid, mis ühinedes atsetüleeniiga võiksid mõjuda korrodeerivalt seadme metallkonstruktsioonidele või torustikule ning tekitada plahvatusohtlikke ühendeid atsetüleeniiga või selle seguga õhus.

§ 628. Reduktor ei tohi gaasi läbi lasta.

§ 629. Kinnikülmunud reduktoorit tuleb soojendada puhta kuuma veega (vees ei tohi olla rasva) või auruga, kuid seejuures ei tohi mingil tingimusel kasutada lahtist tuld.

§ 630. Reduktori isesüütmise korral tuleb kohe sulgeda hapnikuballooni sulgur.

§ 631. Ballooniid peavad olema kaitstud kaitsekupli, ventiili kinga ja sulguriga (hapniku ballooniil).

§ 632. Plahvatuse vältimiseks tuleb ballooni ja selle ventiili kaitsta neile rasva või õli sattumise eest.

§ 633. Keevituskohdades ja gaasiballoonide hoiukohtades tuleb balloone kaitsta kukkumise eest spetsiaalsete kinnititega (haardeklambritega).

§ 634. On keelatud balloone lüüa, tõugata, neid alla visata või laadida allapoole suunatud kaitsekupliga.

§ 635. On keelatud kanda balloone seljas. Balloonide kandmiseks tuleb kasutada spetsiaalseid kanderaame.

§ 636. Atsetüleeni ja hapniku voolikud ei tohi töö ajal olla keerdus, neil ei tohi olla murdekohti ning nad peavad olema kaitsitud neile keevitussädemete sattumise eest. Juhul, kui voolik süttib, tuleb see ülalpool süttimiskohta kokku murda ja sulgeda reduktori ventiil või vesiluku gaasijuhtme kraan.

§ 637. On keelatud asetada atsetüleeni ja hapniku voolikud lahtise tule, kuumade torude, elektrijuhtme ja teiste soojusallikate lähedale.

§ 638. Põleti (lõikaja) süütamisel tuleb esmalt avada hapnikukraan, siis atsetüleenikraan, kustutamise korral vastupidi.

§ 639. Tagasilöögi puhul ei tohi põletit eemale visata, vaid tuleb kohe sulgeda atsetüleenikraan, siis hapnikukraan ja sellega kustutada leek.

§ 640. Tuleb vältida põleti (lõikaja) ülekuumenemist. Selleks on vaja enne põleti kustutamist seda perioodiliselt jahutada puhta vee ämbris. Põleti (lõikaja) määrgamine avatud atsetüleenikraaniga on keelatud.

## Küttetsisternide remont

### *Tsisternide ettevalmistus remondiks*

§ 641. Tsisternide remondiks ettevalmistamisel tuleb need tühjendada naftaproduktide jääkidest.

§ 642. Naftaproduktide ja kahjulike gaaside tsisternidest kõrvaldamiseks tuleb läbi viia järgmised operatsioonid:

a) katta kõik luugid ja manluugid, sulgeda ventiilid ja kraanid, mis on asetatud tsisternidele ja neist väljuvale torustikule;

b) tsisterni spetsiaalse aurutoru kaudu (juhud, kui see puudub, siis 50 mm-lise diameetriga vooliku abil) tuleb lasta tsisterni värske aur rõhu all ~ 5 at. Tsisterne tuleb aurutada vähemalt 6 tundi. Vooliku kasutamisel tuleb viimase avausest läbiminev koht mähkida presentini ning voolik alla lasta luugi vaateava kaudu, takistades auru väljatungimist tsisternist. Vooliku ots tuleb lasta võimalikult põhja lähedale;

c) pärast tsisterni aurutamist tuleb avada vaateava, voolikult eemaldada present ja võimaldada sellega auru vaba väljapääs tsisternist; auru tuleb välja lasta 1 tunni vältel;

d) tsisterni põhjast tuleb välja pumbata kondensaatvesi ja naftaproduktid;

e) lasta võimalikult sügavale tsisterni vindseil, et kõrvaldada sealt auru ja gaase; hea ventilatsiooni puhul peavad need tööd toimuma mitte vähem kui ühe ööpäeva jooksul.

f) tsisterni seinad tuleb pesta voolikuga, kusjuures juga peab liikuma ülalt alla; tööline, kes laskub tsisterni, peab kandma spetsiaalset gaasimaski; juhul, kui tsisterni mõõtmed ei võimalda pesta, toimub pesemine tsisterni kuumaga täitmise teel;

g) tsisterni põhjas olev vesi tuleb välja pumbata, põhja kogunenud rooste kokku korjata ja tsisternist eemaldada;

h) uuesti sulgeda kõik avad ja seejärel aurutada tsisterni teistkordselt värske auruga ühe tunni jooksul;

i) avada vaateava ja lasta aur välja ühe tunni jooksul;

j) puhastada tsistern kondensaatveest;

k) teist korda pesta tsistern veega, nagu kirjeldatud käesoleva paragrahvi punktis «f»;

l) tsistern kuivatada;

m) avada kõik luugid ja manluugid, lasta tsisterni vindseil ja ventileerida teda mitte vähem kui üks ööpäev.

§ 643. Et täielikult kõrvaldada naftaproduktide jälgi tsisterni siseseintelt, tuleb läbi viia järgmised tööd:

a) hõõruda harjadega ja 10-protsendilise kaustilise sooda lahusega mitu korda tsisterni siseseinu ja eriti neetimisnaatide kohti, püüdes täielikult kõrvaldada tekkida võivat asfaldi-tõrva katet; tsisternide puhastamisel harjadega on lubatud kasutada tsemendipulbrit, mis hästi imeb endasse naftaproduktide jääke; tööde lõpetamisel tuleb tsemendipulber tsisternist kõrvaldada;

b) pesta tsistern veega ja kuivatada pumba abil;

c) kuivatada kogu tsisterni sisemus hoolikalt puhastuskaltsudega.

Juhul, kui tsisterni mõõtmed ei võimalda selliselt tsisterni sisemusest naftaprodukte kõrvaldada, piirduakse tsisterni aurutamisega ja kuumaga pesemisega. Tsistern remonditakse sel juhul väljaspool ruumi.

### *Tsisternide puhtuse kontrollimine ja loa andmine neis töötamiseks*

§ 644. Pärast ülalloeletud abinõude täitmist tsisternide puhastamiseks naftaproduktidest ja gaasidest tuleb sellest teatada keemialaboratooriumile tsisterni õhu puhtuse analüüsimiseks.

§ 645. Keemialaboratoorium, tehes kindlaks tsisterni õhu puhtuse ja plahvatusohutuse, annab loa tsisterni remontimiseks.

§ 646. Tsisternide remontimise loa olemasolu ja keemialaboratooriumi eeskirjade täitmist kontrollib tuletõrjevalve.

§ 647. Keevitustööde läbiviimisel tsisternides tuleb selle jälgimiseks moodustada tuletõrjepost.

§ 648. Remonditööde läbiviimine tsisternides ilma keemialaboratooriumi loata on keelatud.

### *Laeva administratsiooni kohustused ja vastutus tsisternide ohutu remondi kindlustamisel*

§ 649. Laeva kapten, kapteni vanemabi ja vanemmehaanik vastutavad tsisternide puhastamise eest remondi läbiviimisel laevameeskonna poolt.

Tsisternidesse tööle määratud isikud peavad olema instrueeritud laeva administratsiooni poolt tsisternides töötamise ohutustehnika eeskirjade kohta. Need eeskirjad tuleb kirjalikult anda töötajatele kätte.

§ 650. Pärast keemialaboratooriumi kontrollimist ja enne remondi algust peab administratsioon tagama tsisternides õhupuhtuse ja ohutuse, mille fikseerib keemialaboratoorium. Selleks tuleb:

a) kõik tsisterni luugid ja manluugid hoida kogu aeg lahti, et vältida süsihappegaasi kogunemist tsisternidesse;

b) vältida naftaproduktide tungimist remondiks ettevalmistatud tsisterni (ebatihedate klappide ja õmbluste kaudu jne.).

### *Ettevaatusabinõud tsisternide remontimisel*

§ 651. Ohutuse tagamiseks remonditööde läbiviimisel tsisternis tuleb võtta kasutusele järgmised ettevaatusabinõud:

a) remondi vältel valvab tsisterni tuletõrje valve;

b) tsisternide luugid ja manluugid peavad remondi ajal olema avatud, kusjuures tsisterne tuleb pidevalt ventileerida;

c) tsisternide valgustamiseks võib kasutada akumulaatorlampe, mille pinge ei ületa 4 volti. Lambi metallkest tuleb ümbritseda presentkattega;

d) tsisterni laskuv tööline peab olema varustatud filtreeriva gaasitorbikuga või maskiga, millesse antakse värsket õhku; tsisternis töötava töölise vöö külge tuleb kinnitada signaalnõör;

e) tsisternis viibimise aeg ei tohi ületada 45 minutit, mille järele tuleb 15 minutit puhata väljaspool tsisterni;

f) tsisternis töötaja jalanõud peavad olema kas kummist või mähitud kaltsudesse. Ei tohi lubada tsisterni viia metallesemeid, mille löök tsisterni seintele võib tekitada sädet;

g) kui tsisternis töötaja tunneb süsivesinikgaaside lõhna või tal tekib nõrkus, peapööritus või oksendamine, peab ta kohe märku andma signaalnööri järskude, tihedate tõmmetega ning viivitamatult minema väljapääsu poole; tööd võib jätkata alles pärast gaasi sissetungimise põhjuste kõrvaldamist;

h) kui tsisternis needitakse, siis neetide soojendamine peab toimuma väljaspool tsisterni; kuumendatud needid antakse kätte toru kaudu otse neetimiskohale;

i) tsisterni seinu või vaheseinu ei tohi elektriga keevitada või lõigata enne, kui pole kindlaks tehtud, kas töödeldava plaadi vastasküljele ei toetu kergesti süttivaid esemeid ja materjale; tuleb kindlaks teha, kas töödeldava seina taga pole teine tsistern nafta-  
produktidega või kas kõrvalasuvasse tsisterni ei ole kogunenud plahvatusohtlikke gaase;

j) et vältida metalli ülekuumenemist elektrikeevitusel (eriti õmbluste kohal), tuleb keevitamist sageli katkestada.

## Elektriseadmete remont

§ 652. Ohutustehnika eeskirjade täitmise eest laeva elektriseadmete remontimisel vastutab elektromehaanik, laevadel, kus teda ei ole, vanemehaanik.

§ 653. Kõik elektrimasinate, -juhtmete ja -aparatuuri remonditööd tehakse elektriku või vanemehaaniku järelevalvel.

§ 654. Elektrimasinate, -juhtmete ja -aparatuuri remontimisel tuleb need laeva vooluvõrgust välja lülitada. Selleks lülitatakse välja vinnaklülitid peajaotuskilbil ja kõrvaldatakse sulavkaitsmed. Vinnaklülitid nuga- (kahvlite) riputatakse hoiatustahvlid peal- kirjaga «Mitte sisse lülitada!» ja hoiatatakse vahilolijaid läbiviidavatest töödest.

§ 655. Enne kui elektriseadet puudutada, tuleb kontrollida, kas see pole voolu all.

§ 656. Elektrimontaaži tööriistad (kruvikeerajad, näpitsad, lõiketangid jne.) peavad olema isoleeritud käepidemetega.

§ 657. Elektrilöögi suhtes ohtlikes kohtades töötades peavad elektrikud panema jalga kalossid ja kätte kummikindad.

§ 658. Pärast elektrimasinate ja -aparatuuri demonteerimist ja mahavõtmist remondiks tuleb juhtmete otsad hoolikalt isoleerida ja kaitsta vigastuste eest.

§ 659. Korvid ja ripp-platvormid kõrgel töötamiseks peavad olema tugevad ja varustatud kaitseeringuga. Tõsteplokkide ja -trosside tugevust tuleb pidevalt kontrollida.

§ 660. On keelatud pinge all olevate aparaatide või elektrimasinate remontimine.

§ 661. Isikud, kes töötavad mastidel või teistel kõrgemal asu-  
vatel kohtadel, peavad olema varustatud hoidevõõga. All peab sel ajal olema abitööline, kes teenindab kõrgel töötajaid. Töötaja tõstmine kõrgel asuvasse töökohta ilma hoidevõõta on keelatud.

§ 662. Remonditöölistel, kes pole elektrikud, on keelatud üks-  
kõik millise elektriseadme rikete kõrvaldamine. Tööline, kes mär-  
kas defekti, peab sellest viivitamatult teatama oma otsesele ülemu-  
sele elektriku väljakutsumiseks.

## Värvimistööd laeval

§ 663. Värvimistööd laeval tuleb läbi viia vastavalt «Kala-tööstuse laevade värvimise määrustele».

§ 664. Korpuse, lastiruumide, tsisternide, pealisehituste, rooli, rangouti, päästeabinõude, kõigi elu- ja teenistusruumide värvimise ja ohutustehnika eeskirjade täitmise eest sel alal vastutab kapteni vanemabi. Samad kohustused masina-katlaruumis (kaasa arvatud ka nende all olev kahe põhja vaheline ruum) pea- ja abimehhanismide, samuti ka tõste- ja püügivintside ning kraanade värvimisel lasuvad teisel mehaanikul.

§ 665. Laeva administratsioon peab tagama värvimistöõde ohutu läbiviimise ja värvimisega tegelevate meeskonnaliikmete täpse ja selge instruktaazi.

§ 666. Uuele värvijale tuleb tutvustada enne töö algust ohutustehnika põhieegleid ja töö käigus teda instrueerida.

§ 667. Värvimistöid juhtivad isikud vastutavad ohutustehnika eeskirjade täitmise eest sel alal.

§ 668. Värvimistöõde ohtlikkuse korral ei tohi tööle asuda enne töödejuhatajale ohust teatamist ja selle kõrvaldamist.

§ 669. Töötades leeklambiga (vana värvi mahapõletamisel) tuleb kaitsta käsi tulise värvi eest kinnastega.

§ 670. Vana värvi eemaldamisel kangete leeliste abil tuleb kasutada kummikindaid ja kaitseprille naha ja silmade põletuste vältimiseks. Riituse ja jalanõude kaitseks tuleb kasutada kummipõlle ja kalosse.

§ 671. Enne tööde algust laeva kahe põhja vahel, naftatsisternides ja söepunkrites peab töödejuhataja kindlaks tegema, et neis ruumides ei ole kahjulikke gaase. Kui gaasid avastatakse, tuleb ruume õhutada. Nendes ruumides tuleb kasutada rooste eemaldamisel õhu tolmust puhastamiseks tõmbeventilaatoreid. Pähe tuleb panna mask, mis kaitseb silmi ja hingamisteid.

§ 672. Mastide, korstnate, ventilaatorite torude, sildade jne. värvimisel tuleb kasutada hoidevõõsid.

§ 673. Laeva parda värvimisel parvele ehitatud talade kasutamisel peavad need olema tugevad ning igal parvel peab olema üks või kaks päästerõngast.

§ 674. Tuleohtlike ja organismile kahjulike värvidega (kuzbasslakk, nitrovärv, nitrolakk, põlevkivivärnits) masinateki, pilside, masinaluukide, söepunkrite ja teiste kinniste ruumide värvimisel tuleb ruumid illuminaatorite kaudu õhutada ja vajaduse korral kasutada maske-respiraatoreid.

Valgustamiseks tuleb kasutada plahvatuskindlaid laternaid, laeva üldvalgustusarmatuur tuleb sellistes ruumides ajutiselt välja lülitada. Kauakestval töötamisel, eriti soojas ruumis, kus gaase tekib rohkem, tuleb töölistel perioodiliselt väljuda 10–15 minutiks värske õhu kätte.

Ülaltähendatud materjalidega värvimisel on plahvatuste vältimiseks keelatud kasutada harilikke petrooleumilampe, suitsetada ja läita lahtist tuld.

§ 675. Kuzbasslakiga värvides või varem kuzbasslakiga värvitud pindu puhastades tuleb nägu kaitsta vana värvi osakeste või värvitilkade eest. Selleks värvitakse pika varrega pintsliga ja värvist puhastamisel jälgitakse, et värv lendaks töotajast eemale.

§ 676. Ruume, kus töötatakse tinavärvidega (tinamennik, tinavalge jnē.), tuleb pidevalt õhutada. Neis ruumides töötavad isikud peavad pärast 40-minutilist töötamist 5—10 minutiks ruumist väljuma.

§ 677. Tinavärvidega töötades on suitsetamine keelatud. Pärast tööd tuleb nägu ja käed pesta sooja vee ja seebiga.

§ 678. Erilisi ettevaatusabinõusid tuleb kasutada pneumaatilisel värvimisel kergestilenduvaid lahusteid sisaldavate värvidega, kuna nende kasutamisel tekib õhus suur hulk lahustite aure, mis võivad süttida ja plahvatada.

§ 679. Liimi, värnitsa jt. keetmisel tuleb vältida põletushaavu. Värnitsa keetmisel tuleb katel täita mitte üle kolmveerandi katla mahust, et hoiduda värnitsa süttimisest. Keevasse värnitsasse ei tohi sattuda vett, kuna see kutsub esile ägeda vahutamise, kusjuures keeva värnitsa tilgad võivad tekitada raskeid põletushaavu.

§ 680. Maalritöödel, eriti tuleohtlike materjalide puhul, peavad käepärast olema kustutusabinõud. Ühtlasi peab meeles pidama, et peale tuleohu võib tekkida plahvatusoht. Bensiin ja bensool süttivad kergesti, nende ainete aurud segatult õhuga annavad plahvatava segu.

§ 681. Värvipihusteid ja teisi pneumaatilisi värvimisvahendeid tuleb enne töö alustamist kontrollida vastaval hüdraulilisel surveel, mis on märgitud seadme passil. Värvimisel ei tohi lubada surve tõusmist üle normi. Reservuaari väliste korratuste (mõlgid, õmbluste vigastused) puhul seadet kasutada ei tohi.

Surve all töötavad pihustusseadmed peavad olema varustatud manomeetritega ja kaitseklappidega.

§ 682. Igas laos ja ruumides, kus asuvad tuleohtlikud värvained, peavad olema nende ruumide ohutu hooldamise eeskirjad.

§ 683. Pinnase värvimiseks ettevalmistamiseks (rasva maha võtmine) kasutatakse pikendatud käepidemega rohust harja.

§ 684. Põlevkivivärnitsa nõud peavad olema tihedalt suletud.

§ 685. Kuiva alumiiniumpulbrit tuleb hoida kuivas ruumis tihedalt suletud taaras. Nõu seintele sadestunud pulber tuleb kõrvaldada puhastusnarmastega.

§ 686. Värnitsaga ja tärpentiniga läbiimbunud puhastusnarmaid, kaltse ja takku ei tohi laeval hoida. Puhastusmaterjal tuleb koguda kaanega raudkasti ja töö lõppedes kanda tuleohutusse kohta.

§ 687. Õhutamiseks avatud illuminaatoreid on keelatud jätta ilma järelevalveta.

§ 688. Nitrovärvi, kuzbasslaki ja teiste tuleohtlike materjalide soojendamine kambüüsi pliidil, tõrvikutega, lõkkel jne. on keelatud. Värvi soojendamiseks tuleb värvinõu asetada tulisesse vette.

§ 689. Ruumi isoleerimisel korgipuruga, eriti siis, kui segu kantakse pinnale pintsliga ja kattelakist aurab bensiini, white-spiriti ja teiste kergestisüttivate lahustite auru, ei tohi töötada lahuse tulega kuni segu täieliku kuivamiseni.

§ 690. Vingumürgituse vältimiseks on keelatud heita magama õlivärviga äsjavärvitud ruumi.

## VI OSA

### SANITAAREESKIRJAD

#### Tööprotsessid, elu- ja tööruumid

§ 691. Transpordi- ja kalalaevadel, ujuvtehistes ja teistel spetsiaalsetel laevadel vastutab sanitaarse seisukorra eest laeva kapten või kapten-direktor.

§ 692. Toorkala vedavad ujuvüksused tuleb pärast iga reisi puhastada mustusest ja kalajäänustest, pesta ja desinfitseerida.

§ 693. Laeva ruumidesse, kuhu asetatakse kalad, on keelatud panna määrdunud, lehkavaid ja määrivaid aineid (jääkprodukte, petrooleumi, tõrva, tõkatit jne.) samuti ka mürgiseid ja tervistkahjustavaid aineid. Pärast vilja ja teiste toiduainete vedamist tuleb ruume hoolikalt pesta.

§ 694. Laeva tekki tuleb pesta iga kord pärast kala pealevõtmist ja mahalaadimist.

§ 695. Laeva elu- ja abiruume (kajutid, meeskonna ruhv, kambüüs) tuleb iga päev koristada ja tekki pesta ning desinfitseerida.

§ 696. Kala puhastavad töölised peavad olema varustatud normidekohase sanitaarriietusega ja täitma isikliku hügieeni nõudeid.

§ 697. Tööruumid ja töökojad peavad olema avarad, valgustatud ja varustatud ventilatsiooniga. Tööruume ja töökodasid ei tohi kasutada ööbimiseks, söögiruumiks, ümberriietumiseks ja teisteks mittevastavateks tarvidusteks.

§ 698. Ujuvates konservitehistes tuleb:

a) kõik konservitehase tsehhid varustada voolikutega inventari, sisseseade ja teki pesemiseks; kala lõikamise ning purkide täitmise tööpingid tuleb pärast töö lõppu desinfitseerida värske auruga;

b) tsehhide vaheseinad värvida vähemalt 1,5 m kõrguselt valge õlivärviga.

§ 699. Igas konservitehases peab olema riietusruum ning meeste ja naiste duširuumid.

§ 700. Riiete, pesu ja voodiriiete desinfitseerimiseks peavad ujuvtehased olema varustatud desinsektisioonikambritega.

§ 701. Kõik eluruumid tuleb hoida puhtad range sanitaar-režiimi rakendamisega (värvimine, pesemine, teki niiske pühkimine, illuminaatorite klaaside regulaarne puhastamine, õhutamine, desinfitseerimine jm.).

§ 702. Märgade riiete kuivatites ujuvtehasest ja püügilaevadel peavad olema riidenagid, ventilatsioon ja meeste ning naiste osakonnad koos riietusruumidega.

§ 703. Kuivatusruume tuleb iga päev pesta, tekk, vaheseinad, illuminaatorid ja sisustus niiskelt üle pühkida, ruume õhutada ning perioodiliselt desinfitseerida.

§ 704. Vannitoad peavad olema värvitud helel värviga ja puhtad. Pärast vanni tarvitamist tuleb see hoolikalt pesta ja vajaduse korral desinfitseerida.

§ 705. Saunades ja vannitoas on keelatud kasutada väikseid ajutisi ahje, mis töötavad ilma sooja ja külma vee segajata.

§ 706. Saunad ja pesumajad tuleb hoida puhtad ja iga päev pinke ning sisustust pesta tulise veega.

§ 707. Pagariruumid tuleb hoida puhtad; lagi ja vaheseinad peavad olema värvitud, pärast iga vahetust tuleb ruum niiskelt pühkida.

§ 708. Pagariruumi ei tohi mingil juhul kasutada eluruumidena.

§ 709. Pagariruumi inventar tuleb hoida puhtana: hapendusnõud ja taigasegajad tuleb iga kord pärast tarvitamist puhastada, pesta ja kuivatada.

§ 710. Taigasegajate seinad peavad olema ilma oksteta, hästi hõõveldatud ja punnitud; pragude tekkimisel tuleb taigasegajad parandada.

§ 711. Leivaküpsetusruumides peavad olema spetsiaalsed kapid teenitava personali riiete jaoks, samuti ka süljekausid ja pesukausid käterättidega.

§ 712. Söökla ruumid peavad olema puhtad, seinad ja lagi värvitud õlivärviga. Söökla mööbel tuleb iga päev niiskelt üle pühkida, laudad peavad olema kaetud vahariidega või laudlinadega.

§ 713. Söökla ruumides elamine ja magamine on keelatud.

§ 714. Toidunõusid tuleb pesta kolmes vees, vee temperatuur nõude pesemiseks ei tohi olla madalam kui 45°. Kõõginõud tuleb pesta spetsiaalses pesunõus, eraldi söökla nõudest, kahes kuumas vees.

§ 715. Vaskkeedunõud peavad olema tinutatud. Tsinknõude kasutamine nii toidu hoidmiseks kui ka valmistamiseks on keelatud.

§ 716. Meeskonna söögi- ja jooginõud peavad olema portselanist, fajansist, klaasist või savist, kuid mitte mingil tingimusel metallist (alumiiniumist).

§ 717. Lauad produktide eeltöötlemiseks peavad olema siledad ja puhtad. Lauad kala ja liha ettevalmistamiseks peavad olema puust või spetsiaalsest marmoripurust. Pärast tööd tuleb lauad pesta kuuma vee ja seebiga või leeliselahusega.

§ 718. Leivakupsetus-, söökla- ja kambüüsiruumides ning produktide hoiuruumis peab võtma kasutusele abinõud kärbeste, prusakate ja näriliste hävitamiseks. Mürgiste ainete (rotimürgi, suleemi, strühniini jne.) kasutamine selleks on keelatud.

§ 719. Kambüüs, puhvet jt. ruumid peavad olema puhtad. Teki põrandale saepuru riputamine on lubatud ainult koristamise ajal. Produktide hoiuruumid peavad olema puhtad, hästi õhutatud, ühtlase temperatuuriga ja kuivad.

§ 720. Töölised, kes töötavad konservitehases kala töötlemisel, samuti ka sööklate, pagari- ja saunade töölised, alluvad meditsiinilisele järelevaatusele vastavalt ÜRS (Üleliiduline Riiklik Sanitaarinspeksioon) ja NSV Liidu Tervishoiuministeriumi instruksioonile.

## Tunnistus

Antud \_\_\_\_\_, kes astub

(asutuse nimetus)

(laeva nimetus)

\_\_\_\_\_ selles, et ta kuulab

(kellena)

täieliku \_\_\_\_\_ tunnise õppekursuse ohutustehnika aial vastavalt oma ametikohale.

Märkus: Kuni instruktööri läbiviimiseni töökohal on tööle asumine keelatud.

Asutuse direktor \_\_\_\_\_

(allkiri)

Ohutustehnika insener \_\_\_\_\_

(allkiri)

„ \_\_\_\_\_ 196 a.

Pitsati koht

## Tõend

instrueerimise kohta ohutustehnika töökohal

sm. \_\_\_\_\_ instrueeriti töökohal \_\_\_\_\_ ametialal ja teda on tutvustatud kehtivate ohutustehnika eeskirjadega.

Sm. \_\_\_\_\_ lubatakse tööle asuda.

Laeva kapten \_\_\_\_\_

(allkiri)

„ \_\_\_\_\_ 196 a.

Pitsati koht

AKT nr. \_\_\_\_\_

**tootmisega seotud õnnetusjuhtumi kohta,**  
koostatakse kolmes eksemplaris

1. Ettevõtte nimetus \_\_\_\_\_
2. Ettevõtte aadress \_\_\_\_\_
3. Rahvamajanduse haru \_\_\_\_\_
4. Kannatanu perekonna-, ees- ja isanimi \_\_\_\_\_
5. Mees, naine (alla kriipsutada)
6. Vanus \_\_\_\_\_
7. Elukutse (ametikoht) \_\_\_\_\_
8. Tsehh, kus kannatanu alaliselt töötas \_\_\_\_\_
9. Õnnetusjuhtumi koht \_\_\_\_\_
10. Meistri nimi, kelle tööloiguse toimus õnnetusjuhtum \_\_\_\_\_
11. Kannatanu tööstaaz:
  - a) antud kutsealal \_\_\_\_\_
  - b) antud tsehhis \_\_\_\_\_
12. Kas kannatanu on läbi teinud instruktaazi, õppuse ohutustest töövõtetest (näidata ära, millise ja millal) \_\_\_\_\_
13. Õnnetusjuhtum toimus kell \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_ kuupäeval \_\_\_\_\_ kuul \_\_\_\_\_ a.
14. Õnnetusjuhtumi põhjuste ja asjaolude üksikasjaline kirjeldus ning tsehhi administratsiooni poolt tarvitusele võetud abinõud nende kõrvaldamiseks \_\_\_\_\_

Akt on koostatud kell \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_ kuupäeval, \_\_\_\_\_ kuul 196\_\_ a.

Tsehhi juhataja \_\_\_\_\_  
(vastava tootmisloigu juhataja) (allkiri)

Van. ühiskondlik inspektor \_\_\_\_\_  
(allkiri)

15. Abinõude loetelu õnnetusjuhtumite põhjuste kõrvaldamiseks:

Jrk. nr.	Abinõude nimetused	Tähtaeg	Täitja

Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) peainsener

(allkiri)

16. Õnnetusjuhtumi lõpptulemus (näidata: asus tööle, määratud invaliidsus, lõppes surmaga)

Diagnoos haiguslehe järgi	Töölt vabastatud		Töövõime- tuse päevi
	kuupäevast	kuupäevani	

Tsehhi juhataja  
(vastava tootmisloigu juhataja)

(allkiri)

## NSV LIIDU KALATÖÖSTUSE MINISTEERIUM

(asutuse nimetus)

(NSVL Kalatööstuse Ministeeriumi trusti, peavalitsuse nimetus)

## LAEVA OHUTUSTEHNIKA ŽURNAAL

Aurulaev \_\_\_\_\_

Mootorlaev \_\_\_\_\_

Alatud \_\_\_\_\_

Lõpetatud \_\_\_\_\_

## SISU

Ohutustehnika žurnaali pidamise ja hoidmise kord laeval \_\_\_\_\_

Väljavõtte tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvestuse  
määrusest \_\_\_\_\_Seletus tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvestuse  
määrustiku kasutamise kohta kalatööstuse laevadel \_\_\_\_\_

Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimine \_\_\_\_\_

Töökohal läbiviidava tekimeeskonna ohutustehnika eeskirjadega tutvusta-  
mine, registreerimine \_\_\_\_\_Töökohal masinameeskonna liikmetele ja püügimehhanismidel töötajatele  
läbiviidava ohutustehnika eeskirjadega tutvumine, registreerimine \_\_\_\_\_

Kettide, plokkide, haakide, seeklite, rõngaste jne. seisukorra kontrollimine, registreerimine \_\_\_\_\_

Ohutustehnika seisukorra registreerimine laevas momendil, kui toimub kapteni vanemabide kohustuste üleandmine ja vastuvõtmine \_\_\_\_\_

Ohutustehnika-alaste ülevaatuste registreerimine \_\_\_\_\_

Kapteni märkused sissekannete ja žurnaali pidamise kohta. \_\_\_\_\_

## LAEVA OHUTUSTEHNICA ŽURNAALI PIDAMISE KORD

1. Žurnaal on kehtestatud kalapüügilaevadel üheaegselt ohutustehnika määrustega kalatööstuse laevastiku laevadel vastavalt NSVL Kalatööstuse ministri sm. A. Iškovi käskkirjale nr. 131 12. aprillist 1956. a. ja kooskõlastatud Toiduainete Tööstuse Töölise Ametiühingu Kesknõukoguga 29. märtsil 1956. a.

2. Žurnaali ei tohi anda kellegi kätte laevast väljaviimiseks, väljaarvatud asutuse või organisatsiooni inseneridele, kellele laev kuulub. Žurnaal antakse välja allkirja vastu.

3. Žurnaali pidamine ei katke laeva sõidul, seisakul ega remondil olles.

4. Laeva ohutustehnika žurnaal on kapteni vanemabi käes. Sadamas laeva meeskonna vahetamisel kalda brigaadiga antakse žurnaal ühes laeva vahižurnaaliga brigaadi kapteni vanemabile, kes peab žurnaali.

5. Kapten kontrollib perioodiliselt päevaraamatuid.

6. Kapteni vanemabi vahetamisel uue isikuga vaadatakse žurnaal nende poolt ühiselt läbi, ning tehakse sissekanne laeva ohutustehnika olukorrast.

Juhul, kui žurnaalis puuduvad tähendatud sissekanded, siis vastutab ohutustehnika žurnaali eest uus kapteni vanemabi.

# TOOTMISEGA SEOTUD ÕNNETUSJUHTUMITE JUURDLEMISE JA ARVELEVÖTMISE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud OAKN Presiidiumi  
1959. a. 4. septembri määrusega

## I. ULDEESKIRJAD

1. Käesolev põhimäärus kehtib kõigi ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste kohta.

2. Käesoleva põhimääruse kohaselt kuuluvad juurdlemisele kõik õnnetusjuhtumid, mis toimusid tööliste ja teenistujatega:

a) ettevõtte, organisatsiooni ja asutuse territooriumil;

b) väljaspool ettevõtte, organisatsiooni ja asutuse territooriumi administratsiooni ülesandel tehtavatel töödel;

c) ettevõtte transpordil seda teenindavate isikutega (veduri-juhid, autojuhid, konduktorid, veoste saatjad, laadijad jt. töötajad), samuti tööliste ja teenistujatega, keda toimetatakse töökohta ja töölt tagasi ettevõtte transpordiga.

Nende õnnetusjuhtumite juurdlus, mis kutsusid esile töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks, vormistatakse aktiga.

Arvelevõtmisele kuuluvad need õnnetusjuhtumid, mis kutsusid esile töövõime kaotuse üle kolme tööpäeva.

Märkus. Ägedaid mürgitusi, külmumisi, soojuslööke, mis saadi seoses tootmisega, juureldakse ja need võetakse arvele kui õnnetusjuhtumid.

3. Vastutust õnnetusjuhtumi õige ja õigeaegse juurdlemise ning arvelevõtmise eest kannavad: ettevõtte direktor (organisatsiooni, asutuse juhataja), peainsener, tsehhide juhatajad, meistrid ning teised vastavad tootmisloigu juhatajad.

4. Kontrolli õnnetusjuhtumite õige ja õigeaegse juurdlemise ja arvelevõtmise üle, samuti õnnetusjuhtumi põhjuste kõrvaldamiseks ettevõtetavate abinõude rakendamise üle teostavad ametiühingu käitis- ja kohalikud komiteed, ametiühingute nõukogude tehnilised inspektorid ning Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspeksiooni inspektorid (insenerid-kontrolörid).

5. Käesoleva määruse rikkujad võetakse distsiplinaarsele, administratiivsele või kohtulikule vastutusele vastavalt kehtivale seadusandlusele.

## II. ÕNNETUSJUHTUMITE JUURDLEMINE

6. Igast tootmisega seotud õnnetusjuhtumist peab kannatanu või õnnetusjuhtumi lähim tunnistaja teatama meistrile, tsehhi juhatajale või vastavale tööde juhatajale. Saanud teada õnnetusjuhtumist, peab meister viivitamatult organiseerima kannatanule esmaabi andmist ning suunama ta tervishoiupunkti, teatama juh-

tunust tsehhi juhatajale või vastavale tööde juhatajale, säilitama võimalikult kuni juurdluseni töökohta ja seadmed sellises olukorras, nagu nad olid õnnetusjuhtumi momendil.

7. Tsehhi juhataja (vastava tootmisloigu juhataja) on kohustatud toimunud õnnetusjuhtumist viivitamatult teatama ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhatajale ja ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele ning seejärel 24 tunni jooksul:

a) juurdlema tsehhi vanema ühiskondliku töökaitseinspektori osavõtul õnnetusjuhtumi asjaolusid ning tegema kindlaks toimunud õnnetusjuhtumi põhjused;

b) koostama õnnetusjuhtumi kohta vorm N-1 järgi akti kolmes eksemplaris ning andma kõik eksemplarid üle ettevõtte peainsenerile.

Märkus. Asutuses koostatakse akt õnnetusjuhtumi kohta kahes eksemplaris.

Grupiliste õnnetusjuhtumite puhul koostatakse akt iga kannatanu kohta.

8. Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) peainsener on kohustatud ööpäeva jooksul kinnitama akti ning võtma tarvitusele abinõud õnnetusjuhtumi põhjuste kõrvaldamiseks. Tarvitusele võetavate abinõude loetelu, nende rakendamise tähtajad ning täitjad märgitakse akti punkti 15. Akti üks eksemplar jääb ettevõtte peainsenerile, teised eksemplarid aga saadetakse tsehhi juhatajale (vastava tootmisloigu juhatajale) ning ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

Asutuses jääb üks akti eksemplar administratsioonile ning teine ametiühingu kohalikule komiteele.

9. Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsioon on kohustatud andma kannatanule tema nõudmisel õnnetusjuhtumi aktist kinnitatud ära kirja.

10. Õnnetusjuhtumist tekkinud ajutise töövõimetuse lõppemisel täidab tsehhi administratsioon haiguslehe alusel õnnetusjuhtumi lõpptulemuse kohta akti p. 16, ning teatab sellest ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele ja ettevõtte juhatajale.

11. Õnnetusjuhtumeid, mis ettevõttes aset leidsid tööliste või teenistujatega, kes olid sinna suunatud teise ettevõtte või asutuse poolt, samuti tootmispraktikal viibivate õpilastega, juureldakse ning need võetakse arvele selle ettevõtte poolt, kus õnnetusjuhtum toimus, ära märkides aktis selle organisatsiooni, kes kannatanu sinna oli suunanud.

Akti ära kiri saadetakse kannatanu alalise töökohta (või õppeasutuse) administratsioonile ning ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

12. Kui ettevõtte territooriumil teostab mingisuguseid töid mõni teine (kõrvaline) organisatsioon selleks spetsiaalselt eraldatud töölõigis või tootmispinnal, siis õnnetusjuhtumeid, mis toimu-

sid tööliste või teenistujatega selles töölõigus, juureldakse ja need võetakse arvele antud organisatsiooni poolt.

13. Ettevõtte või organisatsiooni meditsiiniline osakond (tervishoiupunkt, polikliinik) esitab iga päev ettevõtte juhatajale ja ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele andmed tootmisega seotud õnnetusjuhtumitest, mis kutsusid esile töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks.

14. Toetuse määramisel haiguslehe järgi, millele on tehtud märkus «õnnetusjuhtum tootmisel», peab ettevõtte või tsehi sotsiaalkindlustuse komisjon haiguslehele kandma akti numbri ja selle koostamise kuupäeva.

### III. GRUPILISTE JA SURMAGA LÕPPENUD ÕNNETUSJUHTUMITE JUURDLEMINE JA ARVELEVÕTMINE

15. Juurdlemisele ja arvelevõtmisele kuuluvad eranditult kõigis ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes toimunud järgmised tootmisega seotud õnnetusjuhtumid:

a) grupilised õnnetusjuhtumid, kui õnnetusjuhtum leidis aset üheaegselt kolme või rohkema töötajaga;

b) surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid.

16. Grupilise või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi korral on selle tsehi või osakonna juhataja, kus leidis aset õnnetusjuhtum, kohustatud viivitamatult sellest teatama ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhatajale ning ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

17. Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhataja on kohustatud igast p. 16 märgitud õnnetusjuhtumist viivitamatult teatama ametiühingute nõukogu tehnilisele inspektorile, kes teenindab ettevõtet, kõrgemalseisvale majandusorganisatsioonile ning prokurörile ettevõtte asukoha järgi; õnnetusjuhtumest Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspeksiooni poolt kontrollitavatel objektidel tuleb teatada ka Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve kohalikule organile.

18. Inimohvritega avariide ja massiliste mürgituste puhul on ettevõtte, organisatsiooni ja asutuse juhataja kohustatud sellest viivitamata teatama kõrgemalseisvale majandusorganile, ametiühingute nõukogule, ametiühingu keskkomiteele ja ÜAÜKN-le, õnnetusjuhtumest Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspeksiooni poolt kontrollitavatel objektidel tuleb teatada ka selle ringkonna valitsusele.

19. Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor peab grupilisi ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumeid viibimata juurdlema.

Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspeksiooni poolt kontrollitavatel objektidel toimunud õnnetusjuhtumeid juurdleb nimetatud organi inspektor (insener-kontrolör) koos ametiühingute nõukogu tehnilise inspektoriga.

Saanud teate õnnetusjuhtumist, peab kõrgemalseisev majandusorganisatsioon viibimata suunama õnnetuskohale oma esindaja juurdlustest osavõtmiseks.

20. Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor teostab ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsiooni, kõrgemalseisva majandusorganisatsiooni, ametiühingu käitis- või kohaliku komitee esindaja osavõtul viibimata õnnetusjuhtumi juurdluste ning koostab akti õnnetusjuhtumi (grupilise või surmaga lõppenud) kohta. Aktis kirjeldatakse põhjalikult õnnetusjuhtumi asjaolusid, tehakse kindlaks selle põhjused ning märgitakse ära abinõud nende põhjuste kõrvaldamiseks. Vajaduse korral lisatakse aktile juurde vastavad dokumendid, mis kinnitavad õnnetusjuhtumi asjaolusid ja põhjusi.

Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor saadab grupilise või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi juurdlusmaterjalid ja oma arvamuse ametiühingute nõukogule, vastavale ametiühingu keskkomiteele ning prokuratuuri organitele.

21. Erandjuhtudel, kui ametiühingute nõukogu teatab, et tehnilisel inspektoril pole võimalik viibimata kohale saabuda, moodustab ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsioon komisjoni ametiühingu käitis- või kohaliku komitee esindaja osavõtul; komisjon on kohustatud juurdlema õnnetusjuhtumi asjaolusid ja tegema kindlaks õnnetusjuhtumi põhjused, koostama akti vastavalt käesoleva põhimääruse punkt 20 ning teatama tulemustest käitis- või kohalikule komiteele. Käitis- või kohaliku komitee otsuse ning juurdlusmaterjalide põhjal annab ettevõtte direktor (organisatsiooni, asutuse juhataja) käskkirja.

Ettevõtte administratsioon saadab juurdlusmaterjalid ametiühingute nõukogu tehnilisele inspektorile, ametiühingu keskkomiteele ning prokuratuuri organitele.

22. Sõltumata erikorras juurdlemisest ja arvelevõtmisest, vormistatakse tootmises asetleidnud grupilised ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid samuti aktiga vorm N-1 järgi ning nad kuuluvad üldisele registreerimisele ja arvelevõtmisele käesoleva põhimääruse p. 2—14 korras.

#### IV. ARUANNE ÕNNETUSJUHTUMITE KOHTA

23. Aktide vorm N-1 alusel koostab ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsioon vorm 7-T kohaselt poole aasta kohta «Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite aruande».

Aruandesse võetakse sisse ainult need õnnetusjuhtumid, mis kutsusid esile töövõime kaotuse üle kolme tööpäeva.

Aruandele kirjutavad alla ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhataja ja ametiühingu käitis- või kohaliku komitee esimees.

24. Ettevõtte, organisatsiooni, asutuse administratsioon esitab hiljemalt aruandeperioodile järgneva kuu 10. kuupäevaks aruande ühe eksemplari:

a) kõrgemalseisvale majandusorganisatsioonile (rahvamajanduse nõukogule, ministeeriumile jt.);

b) ametiühingute nõukogule;

c) statistikavalitsusele.

25. Ettevõtelt, organisatsioonidelt ja asutustelt saadud aruannete põhjal töötavad kõrgemalseisev majandusorganisatsioon (rahvamajanduse nõukogu, ministeerium jt.) ning vastavad ametiühinguorganisatsioonid välja abinõud õnnetusjuhtumite põhjuste kõrvaldamiseks iga rahvamajandusharu ulatuses ning kindlustavad nende tähtjalise täitmise.

#### Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimine

Õnnetusjuhtumi kuupäev	Kannatanu perekonna-, ees- ja isanimi ning ametikoht	Õnnetusjuhtumi lühike kirjeldus	Kannatanu perekonna-, ees- ja isanimi, ametikoht
1	2	3	4

#### Tekimeeskonnale töökohal läbiviidud ohutustehnika eeskirjade tutvustamise

#### REGISTER

Jrk. nr.	Instrueeritu perekonna-, ees- ja isanimi, ametikoht	Instruktaaži läbiviimise kuupäev	Instruktaaži saaja allkiri	Instruktaaži viis läbi ja selle omandamist kontrollis (ametikoht ja allkiri)
1	2	3	4	5

#### Püügi- ja tootismehhanisme teenindavate ja masinameeskonnaliikmete ohutustehnika eeskirjadega tutvustamise

#### REGISTER

Jrk. nr.	Instrueeritu perekonna-, ees- ja isanimi, ametikoht	Instrueeritu allkiri	Instrueerija ja kontrollija amet ning allkiri	Instruktaaži viis läbi ja selle omandamist kontrollis (ametikoht ja allkiri)
1	2	3	4	5

Kettide, plokkide, rõngaste, seeklite, pöörivate ja teiste laadimis- ja püügiseadmete detailide kontrollimise

## REGISTER

(kontroll viiakse läbi mitte vähem kui üks kord kolme kuu jooksul, juhul kui toimub intensiivne laadimine või püük, siis iga kuu)

Kontrolli aasta, kuu ja kuupäev	Kontrollija amet, perekonna-, ees- ja isanimi	Tehtud tööde kirjeldus (vahetamine, antud remonti, määrimine jne.)	Järelevaldatud detailide nimetus ja hulk	Kontrolli läbi viinud kapteni abi perekonna-, ees- ja isanimi ning allkiri
1	2	3	4	5

Laeva ohutustehnika seisukorra registreerimine kapteni vanemabide vahetamisel vastavalt ohutustehnika eeskirjadele

Jrk. nr.	Avastatud ohutustehnika ebanormaalsused	Kapteni vanemabi allkiri	
		Üleandja	Vastuvõtja
1	2	3	4

Laeva ohutustehnika inspektori järelevalvate registreerimine

Järelevalvate kuupäev	Järelevalvaja ametikoht, perekonna-, ees- ja isanimi	Märkused ohutustehnika seisukorra kohta	Järelevalvate otsus	Ilmnenud rikete kõrvaldamise tähtpäev	Rikete faktilise kõrvaldamise kuupäev
1	2	3	4	5	6

Kapteni märkused ohutustehnika žurnaali kontrollimisel

Kontrolli kuupäev	Märkuse sisu	Allkiri
1	2	3

## VALGUSTUSNORMID RUUMIDES JA TÖÖKOHTADEL \*)

Ruumide ja töökohtade nimetus	Valgustuse minimaalne suurus luksides		
	Töölaudadel, tööpinkidel ja möödu-riistade tööpinkidel	Horison- taalselt tekil	Vertikaalne ja viltune kilpidel, pul- tidel ja vahe- seintel
1	2	3	4

### A. Meeskonna ja reisijate elu- ja teenistusruumid, samuti ka tekk

Ühiskajutid, restoranid, I ja II klassi salongid, söögiruumid, reisijate kajutid, juhtkonna kajutid ja raadio- jaam	50	15	—
Raamatukogu, lugemistoad, kantse- leid ja puhketoad	70	15	—
Juuksurite töökojad, kambüüsid, puh- vetid ja pagaritöököda	60	10	—
Ambulatooriumid, vastuvõtutoad, laboratooriumid	100	30	—
Vannitoad, käimlad, laatsaretid, suitsetamistoad	—	20	15
Koridorid, läbikäigud ja trepid	—	10	5
Laadungitekk	—	20	15

### B. Tehnilised ruumid

Masina-katlaruumid, rumpliruumid, käigusild, diisलगeneraatorite ruum, elektrimootorite ruum, akumulaatorite töökojad, laoruumid jm.	40	10	5
---	----	----	---

### C. Vaatluse ja mõõteruumid

Jaotuskilbid, magnetjaamad, telefoni- jaamad, juhtimispostid ja -puldid, mõõteriistad	80	—	80
---	----	---	----

### D. Laadungiruumid

Trümmid, pagasiosakond, üldlaod töökohtadel	—	10	—
Sõepunkrid	—	5	—

\*) Vastavalt Registri määrustele merelaevade elektriseadmete ja varusta- mise kohta, 1953. a. väljaanne.



## SISUKORD

NSV Liidu kalatööstuse ministri käskkiri nr. 131, 12. aprillist 1956. a. «Ohutustehnika eeskirjad NSV Liidu kalatööstuse laevadel» kehtesta- mise kohta . . . . .	3
---	---

### I osa. Üldosa

Eeskirjade rakendamise kord . . . . .	5
Nõuded laeva isikulisele koosseisule . . . . .	5
Ohutustehnika eeskirjade täitmise eest laevadel vastutavad isikud . . . . .	6
Õnnetusjuhtumite puhul rakendatavad abinõud . . . . .	8

### II osa. Tööd tekil

Üldeeskirjad . . . . .	10
Haalamistööd . . . . .	10
Töö ankruseadmega . . . . .	12
Töö päästevahendite ja -seadmetega . . . . .	14
Laadimistööd . . . . .	16
Tekilaadungite vedu . . . . .	24
Töö väljaspool parrast ja kõrguses . . . . .	25
Treppide ja landkangide kasutamine . . . . .	26
Mitmesugused tööd laeval . . . . .	28
Ohutustehnika eeskirjad tormisel merel . . . . .	29

### III osa. Töö masina-katlaruumides

Üldeeskirjad . . . . .	31
Laeva auru-kolbmasinate teenindamine . . . . .	37
Laeva auruturbiinide teenindamine . . . . .	38
Laeva aurukatelde teenindamine . . . . .	38
Laeva sise põlemismootorite teenindamine . . . . .	40
Laeva abimehhanismide teenindamine . . . . .	43
Laeva külmutusseadmete teenindamine . . . . .	43

### IV osa. Laeva elektriseadmed

Üldnõuded laeva elektriseadmete kasutamise kohta . . . . .	46
Elektrivalgustus laeval . . . . .	48
Laeva elektriseadmete teenindamine . . . . .	49

## V o s a. Remonditööd laeval

Ohutustehnika eeskirjad laeva remontimisel . . . . .	52
Töökoha organiseerimine remonditööde teostamisel laeval . . . . .	55
Töö käsitööriistadega . . . . .	57
Töö elektropneumaatiliste tööriistadega . . . . .	57
Töö elektritööriistadega . . . . .	58
Töö pneumaatiliste tööriistadega . . . . .	58
Ohutustehnika eeskirjad elektrikeevitustöödel laeval . . . . .	59
Elektrikeevitustööd . . . . .	59
Gaasikeevitustööd . . . . .	60
Kütusetsisternide remont . . . . .	62
Tsisternide remondiks ettevalmistamine . . . . .	62
Tsisternide puhtuse kontrollimine ja loa andmine neis töötamiseks . . . . .	63
Laeva administratsiooni kohustused ja vastutus tsisternide remondi ohu- tuse kindlustamisel . . . . .	64
Ettevaatusabinõud tsisternide remontimisel . . . . .	64
Elektriseadmete remont . . . . .	65
Värvimistööd laeval . . . . .	66

## VI o s a. Sanitaareeskirjad

Tööprotsessid, elu- ja tööruumid . . . . .	69
Lisad . . . . .	72

Ladumisele antud 16. I 1961. Trükkimisele  
antud 17. VI 1961. Paber 60×90,  $\frac{1}{16}$ . Trüki-  
poognaid 5,5. Trükiarv 1050. MB-05379. Telli-  
mise nr. 575. Hans Heidemanni nimeline  
trükkoda, Tartu, Ülikooli 17/19. I.

Tasuta





Tasuta

21 kóp.

A-23982

TÜ RAAMATUKOGU



1 0300 00358417 6